

Yoewane

Awgadhaw Adhapa Thoemayzi Mabayg ngapa mulupa nubi apa goewapa (Zenesis 1.1,2)

¹ Mina kuykungu meparu Yangukudu. Wa, nungu nel Yangukudu, nuy Awgadhiya meparuy a nuy nungu geth Awgadh.

² Wa, nuy Yangukudu Awgadhiya kalmel mina kuykoengu, ³ a mura ina sama woeydhadhin kuyk Yangukudu. Matha nuy kuyk, nuydh wara za woenayginga, ina apal a gimal. ⁴ Wa, nubi dhiparal yangukudu nuy igilaw kuyk, a nubi igilaw kuyk matha kedha nuy buya mura mabaygoepa. ⁵ Nubi igilaw buya nagaydhin inura, a na inur bibiriginga nubi buyapa mulupa thoeyaypa.

⁶ Wa, Yangukudu nuy koey mabayg, mina koey buyalnga a nungu yadu poelgayzi mabayg ngapa Awgadhoengu; mabayg nel Yoewane. Wa, wagel kay Yesu ngapa ngurpaypa; Yoewane Papatayso kulay yadu palgadhin nuyn.

⁷ Nungu Yoewanen mina zageth kedha, nuydh seysithamaypa a ngurpaypa senabi igilaw buya, mabaygoepa mina yoepathamoeypa kuyk nungu seysithamay. ⁸ Nuy nungu geth mina mekath lawnga, nuy kasa ngaru ngapa mekathoepa yadu poelgaypa. ⁹ A senawbi mabayg ngan nanga Yoewane yadu poelgaypa nuy mina adhapudhay buya ngaru Yoewaneniya wagel ngapa nubi apa

goewapa, mura mabaygoepa ngulayg poelaypa mina buya midh nanga, matha kedha nuy.

¹⁰ Wa, nubi mina mabayg in apal meparu nungu sama woeydhayzi lagoonu, nubi apa goewanu, kasa kay kedha nubi apa goewaw mabaygan ngaru imayginga kedha nuy nga nanga. ¹¹ Nuy danapa yakamoeydhin nungu geth goegathanu, kasa kay kedha nungu geth mabaygal nuyn ayawal mayginga.

¹² Matha dhuray sakariya nuyn ayawal madhin a mina yoepathamadhin nungu kupay. Wa, nuydh thanamulpa mina woenab poeybadhin, a aymoeydhin Awgadhaw kazil. ¹³ Thana lak kazi mamayidhin a gasamoeydhin kayin igililnga. Kedha lawnga kulkangu, a lawnga alay ipi garwoeydhamay ubilmayngu; nabi kazimay a kayin igililnga kuyk Awgadhaw ubilnga.

¹⁴ Wa, nubi Yangukudu sakariya thayadhin aymoedhin mabayg, madhin ngalpan gamu kasa moenari wathoepa. Nuy mina Kuykulnga. Nuydh kakal aymoedhin nungu poerapar mabaygoepa, a ngalpa imadhin nungu senabi poerapar Thathingu, nuy mina Urapun Kazi nungu Thathiw. Nuy nungu geth mina ibupudhay mabayg a nungu igililnga mina balbayginga.

¹⁵ Yoewane maw tharepu yadu mayparuy nuyn mura thonariya nuy kedha, 'In nuy, ngath ngan nanga yadu marngu, nuy ngapa ngaybiya wagem kasa kay kedha nuy lak mina adhapudhay ngaybiya, kuyk nuy ngaybiya kulay, kuykuginga kuthaginga; wagem kay ngoena kazi madhin.'

¹⁶ Ngalpa mura thonara gasampa nungungu, senabi mina koey woenab a sibawanay, nuy

mina siba woenay mabayg. ¹⁷ Na maygi sabi gethawoeyadhin ngapa Moseniya, kasa kay kedha kasa sibawanay a mina igililnga ngapa Yesu Kerisoniya. ¹⁸ Wara mabaygan Awgadh imayinga matha nungu Naydhayl Kazin kedha, nuy nungu Thathiw Dhadhazinga, a nuydh ngal-palpa seysithamadhin nungu Thathiw igililnga.

Yoewane Papatayso nuydh Awgadhaw gud madhin mabaygoepa

(Mathayu 3.1-12; Mareko 1.1-8; Luka 3.1-18)

¹⁹ Ina Yoewanen zageth kedha, Yoerusalemaw kuyku mabaygan nanga woeyaydhin thanamun misnarel a sabiw ngurpay mabaygal yapu poeybemir nubepa kedha, ‘Ngi nga?’ ²⁰ Nuy mina balbayginga mura thonariya umepa thanamulpa nungu zageth midh nanga kedha, ‘Ngay Awgadhaw Adhapa Thoemayzi Mabayg, Keriso lawnga.’

²¹ Thanana lak yapu poeybemidhin kedha, ‘Ngi nga? Ngi peropetha Elayza a?’

Nuy kedha mulaydhin, ‘Ngay Elayza lawnga.’

Thanana lak yapu poeybemidhin, ‘Ngi miyay, koey peropeth a, ngan nanga mabaygan kulkub ugadhin?’

Nuy kedha mulaydhin, ‘Lawnga.’

²² Thanana nubepa kedha mulemidhin, ‘Ngoeymulpa muli, ngi nga. Kurusipa ngi kay mulepa ngoey kay nginu yangukudu kuniya maypa thanamulpa ngulaygoepa, ngoeymun Woeyayzi Mabaygoepa, ngi nginu geth kay mi mabayg.’

²³ Yoewane nuydh kulba peropethaw yangukudu madhin thanamulpa, Isayan yangukudu kedha, ‘Ngaw zageth kedha, ngay

kasa maw merngu bupanu, kasa yangukudu mabayg, Kuykulmay yabugudoepa balbayg poelaypa nubepa maboepa.’

²⁴ Wa, sethabi mabaygal ngapa Parasayalgaw mabaygaw woeyayzimayl. ²⁵ Thana nubepa yapu poeybemidhin kedha, ‘Ngi nanga Keriso lawnga, a Elayza lawnga, a wara koey peropetha lawnga, ngidh midh paru mabaygal paptayso mamayipa?’

²⁶ Yoewane kuniya mulaydhin kedha, ‘Ngath mabaygal paptayso mamayipa woernu, kasa kay kedha wara mabayg ngithamuniya muynu ngitha nungungu koerawaygal, ²⁷ sena kay nuy ngapa urapun ngaybiya wagel, nuy adhapudhay ngaybiya gimal. Ngay matha ngoedhagidh lawnga nungu azaz sanaw urikam gud woeyaypa.’

²⁸ Sethabi zapul mura ayimpa Bethoeninu wara doegam boewadhoenu Yuridhaw Koesanu, sageraw doegam buwadhoenu, Yoewane nagalaga nanga paptayso mayparu.

Yesu nuy Mamuy Kazi Awgadhaw

²⁹ Wara goeyga Yoewane nuydh imadhin Yesun ngapa nubepa woelmay. Nuydh yadu palgadhin kedha, ‘Nagemiw Awgadhaw Woeyayzi Mabayg ngapa ngoedhe Kazi Mamuy nge, in nubi apaw goewaw wati pawapa mura adhapa maypa mabaygoengu. ³⁰ Sena urapun nuy, ngath ngan nanga yadu palgarngu kedha, nuy urapun mabayg ngunu nanga mangay wagel nuy ngaybiya mina adhapudhay, kedha zoenguz kedha nungu mina kulba igililinga, ngay wagel

kay ngapa. ³¹ A ngay lak kedha ngurpayginga nubiya, kasa kay kedha ngay kedha zoenguz ngapa nubepa yadu poelgaypa mura Isoerey-law buwaypa, kedha zoenguz ngath mabaygal ngukin paptayso mamayipa.'

³² Yoewane thanamulpa madhin koey mapu yangukudu kedha, nungu purkaw imayzinga midh nanga, 'Ngath purkan imangu Maygi Marin uruy goeynaw ngadha madhin, daparngu ngapa mulupa, nubiya gimal aymay. ³³ Ngay ngaru koerawayg kedha senaw nuy, kasa kay kedha Awgadhan ngoena wayadhin ngukiw paptayso maypa a ngayapa kedha mulaydhin, "Maygi Mari ngabiya nanga gimal aymay ngidh bangal imane, senaw nuy." Wa, nuydh bangal nanga mina paptayso mamayipu, nuydh Maygi Mari bangal poeybedhe mabaygaw igililmaypa. ³⁴ Wa, ngath imangu a ngay ngithamulpa muliz, senaw nuy Awgadhaw Kazi.'

Yesu nuydh nungu koeykoeyne niyay kazil thurimoeydhin

³⁵ Wara goeyginu Yoewane a ukasar nungu niyay kazi, thana si sir, ³⁶ ngalaga nanga Yesun mab woelmay. Yoewane nanga Yesun maban imadhin nuy kedha mulaydhin nungu niyay kazipa, 'Kedha nagemariw, Awgadhaw Poey-bayzinga Kazi Mamuy senaw ulaypa.'

³⁷ Palay nanga Yoewanen niyay kazi karngemidhin nungu kedha yangukudu, palay nuyn wanadhin, wagel asimoedhin Yesuniya. ³⁸ Yesu bal tharaydhin nanga palay imamoedhin palay nubiya wagel woelmemar, nuy palamulpa

yapu poeybiz kedha, ‘Ngipel mipa ngapa?’ Palay nubepa kuniya kedha yapu poeybeman, ‘Rabay, ngi ngalaga merngu?’ (Rabay ngalpadh kedha, Ngurpay Mabayg.) ³⁹ Nuy kedha muliz, ‘Ayawal a ngipel kay imaypa.’ Palay nubiya wagel asimoedhin po klokaw thonara, imaypa nuy ngalaga nanga mepa. Palay senawbi goeyga mura si madhin nubiya. ⁴⁰ Urapun palamulngu kedha thoeraypu Andhoeru, Simonan tukuyap. Simonan wara nel Petheru.

⁴¹ Andhoeru nuy nungu tukuypoepea lumadhin a mina sobaginga mulaydhin, ‘Ngalbe Mesaya imanu.’ (Mesiya ngalpadh kedha, Keriso Awgad-haw Mabayg.) ⁴² Kalanu Andhoeru nuydh Simonan yoelpadhin Yesulpa. Yesu nanga nubepa nagaydhin, nuy kedha mulaydhin, ‘Nginu nel Simona, Yoewanen kazi, kasa kedha ngin bangal kedha thoeraypu Sipas.’ (Ngalpadh kedha Petheru, a nanu aykap muynu kedha kula.)

Yesu lak ukasar niyay kaz thuriman Pilipo a Nathaniyel

⁴³ Wara goeyga Yesu ngoenanu madhin kedha, nuy uzaraydhin Galilayapa. Nuydh imadhin wara mabayg nel Pilip. Nuy nubepa kedha mulaydhin, ‘Asir ngapa wagel ngaybiya.’ ⁴⁴ Pilip a wara ukasar niyaykazi, Andhoeru a Petheru thanamun niyay lag Bethsayda.

⁴⁵ Pilip nuydh lumadhin Nathaniyel a mulaydhin nubepa, ‘Ngoey imanu urapun mabayg Mose ngan nanga kulkub yadu palgadhin muynu maygi sabinu; a thana kulba peropethaw Minar Poelayzimayl lak kedha nuyn yadu palgadhin,

Yesu, nuy Nazarethoelayg, Yoewsepan kazi.’
⁴⁶ Nathaniyel kedha mulaydhin, ‘Midh paru ngidh mina za gasaman senabi goegathoengu Nazareth?’ Nuy Pilip kedha, ‘Aya nginu geth imaypa.’

⁴⁷ Wa, palay uzarmoedhin, wagel kay palamun mangay, Yesu kulay imamoedhin a mulaydhin kedha Nathaniyelya, ‘Ngi mina Isoereylaw mabayg, balbaygi mabayg, ngoelkay yaginga.’

⁴⁸ Nathaniyel kedha, ‘Ngi midh paru ngawngu ngulayg?’ Yesu kedha mulaydhin, ‘Ngath ngin kulay imadhin dhani kuykunu apal, wagel kay Pilip ngin thuradhin.’ ⁴⁹ Nathaniyel kuniya mulaydhin kedha, ‘Ngurpay Mabayg, ngi mina Awgadhaw Kazi, ngi Mopakuykulnga Isoereylaw.’

⁵⁰ Yesu kedha, ‘Ngidh mina yoepathaman kuyk ngaw yangukudu kedha ngath ngin imanu dhani kuykunu apal. Ngidh bangal imane adhapudhay zapul nubi za midh nanga.’ ⁵¹ Kalanu nuydh lak yangukudu madhin kedha, ‘Ngay ngibepa mina yadu umepa, ngidh bangal imane dapara gimal gud pudhiz, a ngay Mabaygaw Kazi apal nipa, a Awgadhaw angelal mulupa, kadaypa.’*

2

Koeykoeyne adhapudhay zageth Kananu

¹ Ukasar goeygi koeliya thana gethaw dhoerdhimay aymaydhin Galilayoenu, na goegath muynu nel Kana. Yesun apu na thanamuniya kalmel mer.

---

* **1:51** *angelal mulupa kadaypa*: wara Zenesis 28.12 geth tidi.

² Yesu a nungu niyay kazil nubiya kalmel lak kedha thurimoeydhin sipa. ³ Thanamun umal ngukil nanga eygithoeyamoeydhin Yesun apu kedha nubepa, ‘Thanamun umal ngukil mura eygi thayamoeyn.’

⁴ Yesu kedha, kuniya nabepa, ‘Ama, ngi mipa ngayapa muliz, ngaw thonar matha lawnga ka.’

⁵ Kalanu na nungu apu, zagethaw mabaygoepa kedha mulaydhin, ‘Ngitha kay aymaw nuy kay ngithamulpa midh nanga mulepa.’

⁶ Thanamuniya pasinu siyamoeyr sikis mina koey ngukiw zapul. Thanamuniya ngukil muynu yayanob 90 lital a dhuray 120 lital. Thabi ngukiw zapul siyamoeyr ngukilmayl thanamun ngaraw a gethaw garwalgaypa, thanamun ameniw ngurpay midh nanga.

⁷ Kalanu Yesu kedha mulaydhin zagethaw mabaygoepa, ‘Malimoey setha ngukiw zapul mina guda poelaypa.’ Kalanu thana aymoedhin nungu ubilnga. ⁸ Yesu kedha thanamulpa, ‘Wa, mar senabi nguki soeyzi nguki zapungu lagoepa muypa, ay aymay kuykupa.’ Kalanu thana aymoedhin nungu yangukudu.

⁹ Nuydh ay aymay kuykun mith pathadhin nan nguki, na sakariya thayadhin mina kapu umal ngukipa nuy madhu pamaydhin, minguz kedha nuy koerawayg thana ngalagaz gasamadhin senabi umal nguki. Matha thana zagethaw mabaygal ngulaygal kedha na ngungu aymoeyzinga. Nuydh, ay aymoey kuykun, thuradhin getha dhoerdhimay garkaz adhapa. ¹⁰ Nuy kedha nubepa. ‘Ngidh minga mina umal ngukiya kuniya thayanu, poeybamoeynu mabaygal kasa

umal ngukin? Mura mabaygaw ngulayg kedha mina umal nguki kulay manin, kalanu kay, kasa umal nguki manin; mura nanga mabaygan koeyma gasaman kulay, wagel kay kasa umal nguki poeyban, mabaygal kulay koeyma waniz. Kasa kay kedha ngidh moeygoepa wananu ina mina umal nguki?’

¹¹ Ina Yesun mina kuyku aymay zageth yakamoedhin muynu Kananu Galilayaw goegathoenu. Nuydh kakal aymoedhin nungu poerapar mabaygoepa, a nungu niyay kazin imadhin a mina yoepathamadhin nuyn.

¹² Sew kalanu nuy a nungu apu a tukuypal, a nungu niyay kazil Kapeniyamoepa memayidhin. Si thana kasa moenari goeygilnga.

Yesu nuydh zangu yoewdhay mabaygal koey yoewthangu adhapa wayiz a thanamun uruyl (Mathayu 21.12-13; Mareko 11.15-17; Luka 19.45-46)

¹³ Thanamun Yoewdhayalgaw mabaygaw Kaludhay Ayngu thonar amadhan thamaydhin. Thana Yoerusalemoenu mura woethiya, ngoenanu maypa Awgadhaw gudaz puydhay thanamulpa Aykupithungu. Thana mura doegamoengu garwoeydhamoeydhin Yoerusalemoepa. Wa, Yesu nuy lak sipa, nubiya kalmel nungu niyay kazil.

¹⁴ Nuydh nanga koey yoewthaw adhaw panu muy uthaydhin, nuydh imadhin mabaygal zapul sakariya thoeyamoeyr bokadhzoepupa, kawal, mamuyl, geynawal, a dhuray lawlowya bokadhzapuya sakariya thoeyayzimayl. Minguz kedha,

mura setha wara goegathaw bokadhzapul matha ngoedhagidh lawnga Awgadhoepa poeybaypa.

¹⁵ Nuy ubig asidhin, nuydh urakamiw koeza-doengu poelngi za aymoedhin, a thana mura adhapa wayiz poelngi zapun, thanamun mamuyi a kawal kalmel; a bokadhzangu mabaygal nanga nuydh thanamun lawlowl kuykul idimoedhin a thanamun bokadhzapul mura yoelgamoeydhin.

¹⁶ A nuy uruy geynaw mabaygoepa kedha mulaydhin, 'adhapa mamayiw setha koezi. Ngitha midh paru Ngaw Thathiw niyay lag zangu yoewdhay lag aymoedhin, lak bangal aymayg.'

¹⁷ Nungu niyay kazil senabi thonara Maygi Thusiw yangukudu ngoenanu madhin, 'Ngaw koerkak badh mina koezya nginu niyay lagoepa ngoedhe muy siyaypa ngaybiya muynu, kedha zoenguz kedha ngath iman mabaygaw wati danal poethay.'

¹⁸ Thana Yoewdhayaw kuyku mabaygal nubepa kedha mulemidhin, 'Ngidh mi matha ngoedhagidhoengu senabi za aymoenu koey lagoenu? Ngi kasa nginungu a? Ngidh kay yakamar ngoeymulpa nginu adhapudhay zageth, mabaygoepa ngulayg oesipa kedha, nginu matha ngoedhagidh miyay?'

¹⁹ Yesu kuniya thanamulpa mulaydhin, 'Adhapudhay zageth kedha, ngitha nanga idiman nabi maygi lag, ngath lak kadaypa manin thoeri goeyginu.'

²⁰ Thana Yoewdhaylgan kedha, 'Ina nubi koey yoewth 46 wathalnga moeydhadhin, ngidh midh paru nan thoeri goeygilnga kay kadaypa manin a muwasin?' ²¹ Thana tonar tidayginga kedha, nuy

yadu umay nungu gamupa kedha, nungu gamu ngoedhe Awgadhaw maygi lag.

²² Senabi kalanu nanga nungu kuth, a Thathin nuyn kadaypa madhin, nungu niyay kazil ngoenanu madhin nungu yaday midh nanga. Thana mina yoepathamadhin kulay Minar Poelayzinga a Yesun ngurpan midh nanga.

Yesu mura mabaygoengu ngulayg

²³ Yesu nanga Yoerusalemoenu meparu Kaludhay Aypa, koey garsar mabaygal nungu adhapudhay zagethal imadhin a thana mina yoepathamadhin. ²⁴⁻²⁵ Kasa kay kedha nuydh thanamulpa mina yapathamayinginga kedha thana kapu akasizimayl. Minguz kedha, nuy mura ngulayg mabaygaw muy wakay thamamay a ngoenakap ubilmayl muynu midh nanga. Nubepa wara igalgoepa yapu poeybaypa lawnga mabaygoepa thonar tidaypa, nuy nungu geth mura ngulayg, zapul muynu midh.

3

Nikodemoes ngapa Yesulpa

¹ Wara Yoewdhayalgaw mabayg Parasayoyelayg, nungu nel Nikodemoes, nuy koey mabayg thanamun kawnselaw. ² Nuy ngapa kubilu Yesulpa uzaraydhin, mulaydhin kedha, 'Ngurpay Mabayg, ngoey ngulaygal kedha ngi koey Ngurpay Mabayg Awgadhoengu ngapa. Lawnga nay ngidh kedha ngoedhal adhapudhay zagethal aymayinginga, Awgadth ngibiya kalmel mayginga nay.'

³ Yesu nubepa mulaydhin kedha, ‘Ngay ngibepa mina ya muliz, wara mabaygan Awgadhaw Basalaya imayginga; mamu kulay mabayg lak kazi manin nanga, wa balbayginga.’

⁴ Nikodemoes kedha yapu poeybadhin, ‘Mabayg midh paru lak kazi manin nuy na koey mabayg aymiz. Nuy lak kuniya tidayginga lak kazi manin, lawnga midh?’

⁵ Yesu kuniya mulaydhin, ‘Ngay ngibepa mina ya muliz kedha, nubi za kedha pudhepa, mabaygaw kazimay ukasar nanga, wa balbayginga. Wara kedha mabayg kazi manin woeray, a wara kedha mabayg kazi manin Maygi Maringu. Lawnga nanga nuydh koey zageth Awgadhaw Basalaya muya uthiz. ⁶ Gamu poeyban kazi manin gamupa, a Maygi Mari poeyban kazi manin Maygi Maripa. ⁷ Koeyma wakay thoemamayg ngaw yoepa, ngitha mura bangal ngaru ukasar thonaraw kaziw may mabaygal. ⁸ Maygi Mari nuy gumi za, gub midh nanga ulaypa, ngidh karngemin nur kasa kay kedha ngibepa koey zageth gasamaypa gub ngalagaz ngapa a nuy mi kuniya ulaypa. Na matha kedha ngoedhalnga mura mabaygal ngaya nanga Maygi Maringu kazi mamayin.’

⁹ Nikodemoes kuniya Yesulpa kedha yapu poeybaydhin, ‘Nuy bangal midh paru aymidhe?’

¹⁰ Yesu kuniya mulaydhin nubepa kedha, ‘Ngi midh paru nubi zoengu koerawayg, ngi wara Isoereylaw koey ngurpay mabayg?’ ¹¹ Yesu lak mulaydhin nubepa kedha, ‘Ngay ngibepa mina yadu umepa, ngoey na midh zapun purkan yawaymoeyrngu, a ngoey ngulaygal, wa, ngoey

sethabi zapul yadu poelgaypu, kasa kay kedha ngitha ngaru mina yoepathamayinga, ¹² ngoey midh umamoeypa ngithamulpa koew nubi apaw goewaw ya. Ngoey bangal nanga ngithamulpa daparaw ngulayg nanga yadu palgane, ngitha kay midh paru mina yoepathamaypa? ¹³ Mabayg wara daparpa kadaypa mayginga, matha urapun kedha, Mabaygaw Kazi nga nanga daparngu ngapa mulpa pagadhin.'

¹⁴ Yesu lak mulaydhin nubepa kedha, 'Ina ngoedhe kedha nge Mose midh nanga kopa brasiw aymayzi thabu puynu gima yakamadhin bupanu, a senabi thonara koeygarsar mabaygal umangu gudaz puydhamoeydhin. Wa, sena bangal lak kedha ngoedhalnga ngay Mabaygaw Kazi bangal ngaru kadaypa manine mabaygaw parunu.

¹⁵ 'Mabaygan ngadh ngayapa mina yoepathaman, thana bangal gasamoene ngaru igililnga, ¹⁶ kuyk Awgadhaw mam mina adhapudhay koeyza, nubi apa goewaw mabaygoepa. Kedha zoengu nuydh poeybadhin nungu kazi lak bangal mabaygan ngadh nanga nuyn mina yoepathamaypu thanamulpa guythuyaypa lawnga, thana bangal gasamoene ngaru igililnga.

¹⁷ 'Awgadhan nungu kazi ngapa woeyayinga nubi apaw goewaw mabaygoepa kuthaw thoeraypa, nuyn wayadhin kedha zapa ngapa, nubi apa goewaw mabaygoepa gudaz puydhaypa. Nuy igilaw yabugud. ¹⁸ Ngadh nanga Kazi mina yapathamaypa thanamulpa wati kuthapa gasamoeypa lawnga, a setha ngaya nanga

mina yapathamayginga, thana ngaru bangal gasamoene wati kuth. Minguz kedha, thana Awgadhaw Urapun Kazipa mina yapathamayginga.

¹⁹ ‘Senaw nuy wati kuth kedha aymipa, buya mangayngu nubi apa goewanu kasa kay kedha mabaygal ngaru inuraw pawanu nipa; thana buyaw mekathaw ngara pudhamayngu ubigigal. Minguz kedha, thanamun mura ngara pudhamay kasa ngaru ipidhadh gegeyadh.

²⁰ Mabaygal ngaya nanga wati pawal aymoeypa ngaru buyangu mina ubigigal, minguz kedha, thanamun ubiginga thanamun wati pawangu buyangu mura gasamoeyle, mura mabaygoepa kakal aymoeyle. ²¹ Ngadh nanga mura zapul balbayginga aymoeypa, wa nuy kedha mabayg buyanu nipa nanga, senawbi buyan mura kakal aymipa mabaygoepa kedha nuy Awgadhoepa koey kurusipoegayl zagethaw mabayg.’

Yesu Keriso a Yoewane Papatayso

²² Kalanu Yesu a nungu niyay kazil mura Yoewdhayapa ladhudhin muynu mudhaw lagal koeyma. Nuydh moegina koeyma thonaralnga thanamuniya muynu a mabaygal paptayso mayipu.

²³ Wa, Yoewane Papatayso nuydh lak kedha zageth oengaypa si goegath muynu Eynon, na amadhan Salemoepa. Nguki koeygarsar sethabi goegathoenu. Mabaygal nubepa toedipu paphaysoepa. ²⁴ Senabi zageth nuydh kulay oengaypa, wagel kay nuyn kunumay lagoenu thayadhin.

²⁵ Wara thonara koeyma Yoewanen niyaykazil a urapun Yoewdhayaw koey mabayg koeyma ya mulemidhin kedha, balbayginga midh mabayg ngaru buth pathiz a garwalagiz amenipa, a kedha ngoedhal zapul ²⁶ Kalanu Yoewanen niyaykazil nubepa ladhudhin a mulemidhin, ‘Ngurpay mabayg, ngi wakay thayiz, wara mabayg ngibiya mangaydhin sey Yuridhaw Koesaw woweraw doegamoenu, a ngidh nuyn mabaygoepa yadu palgadhin? Wa, nuydh lak kedha zageth ayimpa, mabaygal paptayso mamayipu a mura mabaygal sipa nubepa.’

²⁷ Yoewane thanamulpa mulaydhin kedha, ‘Lawnga, Awgadhan kupay poeybayginga nay nubepa koey zageth aymoeypa. ²⁸ Ngitha ngawngu gasamadin kedha, ngaw ngurpan mura mabaygaw parunu kedha, ngay lawnga Awgadhaw Adhapa Thamayzi Mabayg. Ngay kasa nungu yaday wayay mabayg kulay wayadhin ngapa, yabugud nungu buth pathan. ²⁹ Nuy ngoedhe getha dhoerdhimay garkaz ngapa nungu ipipa. Ina thonar koey dhiwalnga, ngayapa thabukiripa gasamoeypa lawnga, ngay ngoedhe nungu igalayg nubiya amadhan. Ngath nanga nungu niyaypa yoelpay mabaygaw wakay gasaman nanga, ngath koey ika gasaman. ³⁰ Nungu doegam ngaru kadaypa, a ngaw doegam ngaru mulupa.’

Mabayg nga ngapa daparngu

³¹ Yoewane lak mulaydhin kedha, ‘Nuy nga ngapa gimaz, ngaru koeyza mura mabaygiya. Na kedha ngoedhalnga, nga nanga nubi apaw

goewaw mabayg, nuy kow zangu yadu umepa. Wa, mabayg nga nanga daparngu, nuy ngaru gimal, ³² a nuy yadu umepa purkaw imayzinga nungu, a kawra koerngayzinga nungu, kasa kay kedha mabaygal mina yoepathamayginga nungu yapa. ³³ Mabaygan ngadh karngemin nungu yapa a mina yoepathaman wa, Awgadhaw mina yangukudu koey ridhanga kuyku nidhan sethabi mabaygaw igililmaynu muynu.

³⁴ 'Awgadhaw Urapun Mabayg Woeyayzinga, nuy ngaru Awgadhaw yadu umepa. Awgadhan nubepa mura poeyban nungu Maygi Mariw bibir. ³⁵ Thati maman manin nungu Kazi, a nuydh mura zapul mamayidhin nubepa mina bibirinu. ³⁶ Ngadh nanga mina yoepathaman Kazipa, nubiya mepa ngaru igililnga, a nga nanga koerngayginga Kazipa nuydh mina igililnga gasamayginga, a nungu gegeyadh ngaru bangal Awgadhiya apal.'

4

Yesu a Samariyaw yoepkaz

¹ Wa, Yesu ngulayg asidhin kedha, thana Parasayalgal karngemidhin nungu yangukudu kedha, koeyma niyay kazil nubiya asimoeydhin kalmel a nuydh paptayso mamayipu thana. Yoewanen kasa moenarimayl a Yesun koeyma.

² Yesu nuydh lak paptayso aymayginga, matha nungu niyay kazil paptayso zagethaw mabaygal.

³ Yesu nanga karngemidhin, thana Parasayalgaw midh na umamoeypu nuydh Yoewdhayangu uzaraydhin. Nuy a nungu niyay kazil kuniya

tidemidhin sizi, thana memayidhin Galilayapa.
 4 Nungu mab ngaru dhadhiya pudhaydhin Samariyaya.

5 Senabi thonariya nanga ngapa moegina mudhaw lag gasaman nel Saykar, na amadhan Yakubun boeradharapa,* nuydh poeybadhin nungu kazipa Yoewsepa. 6 Nuy Yakubun may si. Dhadha goeyga nanga thana senabi may gasaman, a Yesu nuydh koey gamu koewba gasamoedhin maboenu, a nuydh thanuraydhin maynu amadhan.

7 Sew Samariyaw yoepkaz na ngapa ngukipa ulaypa. Yesu nabepa kedha muliz, 'Ngidh kay ngayapa nguki maypa, woenipa?' 8 Sethabi thonara thana niyaykazil thana mudhaw lagoepa ladhudhin aypa gasamoeypa.

9 Na yoepkaz nubepa muliz, 'E! Kame, ngi Yoewdhayalayg a ngay Samariyalayg. Ngi midh paru ngayapa ngukipa muliz?' (Mura Yoewdhayalgal ubigigal Samariyalgaw ayngu rugangu.)

10 Yesu nabepa kuniya mulaydhin kedha, 'Ngi nay ngulayg, Awgadhaw za matha ngoedhagidh poeybayzinga midh mabaygoepa, a in ngay nga ngukipa umepa woenipa; wa, matha ngoedhagidh kedha ngi ngayapa yoewdhiz a ngath ngibepa ngaru igilaw nguki poeyban.'

11 Na kuniya nubepa apapudhiz kedha, 'Ngi ngukiw zagig, ina may koey mulupa anarayzinga, ngidh ngalagaz gasampa ngaru igilaw nguki?' 12 Nubi may ngapa ngalpan kulba

---

* 4:5 Kulay goeyginu Yakubu nuydh senabi boeradhar barpudhadhin: wara Zenesis 33.19 geth tidi.

buway mabaygoengu Yakubulngu. Nuy a nungu kazil a nungu thubudh uruyl mura nubi nguki wanempu. Ngidh midh, ngidh wara nguki gasampa a, ngi lawnga gimal Yakubu midh nanga a?’

¹³ Yesun kuniya ya nabepa kedha, ‘Ngadh nanga nabi may nguki waniz, kalanu senabi mabayg lak ngukin naynin, ¹⁴ kasa kay kedha ngadh nanga wanin nabi ngukin ngath manin, kedha mabayg lak ngukin naypa lawnga. Senabi nguki ngath manin nubiya muynu na ngoedhe sakayngu pungaypa igilaw nguki, a poeyban nubepa ngaru igililmaypa.’

¹⁵ Na mulaydhin kedha, ‘Ngidh gar ngayapa mar senawbi nguki, na bangal ngoena ngukin nayginga, a ngayapa lak ngapa maboepa lawnga ngukipa toeydaypa.’

¹⁶ Yesu nabepa muliz, ‘Mamu uzar nginu alaypa thuraypa, a ngapa kay kuniya tidemariw.’

¹⁷ Na kedha nubepa, ‘Ngay alaygig.’

Yesu nabepa, ‘Ngi balbayginga muliz kedha, ngi alaygig. ¹⁸ Ngi kulay payb garkaziya geth dhoerdhimaydhin, a kayib na ngi ngabiya nipa nanga, senaw nginu mina alay lawnga.’

¹⁹ Na mulaydhin, ‘Nginu mina yangukudul ngath ngin iman kedha, ngi peropetha, ²⁰ nginu wakay thoemamay midh; mina kulkub ngithamun a ngoeymun thathiw thathiw amen sey gimal senabi padoenu thoythu pagemipu, kasa kay kedha ngitha Yoewdhayaw mabaygal kedha, Yoerusalem mina lag Awgadhoepa thoythu poegepa?’

21 Yesu nabepa kuniya mulaydhin kedha, 'Kake, ngidh ngoena mina yoepathaman, wara bangal si ngapa goeygil, mabaygaw amen Thathipa kedha, matha senabi padoenu lawnga, matha Yoerusalemoenu lawnga, mura lagiya. 22 Ngitha Samariyalgal, ngitha nungungu mamu mina ngulaygal lawnga, ngitha ngabepa thoeythu pagemipa, ngoey Yoewdhayaw mabaygal ngulaygal nungungu, ngoey ngabepa nanga thoeythu pagemipa. Minguz kedha, Awgadhaw kaludhay zageth ngapa nabi apaw goewapa, yabugud nungu Yoewdhayaw mabaygal.

23 'Kasa kay kedha wara goeygil amadhan thamemipa a kayib nanga moegina kuykayman kedha, Thathiw mina ameniw mabaygal, thana thoeythu pagemipa thanamuniya kalmel Maygi Mari, a thanamun amen mina. Wa, kedha ngoedhal mabaygal matha ngoedhagidh Thathipa. 24 Nuy Awgadh nuy Mari, ngadh nanga mabaygan nungu ngoenakapoengu mina amen ayman, wa, balbayginga, sena mina.'

25 Na yoepkaz kedha, 'Ngay ngulayg kedha, midh thonara bangal nanga Awgadhaw Adhapa Thamayzi Mabayg, Keriso mangedhe, nuydh bangal ngalpa ngulayg paledhe mura zapul.'

26 Yesu nabepa kuniya muliz, 'In ngay nga nanga ngibepa yadu umepa.'

27 Senabi thonara nungu niyaykazil goegathoengu kuniya mangemidhin. Thana koeyma madhu pamemidhin, thana imadhin nuy yoepkazipa yadu umepa. Kasa kay kedha wara mabayg nabepa ya mulayginga kedha, 'Ngi mipa

ngapa?’ a thana matha kedha yapu poeybayginga Yesulpa, ‘Ngi mingu ya sagul sipa nabiya?’

²⁸ Kalanu na yoepkaz wanadhin nanu ngukiw za a kuniya tidaydhin mudhaw lagoepa. Na mabaygoepa kedha mulaydhin, ²⁹ ‘Ayawal a imaypa mabayg, nuy ngayapa mura yadu palgan ngoezu aymayzi pawal kulay midh nanga. Nuy lawnga Awgadhaw Adhapa Thamayzi Mabayg?’
³⁰ Wa, thana mura ngapa ladhudhin lagoengu Yesulpa imaypa.

³¹ Senabi thonara Yesun niyay kazil nubepa koeyma yoewdhemir kedha, ‘Ngurpay Mabayg, aydu matha purath!’

³² Nuy kuniya mulaydhin, ‘Lawnga, ngay aydeg aygudoepa. Ngitha koerawaygal sethabi ayngu.’

³³ Thana niyay kazil muynu thanamuniya kidhakidhan yapu poeybemir, ‘Wara mabaygan nubepa aydu kusumoenu a?’

³⁴ Kasa kay kedha, Yesu kedha, ‘Ngath nanga nungu ubilnga ayman ngadh nanga ngoena ngapa wayadhin, na ngoedhe ngaw gamu dhiba manin kuyk nungu poeybayzi zageth ngayapa.’

³⁵ Wa, Yesu lak adhamintidar thanamulpa kedha, ‘Ngithamun wara koey yangukudu kedha, po moelpalal waniz ayboewdhaw thonarpa.’ Lawnga, sethabi mabaygoepa nagemiw, thana ngoedhe nagul midh nanga ayboedhaw thonara.

³⁶ Mabayg nga nanga garwoeydhamoeypa, nuydh bangal modhab gasamoene. Minguz kedha, nuydh mabaygan garpathamepa ngaru igililmaypa. Nuy garpathamay mabayg kalmel nagu uthuy mabayg koey dhiw gasaman kalmel.

³⁷ Ina mina yangukudu kedha, ‘Wara mabayg nuydh nagu uthun a wara mabaygan seyzi mina gasaman.’

³⁸ ‘Ngath ngitha apaw lagoepa wayiz, aypa garpathamoeypa mina igililmaypa, sey ngitha ngalaga nanga zageth kulay aymayginga. Wara mabaygal zageth ayman a ngitha matha ngoed-hagidh gasaman wara mabaygaw zagethazi-mayngu.’

³⁹ Wa, senabi thonara na yoepkaz mudhaw lagoenu yadu thuray aymoedhin. Koey garsar Samariyalgal senabi mudhaw lagaw mina yoepathamadhin Yesulpa, kedha zoenguz kedha na yoepkaz midh na umay thanamulpa, ‘Nuy ngayapa mura yadu palgan ngoezu aymayzi pawal kulay midh nanga.’ ⁴⁰ Thana Samariyalgal kedha zoengu ngapa nubepa. Thana apa pudhemidhin nubepa sew maypa thanamuniya kalmel, a nungu niyay kazil. Yesu a niyay kazil ukasar goeygipa thanamuniya, Samariyalgiya.

⁴¹ Koeyma mabaygal lak mina yoepathamadhin kuyk nungu geth ngurpan thanamulpa.

⁴² Thana mulemidhin nabepa yoepkazipa, ‘Nabi thonara ngoey mina yoepathaman matha nginu yangukudungu lawnga; ngoey ngoeymun kawran nungu ya gasaman; ngoey iman kay nuy nubi apaw goewaw mabaygaw Kaludhay Mabayg.’

⁴³ Ukasar goeygi kaliya Yesu a nungu niyay kazil lak ladhudhin Galilayapa, nungu geth lagoepa.

⁴⁴ Wa, nuy koey ngulayg zapul kay midh paru nanga nungu goegathoenu muynu. Nuy

nungu geth kulay mulaydhin kedha, ‘Mabaygal peropethoepa apa pudhayginga nungu geth lagoenu.’ ⁴⁵ Thana nanga Galilaya gasamoedhin, mabaygan Yesun muy thayadhin, kedha zoenguz kedha, thana wara thonara ladhudhin Kaludhay Aypa gasamaypa Yoerusalemoenu, a thana imaydhin mura adhapudhay zagethal nuydh si aymoeydhin Kaludhay Ayngu thonara, Yoerusalemoenu muynu.

Yesu nuydh koey mabaygaw garkaz kazi dhoey nidhadhin

⁴⁶ Wa, Yesu a nungu niyay kazil thana kuniya tidemidhin Kanapa, wara mudhaw lag Galilayoenu muynu, mi goegathoenu nanga nuydh kulay nguki kidh thayadhin umal ngukipa. Wara mina zagethaw mabayg kuyku mabaygaw nuy si, a nungu kazi koey kikirilayg wara mudhaw lagoenu Kapeniyam. ⁴⁷ Nuydh karngemidhin kedha Yesu ngapa Yoewdhayangu Galilayapa. Nuy Yesulpa uzaraydhin a yoewdhaydhin kedha, nungu gar kazi koey kikir Kapeniyamoenu, nungu mina amadhan um. Nungu ubi Yesulpa sipa nungu kazipa balbay tidaypa.

⁴⁸ Yesu kuniya muliz nubepa kedha, ‘Ngitha ngoedhe kedha ngoedhalnga mura mabaygal midh nanga, ngitha mina yoepathamayginga, mamu ngitha purkan iman adhapudhay zageth, ngitha mina yoepathaman kay.’

⁴⁹ Nuy zagethaw kuyk koeyma apasidhin kedha, ‘Aya gar ngaybiya asir, ngaw mamal kazingu umangu.’

⁵⁰ Yesu kuniya mulaydhin kedha, ‘Uzar nginu kazi kay ngidh imaypa, nubepa umapa lawnga.’

Senabi mabaygan mina yoepathamadhin Yesun yaday. Nuy uzaraydhin. ⁵¹ Yabugudoenu dhadhal nanga zagethaw mabaygal nungu yadaygal mangemin kedha, ‘Nginu kazi balbayg asin, nubepa umapa lawnga.’ ⁵² Nuy yapu poeybiz thanamulpa, ‘Midh thonara ngaw kazi balbayg asin?’ Thana kedha, ‘Ngul balbayg asingu, wan klokoenu kutapa, nungu kikir sumay muwasingu.’

⁵³ Wa, nuy kaziw thathi ngoenanu madhin, mina senabi thonara Yesu nubepa tharadhin, ‘Nginu kazi bangal balbayg asine.’ Kalanu nuy a mura nungu ipi kazil thana mina yoepathamadhin Yesun. ⁵⁴ Ina ukasar thonaralnga Yesu ay-moeydhin adhapudhay zageth nuy nanga ngapa Yoewdhayangu Galilayapa kuniya.

5

Yesu nuydh wara dhaga mabayg balbay tidan

¹ Mura senabi zangu kaliya, thanamun Yoewdhayalgaw koey goeyga gasamoedhin, ameniw goeyga, a karmel koey ay. Wa, Yesu a nungu niyay kazil ladhudhin Yoerusalemoepa senabi thonara. ² Senabi goegathoenu thanamuniya koey kulaw pa poegayzinga adhiya a wara pasa Mamuy Pasa. Si muynu wara koey athadhalnga may, a nabiya pasiya payb kazkaz lagal; thana thanamudh kedha thoeraypu Bethzath.

³ Koeygarsar kikiril mabaygal apiya poelear sethabi kazkaz lagiya, maygumal, a muwayz-imayl, a dhaga mabaygal.* ⁵ Wara urapun mabayg nuy 38 wathoepa kikirilayg meparuy si.

⁶ Yesu nuyn imadhin nuy apiya yoewir si, a nuydh ngurpadhin nuy meparuy si koey kuykuthalnga. Nuy kedha mulaydhin kikiril mabaygoepa, ‘Ngi balbaygoesipa mepa, a?’

⁷ Nuy gar kikirilayg kedha muliz, ‘Ngurpay Mabayg, ngay mabaygoegig in mulupa woerpa maypa. Ngay na nuthayngu na mulupa, wara mabaygal kulay tharamirngu ngaybiya.’

⁸ Yesu kedha mulaydhin nubepa, ‘Kaday tari, a nginu uthuy rugal kusumar a uzar.’ ⁹ Yesu muliz! Wa nuy mabayg sobaginga kaday tariz, nungu waku manin a uzariz mina balbayginga.

Senabi za aymaydhin goeyga sabadh.

¹⁰ Thana nanga Yoewdhayalgaw kuyku mabaygal imadhin, thana nubepa mulemidhin, mabaynga nanga balbayg asidhin kikiringu, ‘Ina sabadh, koey sabilnga kedha ngidh nginu wakun ngin guraypa.’

¹¹ Nuy mabayg kuniya, ‘Lawnga, ngoena ngadh na balbay tidanu nuy ngayapa mulema, “Waku nginu mar a uzar.”’

---

* **5:3** Dhuray kulkubaw Minar Poelayzimayl, thana wara basalmayl kedha 5.3b-4 Thana ugaypu woer nanu bubu uzariz nanga. Thana ngulayg asimoeyn Awgadhaw angela kay mangepa ngapa mulupa, nan woer kay garguy maypa. Mabaygan nga kulay buth gasaman, pagan mulupa woerpa, wa nuy balbayg asin nungu kikiringu.

¹² Thana yapu poeybemin kuniya nubepa, ‘Nga nuy adhapudhay mabayg, ngibepa mulema nginu wakupa maypa a mabapa manu ngin?’

¹³ Nuy kikiril mabayg koerawayg nungu balbay tidayzi mabayg nga nanga, kedha zoenguz kedha mabayg muynu koey garsar senabi thonara, a nuy Yesu sobaginga mabaygaw goersar dhadha araydhin.

¹⁴ Kalanu Yesu nuyn imadhin koey yoewthaw boeradharanu muynu. Nuy nubepa mulaydhin, ‘Wa, kedha thonara ngi mina balbayginga, poeypiyam wati pawa lak aymayg, koey mapu mayngu nginungu gasamoeyle.’ ¹⁵ Nuy senabi mabayg uzaraydhin thanamulpa Yoewdhayalgaw kuyku mabaygoepa. Thanamulpa mulaydhin, nuy kedha, Yesu nuyn balbay tidadhin kikiringu.

Mina igililnga gasaman yabugud, Kaziya

¹⁶ Nungu Yesun senabi mina zagethoengu, thana gegeyadh gasamoedhin a mulupa thayar nuyn. Thanamun imaypa kedha nuydh sabathoenu mabayg balbay tidadhin.

¹⁷ Yesu thanamulpa kuniya mulaydhin kedha, ‘Ngaw Thati zagethan mepa koey garsar thonaralnga, a ngay lak kedha zagethan mepa koey garsar thonaralnga.’ ¹⁸ Nungu sethabi yangukudungu thana Yoewdhayalgag gegeyadh gasamoedhin. Thana ayman nubepa mathamaypa. Matha sena lawnga nuydh sabadhaw sabi patidhadhin, wara thana gegeyadh gasamadhin kedha, Yesu kedha umay,

Awgadh mina nungu Thathi. Nuy nungungu balbaygoesipa Awgadhaw ngoedhapa.

Kaziw kupay midh

¹⁹ Yesu kedha mulaydhin thanamulpa, ‘Ngay muliz ngithamulpa mina ya kedha, Kazin za aymayinga nungu geth. Kazin aymoeypa, nungu Thathi mi zapul na aymoeypa. Thathi na mi za ayman, kazin lak kedha za ayman, nuydh nungungu wara za aymayinga.

²⁰ ‘Wa, zapul kedha kuniya, nuy Thathi maman maypa Kazi, a yadu palgan nubepa mura nuy midh zapul na aymoeypa. A nuydh Kazipa bangal yakamoene adhapudhay zapul itha mi kuniya na aymoeypa. Ngitha bangal mura madhu pamemine. ²¹ A Thathi midh na mabayg kaday tharan umangu a poeyban thanamulpa igililnga, matha kedha Kazin lak kedha poeyban ngaru igililnga nungu ubil mabaygoepa. ²² A minamay zageth lak kedha, Thathin aymayinga senabi adhaw mulai; nuydh senawbi matha ngoedhagidh manin nungu Kazipa.

²³ ‘Kalanu mura mabaygal ngaru apa pudhemin Kazipa, kedha ngoedhalnga Thathipa midh nanga apa pudhemipa. Nga nanga apasinga Kazipa, wa kedha mabayg urupu mayn apasinga Thathipa, ngadh nanga Kazi ngapa wayadhin. ²⁴ Ngay ngithamulpa mina ya muliz kedha, ngadh mabaygan ngaw ya karngemin a mina yoepathaman nubepa ngadh ngoena ngapa wayadhin, wa kedha mabaygan gasaman ngaru igililnga. Kuthaw thonar bangal gasamoene nanga, nubepa lak lawnga

parunu thoeraypa zoeyzi nidhaypa, kedha zoenguz kedha nuynd kaludhan umangu muwasin; nuydh gasaman ngaru igililnga.

²⁵ ‘Ngay ngithamulpa mina yadu umepa, thonar na amadhan thamepa, a sethabi thonara bangal uma mabaygal ngaru kawran karngemin Awgadhaw Kaziw gud. Ngadh na karngemin thana igil nithaman. A matha kedha kayib dhuray mabaygal ngoedhe maygumal, thana ngaru kawran karngemin Awgadhaw Kaziw gud, a thana lak kedha igil palimoeyn.

²⁶ ‘Matha kedha Thathi nuy nungunguz Igilaw Kuyk, kedha ngoedhalnga nuydh aymoedhin nungu Kazi lak kedha Igilaw Kuyk. ²⁷ Lak nuydh poeybadhin nungu Kazipa matha ngoedhagidh zoeyzi noeydhaypa, kedha zoengu nuy Mabaygaw Kazi. ²⁸ Madhu poemayg ngaw yoengu. Na bangal thonar gasamoene mura uma mabaygal bangal muynu moeram gudanu karngemine ngaw yangu wakay.

²⁹ ‘Mura thana bangal kaday nithamoene moeram gudangu. Ngaya na balbayginga nanga thana bangal kaday nithamoene mina igililmaypa. Wa, ngoenu na mab gegeyadh, thana kaday nithaman wati kuthoepa gasamoeypa. ³⁰ Ngath koey zageth ngawngu zageth ayman, ngath nanga adhamulan Ngaw Thathi midh nanga ngayapa muliz, a ngaw adhamulay ngaru matha ngoedhagidh. Kedha zoenguz kedha ngath ngawngu za aymayinga ngaw ubin. Ngath ngaru ayman nungu ubilnga ngoena ngadh wayan ngapa.’

Na midh paru kakal yakaman kedha, Yesu matha ngoedhagidh

³¹ Wa, Yesu lak mulaiydhin thanamulpa, Yoewdhayalgaw kuyku mabaygoepa kedha, 'Ngitha midh, ngayapa mina yoepathamayinginga a? Ngay nay matha ngay ngaw ya bibiringinga.

³² Kasa kay kedha wara mabayg ngaybiya kalmel, nuydh ngaw doegam ridh palan, a ngay ngulayg nungu kedha yangukudul mina balbayginga. Ngitha senabi mina mabayg mina yoepathaman lawnga midh.

³³ 'A wara kedha, ngitha wara yangu mabaygal kulay wayamoeydhin Yoewanelpa, a nuydh mina kapu yangukudu kuniya madhin ngithamulpa, thabi mina yaday. Ngitha mina yoepathamayinginga a? ³⁴ Ngath matha ngoedhagidh Thathingu gasaman, mabaygoengu lawnga, matha kedha Yoewanelngu lawnga. Ngath kasa yadu palgan ngithamun ibupudhay, ngithamulpa mina yoepathamaypa, kalanu ngitha gasaman ingaru igililnga.

³⁵ 'Yoewane nuy matha kedha thunge midh, nuy siyaypa buyalnga, a ngitha ubin memayin ikalnga senawbi buya gasaman, kasa thawpay thonarpa. ³⁶ Ngaw ngurpay yangukudul ngaru koey ridhanga nubiya, thana ngaru gimal Yoewanen ya midh nanga. Na kedha kuniya, ngath nanga koey zagethal aymoeyn, setha mi zagethal Ngaw Thathi nuydh ngayapa aymaypa manin, thana ngaru yadu palgan ngaw kupay midh nanga, a mabaygal mura iman kedha nuydh Thathi ngoena ngapa wayadhin. Ngath ngaru

ayman kuthoepa nuydh ngayapa midh zagethal mamayidhin.

³⁷ ‘A Thathiw yangukudul lak kedha, ngaw doegam koeyma ridh palan. Ngitha ngaru mina yoepathamayinginga a? Koezi pay ngapa parungu ngitha Thathiw yangu wakay gasamayginga a paru imayinginga nungu, ³⁸ a nungu yaday ngithamun ngoenakapoenu muynu mayginga, kuyk ngitha mina yoepathamayinginga urapun mabayg nuydh ngan na wayadhin ngapa. ³⁹ Ngitha koeyma ngurpemipu Maygi Thusiw yaday, kedha zoenguz kedha ngithamulpa kedha, muynu si ngitha iman ngaru igililnga. Ngitha midh paru imayinginga kedha, sethabi yadu ngoena yadu poelgaypa?

⁴⁰ ‘Lawnga ngitha ngaru ngapa mabaginga mina igililmaypa gasamoeypa ngawngu. ⁴¹ Ngay mabaygaw thawmaypa noegayinginga. ⁴² Kasa kedha ngay ngulayg ngithamulngu kedha, ngithamun mam ngoenakapoenu mayginga Awgadhoepa. Ngitha mingu koeyma nagemipa mabaygaw thawmayzi yoepa? ⁴³ Ngay ngapa Ngaw Thathiw kupaynu, a ngitha ngoena muya thoeayinginga. Wara na mabayg ngapa kasa nungunguz, ngitha ngithamun lagiya muya thayan nuyn.

⁴⁴ ‘Ngitha nanga mabaygoepa thawmaypa nagemipa, ngitha wara za gasamayginga kidhakidhan. Ngitha nuthayinginga gasamaypa mina modhabiya urapun Awgadhoengu, koey zageth ngitha mina yoepathaman nuyn. ⁴⁵ A ngithamulpa midh, ngithamun zagethal

balbayginga Mosen purkapa a? Lawnga, ngay ngithamulpa kedha muliz kedha, kuthaw thonara bangal nanga, ngitha ngaru mulupa thayamoeyn Mosen mina yangukudungu, ngawngu lawnga. Sena kasa ngithamun wakay thoemamay kedha, ngitha balbayginga toedipu Mosen Sabi yangukudunu muynu, a nuydh bangal ngitha ibupudhamoeyne. ⁴⁶ Ngitha nay tidan a mina yoepathaman Mosen Sabi, wa, ngitha ngayapa mina yoepathaman nay. Nungu Thusinu Minar Poelayzimayl nuydh ngoena yadu palgarngu. ⁴⁷ Ngitha mina yoepathamayinginga nungu Minar Poelayzimayl midh nanga, koey zageth ngithamulpa mina yoepathamaypa ngaw yaday midh nanga.'

6

Koeygarsar mabaygaw aygud

(Mathayu 14.13-21; Mareko 6.30-44; Luka 9.10-17)

¹ Wara thonara Yesu nanga amadhan Galilayaw Malupa. Thana nan wara kedha thoeraypa, Taybiriyoos. Wa, nuy a nungu niyaykazil wara buwadhoengu memayidhin, thana Galilayaw wara doegam buwadhoepa pagadhin sizi. ² Mabaygal sithaki wigel nubiya mina koey gudal goersar; minguz kedha, imamoeydhin nungu adhapudhay woenabal zagethal kikirow dhoey nidhay.

³ Kalanu Yesu sizi padoepa kadaypa uzarayd-hin, nubiya kalmel nungu niyaykazil; thana si

gimal nithamoedhin. ⁴ Yoewdhayalgaw Kaludhay Ay oemay thonar amadhan thamaydhin.

⁵ Kalanu Yesu gima nagaydhin a imaydhin mabaygal thanamuniya wagel tadir nubepa imaypa. Nuy Pilipoelpa kedha yapu poeybiz, 'Ngalpa kay ngalagaz kunaw susul barpudhamoeypa thanamulpa aygudoepa?'

⁶ Nuy Yesu nungungu ngulayg kedha, nuydh kay za miyay ayimpa nanga, nuydh kasa Pilipan nuthan.

⁷ Pilip nubepa kedha kuniya mulaydhin, 'Itha mabaygal mina koey garsar, ngalpalpa koey bokadhzapulnga thanamulpa aypa barpudaypa. Urapun zagethaw mabaygaw eyth moelpalaw modhabingu mura yaynanab kunaw susupa barpudaypa matha ngoedhagidh lawnga thanamulpa moegina aypa.'

⁸ Wara Yesun niyay kazi nel Andhoeru, Simona Petherun tukuyap, Yesulpa kedha muliz, ⁹ 'In moegina garkaz, nubiya payb bali kunaw susul a ukasar moegina wapi, kasa kedha itha kay thana midh paru mura balbayg asimoeypa, in mabayg mina koey garsar?'

¹⁰ Yesu kedha muliz, 'Lawnga setha ayde balbayginga, apa niyaypa mamayi setha mabaygal.' Thanamuniya mina kapu thawpay bup niyaypa. Thana kalanu mabaygan apa thayamidhin. Thana getha tidemidhin matha garkazil payb thawsan sike.

¹¹ Kalanu Yesu sethabi payb kunaw susul mamayidhin, a Awgadhoepa eso poeybaydhin. Kalanu mabaygal poeybaydhin setha ngaya nanga apa nir, kasa ubipa ay. Kalanu nuydh

lak kedha aymoedhin wapipa, a thana mura koey maytha yoewrulnga purthadhin senabi moegina ay. ¹² Thanamun nanga mura balbayg asimoeydhin maythal, Yesu nungu niyay kazipa kedha mulaydhin, ‘Setha garwoeydhamay thadha woenayzi ayde, ayngu sagul poelayle.’

¹³ Kalanu thana garwoeydhamoeydhin mina mura thadha woenayzi ayde a toewalob mura liday wangamoeydhin, sethabi payb bali kunaw susungu. ¹⁴ Thana na nubi adhapudhay woenabal zageth imadhin, thana si sethabi thonara kidhakidhan kedha umamoeyr, ‘In mina kay mina peropetha nubi apa goewapa ngan nanga mangay kudun madhin.’

*Yesun mab woerab gimiya
(Mathayu 14.22-33; Mareko 6.45-52)*

¹⁵ Wa, Yesu kulay ngulayg kedha, thana kay nubepa za ayimpa, lak kay nuyn Mopakuyk ayimpa, kasa thanamun ubin. Nuy kedha zoen-guz sizi thanamulngu mina sobaginga padapa kadaypa miyaydhin, matha nungu kusayg.

¹⁶ Kutapa nanga inur pudhiz, Yesun niyaykazil mulupa woerpa memayidhin butapa. ¹⁷ Thana thapadhin Kapeniyamoepa. Inur toeydhamoeydhin nanga, a Yesu thanamuniya matha mangay-ginga ka. ¹⁸ Senabi thonar mina koey gubalnga, bawal mina koey zapul.

¹⁹ Thana nanga thapadhin payb lawnga siks kilomita, thana iman Yesu, nuy ngapa thana-mulpa woerab gimiya woelmay. Thanamun mina koey aka thana nanga nuyn iman nanga.

²⁰ Nuy kedha thanamulpa, ‘Ngitha minggu akan, in ngay?’

²¹ Wa, thana kalanu nuyn ayawal madhin bu-toepa. Mina senabi thonara thana war doegam buwadh gasamoedhin, thana ngalagapa nanga memayidhin.

²² Bathaynga na goeyga nanga mura sethabi koeygarsar kuniya wanayzi mabaygal wara doegam malu buwadhoengu, thana ngoenanu madhin kedha, matha urapun but koezi ngalpalngu, a Yesu pathayginga thanamuniya, nungu niyaykaziya senabi butoenu. ²³ Kalanu butal ngapa wara goegathoengu Taybiriyoos sena. Thana mangaydhin amadhan lagoenu ngalaga nanga ay purthayzi mabaygal, Kuykulnga ngalaga nanga eso poeybadhin aypa.

Yesun gamu Igilaw Ay

²⁴ Wa, mabaygal imadhin kedha, Yesu a nungu niyaykazil matha lawnga, thana butiya thayamidhin kalanu memayidhin Kapeniyamoepa Yesulpa lumaypa. ²⁵ Thana nanga mabaygan nuyn Yesun imadhin war doegam buwadhoenu, thana nubepa kedha yapu poeybemidhin, ‘Ngurpay Mabayg, ngi midh thonara kay mangema?’

²⁶ Yesu thanamulpa kedha mulaydhin, ‘In ngay ngithamulpa kasa mina kay mina ya mulepa. Sena na ngitha ngoena na lumanu, minguz kedha? Ngitha na kunaw susu maytha yoeruypa purthangu ngithamun ubin, a ngitha kay aykap matha gasamayginga ngaw adhapudhay woen-abal zagethaw. ²⁷ Kasa bangal aypa zagethaw

mabag, senaw ay nanga nuy ngulayg woessay asin. Balbayginga kedha ngitha aypa zageth uzariz kedha aypa, senaw mi ay nanga woessayginga mepa igilaw kuthoepa. Senaw nuy senawbi ay ngath Mabaygaw Kazin ngithamulpa bangal manine. Minguz kedha? Awgadhan nungu geth maku ngoena wanadhin mabaygoepa mina yoepathamaypa.'

²⁸ Thana kalanu kedha yapu poeybemidhin nubepa, 'Ngoey kay midh balbayginga matha ngoedhagidh aypa Awgadhaw ubilnga ngoeymulpa midh aymoeypa nanga?'

²⁹ Yesu kedha mulaydihin thanamulpa, 'Awgadhaw ubilnga ngithamulpa kedha, ngitha mina yoepathamaw nuydh ngan nanga ngapa wayadhin, nungu Mina Woeyayzinga.'

³⁰ Thana kuniya kedha mulemidhin, 'Ngidh kay mi adhapudhay woenabal zageth aypa, ngoeymulpa imaypa nuy kay ngin mina yoepathamoyepa? Ngidh kay miyay zageth ayimpa. ³¹ Ngoeymun muruygan mabaygoegi dhadha sakara goerab gamul ay mana purthadhin. Maygi Thusinu Minar Poelayzinga kedha, "Nuydh, Mose thanamulpa daparngu ay madhin aygudoepa." '

³² Yesu kuniya thanamulpa kedha mulepa, 'In kay ngay ngithamulpa mina kay mina ya muliz, sena Moselngu mina ay lawnga, nuydh mi ay na poeybaydihin ngalpan thathiw thathipa. Mina daparaw ay nanga, senaw Ngaw Thathingu gimaz ngapa ngithamulpa. ³³ Mina ay nanga, na Awgadhaw poeybayzinga nubi apa goewapa, senaw nuy ngan nanga daparngu ngapa mulupa;

nuy senawbi mabayg nuy mina ay a nuy matha kedha igililnga nubi apa goewapa.'

³⁴ Thana nubepa kuniya kedha mulemidhin, 'Ngurpay Mabayg, ngidh gar ngoeymulpa bangal nubi mina ay mura thonara mayparu?'

³⁵ Yesu kedha mulaydhin thanamulpa, 'In mina Ngay, Igilaw Ay. Mabaygal ngaya ngapa ngayapa, thanamulpa lak maytha aygipa gasamoeypa lawnga, a mabaygan ngaya nanga ngoena mina yoepathamoeypa, thanamulpa lak nguken naypa lawnga. ³⁶ Ngay ngithamulpa mulema kedha, ngitha ngoena purkan iman, kasa kay kedha ngitha ngaru mina yoepathamayinga.

³⁷ 'Mura ngaya nanga mabaygal, Thathiw poeybayzimayl ngayapa, thana ngaru ngaybiya asimoeyn. Wa, koey zageth ngath kedha mabayg adhapa woeyaypa, mabaygal ngaya nanga ngaybiya asimoeypa. ³⁸ Ngay daparngu mulupa mayginga ngaw ubilmaypa aymaypa. Lawnga, ngay kedha zapa ngapa, nungu ubilmaypa aymaypa, ngadh nanga ngoena ngapa wayadhin; ³⁹ a nungu ubilnga kedha, ngaw ngapa Woeyayzi Mabaygaw; mura sethabi mabaygal ngaru kaludhamoeyn, thana setha ngaya nanga nuydh ngayapa poeybamoeyn. Ngaru urapun guythuyayinga kurusipa bangal kuthaw goeyga gasamoene, a ngath mura kaday nithamoeyne thana. ⁴⁰ Ina Thathiw ubilnga kedha, mura setha ngaya nanga kazipa nagemipa a mina yoepathamaypa nuyn, mura sethabi mabaygal ngaru gasaman ingaru igililnga. Wa ngath ban-

gal sethabi mabaygal kaday nithamoeyne senabi kuthaw goeyginu.’

Thana Yoewdhaylgaw kuyku mabaygal Yesun mina yoepathamoeyginga

⁴¹ Dhuray Yoewdhayalgaw kuykul Yesun kedha yoepa moegithap ya koey garsar aymoedhin, Yesu nanga thanamulpa umay kedha, ‘In mina ngay; ngay mina ay daparngu ngapa mulupa.’

⁴² Kalanu thana kedha umamoeyr, ‘In nubi mabayg Yesu a? Yoewsepan kazi. Ngoey ngulaygal nungu apu thathingu. Nuy midh paru kedha umepa nuy daparngu ngapa mulupa?’

⁴³ Yesu kuniya thanamulpa kedha mulaydhin, ‘Kidhacidhan moegithap yagi asimoey.

⁴⁴ Mabayg koey zageth nungu geth ngayapa uzariz, nuyn kay lak Ngaw Thathin ngoena ngadh ngapa wayadhin nanga, matha nungu zageth kedha, nuydh Thathi nungu ubilnga mabayg ngayapa yoewthiz gamupa. Wa, kedha ngoedhal mabayg ngath bangal kuthaw thonara kaday tharane. ⁴⁵ Minguz kedha, kay paypa kulay peropethaw Minar Poelayzinga kedha, “Thana bangal mura ngurpamoeyne Awgadhan.” ’ Mina mura mabaygal ngaya nanga nubepa koerngayl kawra poeybaypa, a nungungu ngurpemipa, mura kedha ngoedhal mabaygal thana ngulayg ngayapa gamupa ladhun. ⁴⁶ Ina kedha kuniya lawnga kedha, mabaygan ngulayg Thathi iman, lawnga matha nuydh iman nga nanga Awgadhoengu ngapa, matha nuydh Thathi imadhin.

⁴⁷ ‘Ngay ngithamulpa mina ya mulepa, mabaygan ngadh nanga ngoena mina yoepathaman,

nuydh gasaman ingaru igililnga. ⁴⁸ Ngay mina ngay, Mina Igililmay Ay. ⁴⁹ Ngithamun thathiw thathin nanga, thana kasa goerab gamul ay mana purthadhin mabaygoegi dhadha sakara, senaw ngaru Igilaw Ay lawnga, kasa thawpay thonaraw ay. Thonar nanga gasaman, wa thanamun kuth, ⁵⁰ kasa kay kedha, in nubi ay nanga daparngu ngapa mulupa, mabaygan ngadh nanga nubi ay purthane, nubepa umapa lawnga. ⁵¹ Ngay mina ngay, ingaru Igilaw Ay daparngu ngapa mulupa. Mabaygan nanga purthane nubi mina ay, nuy bangal ngaru igililnga. In nubi ay ngath ngithamulpa manin nanga, ina ngaw gamu matha kedha ngath mina igililnga poeyban nubi apa goewapa.'

Mina ay matha kedha ngaw gamu

⁵² Thana nanga Yoewdhayalgaw koey mabaygal karngemidhin nanga, thana kidhakidhan ya pathowkamoeyr kedha, 'In nuydh nubi mabaygan midh paru nungu gamu ngalpalpa ay aygu-doepa kudun maypa?'

⁵³ Yesu kedha zoenguz thanamulpa mulaydthin kedha, 'In ngay ngithamulpa mina yadu umepa, ngitha bangal nanga purthayg Mabaygaw Kaziw gamu a nungu kulka ngitha woenig nanga, ngithamulpa ngithamun geth mina igililmaypa gasamaypa lawnga. ⁵⁴ Mi mabaygan nanga ngaw gamu purthan a ngaw kulka wanin nanga, nuydh gasaman ngaru igililnga a ngath bangal nuyn kaday tharane kuthaw goeyginu. ⁵⁵ Minguz kedha, ngaw gamu mina ay a ngaw kulka mina woeni. ⁵⁶ Mi mabaygan nanga ngaw gamu

purthan a ngaw kulka wanin nanga nuy bangal ngaybiya muynu meparu a ngay bangal nubiya muynu meparu. ⁵⁷ In ngoedhe kedha nge, Ingaru Igilaw Thathin ngoena ngapa wayadhin a ngath ngaw igililnga nungungu gasampa mura thonara; wa senaw lak kedha ngoedhalnga mi mabaygan nanga ngoena bangal purthane, nuydh bangal ngawngu mura igililnga gasampu. ⁵⁸ Ina mina ay daparngu mulupa. Senaw ngalpan thathiw thathin kulay purthadhin goerab gamul ay mana, na mamu mina ay lawnga, thana kurusipa thanamun kuth gasaman; kasa kay kedha, mabayg nga nanga purathipa koezi nubi mina ayngu, daparngu mi mina ay nanga ngapa mulupa, ngidh gasaman ngaru igililnga.’ ⁵⁹ Setha nungu kedha ngurpayzi yangukudul nuydh ay-moeydhin Kapeniyamaw yoewthanu muynu,

Koeyma niyaykazil Yesulngu kuniya pudhemidhin

⁶⁰ Dhuray koey garsar niyaykazil Yesun thana na karngemidhin sethabi ngurpay yangukudul, thana kidhakidhan kedha umamoeyr kedha, ‘Ina midh paru kuniya ya, ngalpalpa mina koey zageth aymoeypa, ngalpalpa lak nubepa koerngaypa lawnga.’

⁶¹ Nubepa Yesulpa kay kakal kedha, thana nungu niyaykazil moegithap ya umamoeyr ubigasimoeyn; nuy sinubi thonara thanamulpa kedha mulaydhin, ‘Ngitha midh paru gegeyadh gasamoenu ngaw ngurpay yangukudungu?’

⁶² Ngitha bangal midh mamayine bangal ngitha nanga imane kedha, ngay Mabaygaw Kazi

kuniya kadaypa ngay ngalagaz na ngapa?
⁶³ In igililnga ngadh poeybaypa, in gamu nanga nuy kasa zaginga, ngay na ngithamulpa na kulay nuki mi yadu umepa, setha Maygi Mariw mina doegamuya yangukudul a thana matha kedha igilaw yangukudul. ⁶⁴ Kasa kay kedha wara mabaygan ngithamulngu mina yoepathamayinginga.'

Nuy Yesu koezi pay ngapa parungu ngulayg kedha, ngaya nanga thanamulngu mina yoepathamayinginga, a nuyng bangal ngadh nanga wati mabaygoepa gud arane. ⁶⁵ Nuy kedha zoenguz matha umay kedha, 'Ngay kedha zoenguz ngithamulpa kulay mulayngu, mabayg kasa nungungu ngayapa gamupa mabaginga; nubepa kay lak Ngaw Thathin wa maypa ngayapa gamupa mabapa.' ⁶⁶ Nungu thabi mina ngurpay yangukudungu dhuray koeyma kuniya pudhemidhin Yesulngu, thana lak nubiya puziginga.

⁶⁷ Kalanu Yesu nungu toewalob niyay kazipa yapu poeybaydhin kedha, 'A ngitha lak kedha, ngitha ngoena woenaypa maypa lawnga midh?'

⁶⁸ Nungu wara niyay kazi nel Simona Petheru kuniya Yesulpa kedha mulaydhin, 'Kuykulnga, ngoey kay nginungu ngabepa ladhuypa. Mina igilaw yangukudul ngibiya niyaypa?' ⁶⁹ Ngoey kay ngin mina yoepathamangu ngulayg asimoeyngu kedha, ngi mina Maygi Mabayg Awgadhaw.'

⁷⁰ Yesu kuniya mulaydhin thanamulpa kedha, 'Wa, ngath ngitha toewalob mabaygal adhapa thamayidhin ngaw mabaygan, kasa kay kedha ngithamuniya muynu urapun Sathanan

mabayg.’ ⁷¹ Nungu aykap muynu kedha, Yudha Simonan kazi, Keriyothoelayg. Nuy Yudha ngaru thanamuniya toewalob niyay kaziya muynu, kasa kay kedha nungu bangal imul pathay zageth Yesuniya.

7

Yesu a nungu tukuypal

¹ Mura sethabi zangu koeliya Yesu a nungu niyay kazil Galilayapa memayidhin. Nungu ubiginga Yoewdhayapa kuniya maypa, minguz kedha sethabi boeradharoenu Yoewdhayalgaw kuyku mabaygan nuyn ugar. Thanamun ubi nubepa mathamaypa. ² Yoewdhayaw mabaygaw koey ameniw thonar amadhan thamay, Kawamudhaw Thonar a mura mabaygal urapun lagoepa garwoeydhamiz Yoerusalemoepa Yoewdhayanu muynu. Thana amenipa a koey aypa gasamoeypa, ngoenanumaypa Awgadhaw mina danal poethay thanamulpa kay bupanu poti wathalnga Aykupithu thonarngu kalanu.

³ Yesun tukuypal nubepa kedha mulemin, ngi mipa kedha nipa, ngi nanga koey zagethaw mabayg ngidh nubi doegam wanar, a koey mudhaw lagoepa uzar koey garsar mabaygal si. Ngi sepa Yoewdhayaw doegampa, lak nginu niyaykazin kay nginu adhapudhay zageth bangal imane. ⁴ Ngidh kasa moegan bupiya ayimpa kedha koey zageth, mabaygan mamu imayinga. Nginu ubi nanga ngi kuyku mabayg, adhapa nupa mabaygoepa mura yakamar, lak

bangal thana mina ngulayg gasamoene ngin-ungu. ⁵ Nungu tukuypan, thana lak kedha nuyn mina yoepathamayginga.

⁶ Yesu kedha muliz thanamulpa, ‘Ngaw thonar ka matha gasamoeyginga sepa yabugudoepa maboepa. Mura thonara matha ngoedhagidh ngithamulpa, ⁷ kow apaw goewaw mabaygal ngithamun wati igalgal lawnga, thana ngayapa ubigigal, ngoena adhapa yawaypa. Ngaw maw thanamulpa gegeyadh, thanamun wati pawa kakal kabuthapa. ⁸ Ngitha ladhu sepa koey aypa, ngayapa maboepa matha ngoedhagidh lawnga kedha thonara, kedha zoenguz kedha ngaw mina thonar gasamayginga.’

⁹ Wa, nuy kedha mulaydhin, nuy matha si muynu Galilayoenu. ¹⁰ A nungu tukuyपाल memayidhin koey aypa. Kalanu kay nuy uzaraydhin gumi, kakal lawnga. Nubiya kalmel nungu niyay kazil. ¹¹ Senabi thonar kay Yoerusalemoenu, thana Yoewdhayalgaw kuyku mabaygal nuyn lumar a yapupoeybemir kedha, ‘Ngalaga nuy senawbi mabayg?’

¹² Mabaygal muya nungu ya umamoeyr. Wara mabaygal kedha, ‘Nuy mina mabayg!’ a wara mabaygal kedha, ‘Lawnga, nuy wati mabayg, nuydh mabaygal ngalkemoeypa.’ ¹³ Wara mabayg kakal mulayginga, kedha zoenguz thana akan Yoewdhayaw kuyku mabaygoengu.

Yesun ngurpay zageth senabi ayngu thonara

¹⁴ Wa, thana kulay nuyn imayginga. Senabi koey aygud matha dhadhal nanga, Yesu ngapa koey yoewthaw boeradharanu mangiz a ngurpay

kuykaymadhin. ¹⁵ Thana Yoewdhayaw kuyku mabaygal koeyma madhu pamemir kedha, ‘In nubi mabayg minggu koey ngulayg, nuy kedha ngoedhal ngurpay gasamayginga?’

¹⁶ Yesu kuniya mulaiydhin, ‘Ngath na mi ngurpay ayimpa, ngath lawnga ngawnguz. Ina ngapa urapun mabaygoengu ngadh na ngoena wayadhin ngapa. ¹⁷ Mabayg nga ubilayg aymipa Awgadhaw ubilnga, wa senabi mabayg nuydh balbayginga adhamulaypa ngaw ngurpay midh nanga, Awgadhoengu lawnga midh, kasa ngawnguz. ¹⁸ Mabayg nga nanga kasa nungunguz ngurpay ayman, nuy kedha, nuy nungu geth kadaypa mepa. Ngunu nanga ubi nungu Woeyayzi Mabaygoepa kadaypa maypa, wa nuy mina yadu umepa, a sena muynu wati zaginga, nuy ngoedhe kedha nungu Woeyayzi Mabayg. ¹⁹ Mose nuydh sabi poeyban ngithamulpa, ngitha midh paru nungu sabinu muynu balbayginga mabaginga, a? Ngitha mipa ngoena mathamaypa maypa?’

²⁰ Thana nubepa kuniya kedha umamoeyr, ‘E! Ngibiya muynu wati mari. Ngi mipa wakay thayiz kedha, mabaygan ngibepa nuthemipa mathamaypa?’

²¹ Yesu kuniya mulaiydhin thanamulpa kedha, ‘Lawnga, ngayapa kakal kedha, ngath matha urapun koey zageth aymoedhin, sabadhaw goeyginu a ngitha madhu pamemidhin a gegeyadh gasamadhin. ²² Ngitha koey ngulaygal kedha, za nanga mina koey mina za nanga, ngidh ngaru ayman kasa midh goeyga sabadh. Mose ya wadhadin kedha ngithamun garkaz kazil ngaru motho pathamoeyn kazimay thonarngu pawpa

eyt goeyginu.* Senaw kulay parungu ngapa thathiw Thathingu kuykaymoedhin, Moseniya kulay. A ngitha koeyma oengaypu senabi sabi matha kedha goeyga eyt nanga sabadh nanga ngitha ngaru ayman senabi goeyginu. ²³ Wa, ngitha ngulayg moegina garkaz motho pathan sabadhaw goeyginu, Mosen Sabingu pathidhayle; ngitha mingi ubigasimoeyn ngawngu kedha, senabi thonara ngath kikiril mabayg buth pathan sabadhaw goeyginu, kalanu gamu mura balbayg asin nungu?' ²⁴ Ngithamun zoeyzi noedhay kasa gimiya muk. Matha ngoedhagidh kedha ngitha mina iman muynu za.

Yesu nuy Adhapa Thamayzi Mabayg lawnga midh

²⁵ Thana dhuray Yoerusalemalgal kedha, 'Senaw nuy thana kuyku mabaygan kulay mathamaypa marngu?' ²⁶ Nagemiw! Nuy mabaygaw parunu yadu umepa a thana za aymayinga, nuyn mulupa thoeayinga. Thana kuykun midh, si muynu thana ngulaygal nuy Awgadhaw Adhapa Thamayzi Mabayg, ²⁷ lawnga midh? Nuy bangal Adhapa Thamayzi Mabayg ngapa, nuy bangal gumi nuy ngalagaz ngapa, kasa kay kedha ngalpa mura ngulaygal nubi mabayg nuy ngalagaz nanga ngapa, nuy Adhapa Thamayzi Mabayg lawnga.'

²⁸ Yesu matha ngurpay aymar yoewthaw boer-adhoenu. Nuy koey gimiya umay yadu kedha, 'Ngitha mina ngulaygal ngawngu a? Ngaw

---

* **7:22** garkaz kazil ngaru motho pathamoeyn kazimay thonarngu pawpa eyt goeyginu: wara Zenesis 17.10 geth tidi.

goegathoengu ngitha ngulaygal kasa kay kedha ngitha koerawaygal ngay ngalagaz ngapa. Ngaw Woeyayzi Mabayg nungu yangukudul mina yangukudul, a ngitha nungungu koerawaygal. ²⁹ Ngay ngulayg nungungu, minguz kedha ngay nungungu ngapa nuydh ngoena ngapa wayadhin.'

³⁰ Senabi yangukudungu thana nuyn kunumaypa madhin, kasa kay kedha mabaygan nubiya geth woenayginga, a gasamayginga, thana kasa yan, minguz kedha nungu thonar matha lawnga. ³¹ Koey garsar mabaygal mabaygaw miyaynu muynu mina yoepathamadhin nubepa. Thanana kedha mulemin, 'In ngaru Awgadhaw Adhapa Thamayzi Mabayg; koey zageth wara mabayg ngapa nungu adhapudhay zageth gimal nubi mabayg midh nanga.'

³² Thanana Parasayalgal karngemidhin mabaygaw ya, thana Yesun ya umamoeyr. Kalanu thana Parasayalgal a kuyku misnarel wayamoeydhin kunumaynbaygal Yesulpa gasamoeypa.

³³ Yesu mulaydhin, 'Ngay bangal moegina kuykuthalnga in ngithamuniya, kalanu ngay kuniya tidhedhe nubepa ngoena ngadh nanga ngapa wayadhin. ³⁴ Ngitha bangal ngayapa yan nagemipu, ngithamulpa ngayapa lak kay imaypa lawnga. Ngithamulpa sew maypa lawnga ngay bangal ngalaga nanga.'

³⁵ Thanana Yoewdhayaw kuyku mabaygal kidhahidhan mulemin, 'Nuy bangal ngalagapa ngalpalpa lak nubepa imaypa lawnga? Nuydh midh buwayl thoyaypa, nuy sike sepa Goerikaw

mabaygaw goegathoepa, dhuray ngalpan mabaygal ngalaga nanga? Nuydh Goerikaw mabaygal ngurpamoeypa a? ³⁶ Nungu muynu aykap za miyay kedha, nuy ngalagapa bangal? Nungu kedha yangukudu, “Ngitha bangal ngayapa yan nagemipu, ngithamulpa ngayapa lak kay imaypa lawnga.” A wara nungu ya kedha, “Ngithamulpa sew maypa lawnga ngay bangal ngalaga nanga.”

³⁷ Moeygoepa goeyga senabi koey ayngu, thanamun mina koey goeyga, Yesu kaday tariz dhadhal a gimiya wakaya muliz, ‘Ngan ngukin naynin, ngapa ngayapa ngukipa, ³⁸ a ngadh nanga mina yoepathaman ngoena nuy ngaru nguki waniz. Na matha kedha Maygi Thusi midh yadu palgan, “Ngadh nanga mina yoepathaman ngayapa, igilaw ngukin pay yoewdhiz adhapa nungu ngoenakapoengu.”’

³⁹ Yesun nabi yangukudungu nuydh yadu palgan Maygi Mari nungu kalanu bangal na poeybane mabaygan ngadh mina yoepathaman Yesun, wa thana bangal gasamoene ngoedhe bubu ngoenakapoengu pungaypu. Senabi thonara Maygi Mari matha poeybayginga, kedha zoenguz kedha Yesu kaday thoerayginga nungu poeraparal niyaylagoepa.

Dhadh palamiz ukasar buway ayman

⁴⁰ Koey garsar mabaygaw moeyaynu, karngemin nungu yangukudu. Thanu kedha, ‘In nubi mabayg ngaru senabi koey peropeth, ngan nanga yadu palgarngu.’ ⁴¹ A dhuray kedha, ‘Lawnga, in mina Awgadhaw Adhapa Thamayzinga.’ A dhuray ngoelkay yoepathaman

kedha, ‘Adhapa Thamayzi Mabayg ngapa Galilayoengu maypa lawnga? ⁴² Maygi Thusi kedha, nuy ngapa Dhawithan buwayngu a kazi iman Bethliyamanu, Dhawithan goegathoenu.’ Thana koerawaygal kedha nungu mina kazimay lag ngalaga.

⁴³ Wa, thanamun dhadh poelamayzinga mabaygaw moeyaynu, Yesun may. ⁴⁴ Wara thanamun ubi nubepa gasamoeypa, kasa kay kedha mabayg nubiya geth woenayginga, thana kasa yan.

Yoewdhayaw kuykun nuyn mina yoepathamayinga

⁴⁵ Kurusipa thana kunumaynбайgal kuniya tidemidhin thanamun kuykupa. Thana kuyku misnarel a Parasayalgal kedha yapu poeybemidhin, ‘Ngitha mingi nuyn ngapa gasamoeyginga?’

⁴⁶ Thana kuniya mulaydhin kedha, ‘Mabayg kulay ngoeymulpa puridharal yayab ya mulayginga.’

⁴⁷ Thana Parasayalgal kedha mulemin, ‘Nuydh ngitha koeyma ngalkemoeydhin matha kedha mura mabaygal a? ⁴⁸ Ngithamun kuyku mabaygoengu urapun mabayg mayginga a matha kedha ngoeymulngu Parasayalgoengu urapun mayginga mina yoepathamaypa nubepa.

⁴⁹ Matha thana sethahi mabaygal, ngulayg nuyn mina yoepathaman, minguz kedha thana Mosen Sabingu koerawaygal. Thana bangal ngaru Awgadhoengu za gegeyadh gasamoene.’

⁵⁰ Wara Parasayalayg Nikodemoes, nga na kulay uzaraydhin Yesulpa imaypa, nuy sethahi

Parasayalgaw mabaygoengu. Nuy kedha mulaydhin, ⁵¹ ‘Ngalpan sabinu muynu mabayg kasa moegan gegeyadh mayginga. Mamu nungu ya karngemin, a mamu iman nuydh miza ayman, wagel kay zoeyzi noeydhiz nuyn.’

⁵² Thana nuyn kedha mulamoeyn, ‘Wa, ngi midh? Ngi kedha nuy midh nanga ngapa, ngapa Galilayoengu. Ngi nanga Maygi Thusipa nagepa, ngurapipa. Ngidh iman peropethoenginga ngapa Galilayoengu.’ ⁵³ (Kalanu thana mura yaynanab geth wanemidhin thanamun lagoepa.)

8

Yoepkaz nadh mabaygaw puru ayman, thana nan iman

¹ Wa, thana mura mabaygal thanamun lagoepa kuniya memayidhin kasa kedha Yesu nuy Olibaw Padoepa uzaraydhin, wara nurginga yaginga.

² Mina bathaynga nanga nuy kuniya tidaydhin koey yoewthoepa, a thana mura mabaygaw moeyay nubepa lak garwoeydhamoeydhin. Nuy apa thanuraydhin a nuydh ngurpay lak ayman thanamulpa.

³ Thana Parasayalgaw a sabiw ngurpay mabaygal nubepa ngapa yoelpadhin yoepkaz, ngan nanga mabaygal imadhin kedha, nadh mabaygaw puru matha aymar. Thana nan mura mabaygaw parunu tharan. ⁴ Thana Yesulpa kedha mulaydhin, ‘Ngurpay Mabayg, nabi yoepkaz nadh mabaygaw puru matha aymar nanga mabaygal nan iman. ⁵ Ngalpan sabinu muynu Mosen Poelayzinga kedha, na yoepkaz ngaru

kulan mathaman umapa. Nginu yangukudu ya miyay?’⁶ Thanamulpa kedha, thana poethi ayman Yesulpa, nubepa gasamoeypa a kotoepa maypa. Kasa kay kedha Yesu mulupa pathidiz kulaw ploewapa a poeynu nungu dhimuran ya paladhin.

⁷ Thana nuyn koey garsar thonaralnga yapu poeybar, kurusipa nuy kaday tharaydhin a thanamulpa kedha kuniya mulaydhin, ‘Ngithamulngu nga nanga mina wati pawagig, wa matha ngoedhagidh nuydh kulay nabepa kula thayaw mathamaypa.’

⁸ Kalanu nuy lak mulupa apasin kulaw ploewapa, a poeynu ya paladhin. ⁹ Thana nanga senabi za karngemidhin thana urapun dhadh thadhir nungungu, burugamul mabaygal kulay kayn mabaygal wigel kay.

¹⁰ Yesu nuy nungu kusayg wanan, yoepkaz nubiya. Palay matha palay siyamar si. Nuy kaday tharaydhin a nabepa mulaydhin, ‘Kake, ngibepa yanguzi mabaygal ngalaga, sena mabaygoevinga ngibepa sabipa maypa?’

¹¹ Na mulaydhin nubepa, ‘Ina gar mabaygoevinga.’

A Yesu nabepa kedha mulaydhin, ‘Ngayapa lak ngibepa sabipa maypa lawnga, uzar balbayginga bangal, wati pawal lak aymayg.’

Yesu nubi apaw goewaw thunge

¹² Yesu lak mulaydhin mura mabaygoepa kedha, ‘Ngay nubi apaw goewaw thunge. Nga nanga ngaybiya kalmel nubi thungenu, nuydh

gasaman nabi buyaw igililnga a nuy inuriya maboeginga.’

¹³ Thana Parasayalgal nuyn mulupa tharar, ‘Ngi kasa nginungu kedha yadu umepa. Ngi nanga midh umepa aykapuginga.’

¹⁴ Yesu kuniya mulaydhin thanamulpa kedha, ‘Lawnga, itha ngaw yaday mina yaday, kasa midh ngay ngawngu ya muliz nanga, thana ngaru mina yaday; minguz kedha, ngay ngulayg ngay ngalagaz na ngapa a ngay bangal mi kuniya nanga kuniya. Ngitha kasa koerawaygal thabi zoengu. ¹⁵ Ngithamun nagay kasa mabaygaw pawanu, mabaygoepa zoeyzinaydhepa. Ngath wara mabaygoepa zoeyzi noeydhay aymayinga. ¹⁶ Ngath nay kedha pawa ayman, ngaw zoeyzi-noeydhay balbayginga nay, minguz kedha, ngay ngaw kusayg lawnga senabi zagethoepa. Thathi mura thonara ngaybiya kalmel ngoena ngadh na wayadhin.

¹⁷ ‘Wa, ngithamun sabinu muynu Minar Poelayzinga kedha, “Ukassar na mabaygiya za balbayg asin nanga palamun imaypa matha ngoedhagidh, wa ngalpa ngaru mina yoepathaman ukassar mabaygaw ya.” ¹⁸ Ngalbe ukassar mabayg yadu umempa, ngaybiya Thathi muynu, ngoena ngadh na ngapa wayadhin. Thathiw ya, a ngaw ya ngaru urapun.’

¹⁹ Thana yapu poeybemir, ‘Nuy nginu thathi nga, nuy ngalaga?’

Yesu kuniya, ‘Ngitha ngawngu koerawaygal, a matha kedha Ngaw Thathingu koerawaygal. Ngitha nay ngawngu ngulaygal, ngitha lak Ngaw Thathingu ngulaygal nay.’ ²⁰ Yesu na nabi

ngurpan aymar koey yoewthanu adhal, pas-inu ngalaga nanga thanamun bokadhazangu boksal mamayir mabaygoepa poeybaypa, kasa kay kedha mabaygoeinga nubepa gasamaypa, nungu thonar matha lawnga.

Mabaygoepa koey zageth Yesuniya kalmel maypa

²¹ Yesu lak thanamulpa mulaydhin kedha, ‘Ngay bangal uzaridhe, a ngitha bangal ngoena lumane, kasa kay kedha ngitha bangal wati pawanu umamayl. Koey zageth ngitha ngaw yabugud gasaman.’

²² Thanu Yoewdhayalgaw kuyku mabaygal muynu kedha, ‘In, nuy kedha umepa, nungu yabugud nanga ngalpalpa koey zageth nubiya oesipa. Muynu midh, nuy bangal nungu geth uma mathamidhe a?’

²³ Yesu lak mulaydhin, ‘Ngitha kow mabaygal a ngay gimaz ngapa. Ngitha kow apaw goewaw mabaygal a ngay koezi apaw goewangu lawnga.

²⁴ Kedha zoenguz ngay ngithamulpa umepa, ngitha bangal wati pawanu um poegaypu. Wa, ngitha bangal wati kuth gasampu ngitha bangal na mina yoepathamayinginga ngayapa, ngay nga nanga Ngaru Igililnga.’

²⁵ Thanu lak nuyn yapu poeyban, ‘Ngi nga?’

Yesu kuniya muliz thanamulpa, ‘Ngay senabi mabayg, ngay ngithamulpa parungu kulay midh muleman. ²⁶ Ngaw lak yangukudul ngithamun doegampa koey garsar a ngithamulpa zoeyzi-noeydhaypa koey garsar. Urapun mabayg ngoena ngadh na ngapa wayadhin, nuy mina a

ngath mura mabaygoepa yadu poelgaypa nungu poeybayzi ngurpay in nubi apa goewanu, ngath midh na nungungu gasamoedhin.’ ²⁷ Thana nungu ya ruwamayginga kedha nuydh Thathiw yadu umay. ²⁸ Nuy kedha zoenguz thanamulpa lak mulaydhin, ‘Ngitha midh thonara bangal Mabaygaw Kazi kadaypa manine, ngithamulpa bangal kakal aymidhe ngay nga nanga Ngaru Igililnga. Senabi thonara ngitha bangal ngulayg asimoeyne ngath ngawnguz za aymayinga, ngath ayman matha Thathi ngoena midh na ngurpadhin aymoeypa. ²⁹ Ngadh ngoena ngapa wayadhin, nuy ngaybiya kalmel. Nuydh ngoena kasa woenayinga ngaw kusayg, kedha zoengu ngath nungu mura ubilmayl aymoeypa.’ ³⁰ Nungu senabi ngurpaynu dhadhal koey garsar mabaygal mina yoepathamadhin nubepa.

Mabaygaw mina gudaz puydhay yabugud midh?

³¹ Yesu Yoewdhayalgaw mabaygoepa ya muliz, nubepa ngadh na mina yoepathamaypa. Nuy kedha, ‘Koezi pawpa, ngithamun nanga ngara pudhamay balbayginga, karngemin ngaw yaday, ngitha bangal mina ngaw niyay kazil, ³² a ngithamulpa kakal kedha mina balbayginga ngalaga, a ngitha bangal mina guythuyamoeyn ngithamun kulba igililmayngu kuyk ngitha ngaw ngurpaynu muynu.’

³³ Thana ubig asimoeydhin kedha, ‘Ngoey matha ngoedhagidh, Abraman kaziw kazil. Koezi pay ngapa parungu ngoey wara mabaygoepa lawnga, ngaru zageth ulaypa. Ngi

mingu kedha umepa, ngidh bangal ngoey guythuyamoeyne?’

³⁴ Yesu kedha mulaydhin thanamulpa, ‘Ngay ngithamulpa mina yadu umepa, mabayg nanga wati pawalayg nanga nuyn kedha zagethoepa manin mina ngaru. Senabi wati pawan nuyn yoelpan, mina ngaru. ³⁵ Ngithamun ngoenanu manin midh, ngitha Awgadhaw buwaynu kalmel ngaru memayipa a? Lawnga, na ngoedhe kedha nge, ya lumayzi mabayg nanga zagethoepa wayan, nuy buwaynu ngaru kalmel lawnga, kasa kay kedha garkaz kazi nanga nuy ngaru mepa nungu thathiw buwaynu muynu. ³⁶ Kazi nanga ngin pa wayan nginu kunumay igililmayngu, wa ngidh mina mukay asin senabi kulba igililmayngu.

³⁷ ‘Ngay ngulayg kedha, ngitha Abraman kaziw kazil. Ngitha midh paru ngayapa mathamoeypa nuthemipa? Kedha zoenguz kedha ngaw ngurpan ngitha gasamoeyginga ngoenakapoenu. ³⁸ Ngitha mina wara pawalgal, ngath Ngaw Thathiw zapul mura yadu palgamoeypa, ngaw imayzimayl nubiya parunu. A ngitha ngithamun wati thathiw zapul aymoeypa, a nungu mulayzimayl ngithamulpa.’

³⁹ Thana kuniya mulemin kedha, ‘Ngoeymun thathi Abrama.’

Yesu kuniya thanamulpa kedha, ‘Ngitha mina Abraman kazil, ngitha nungu zageth nay ulaypa*’, nuy midh zagethan na meparuy.

---

* **8:39** *Ngitha mina Abraman kazil, ngitha nungu zageth nay ulaypa: wara Zenesis 17.8-10 geth tidi.*

⁴⁰ Lawnga, ngitha mina wara pawalgal, ngithamun buwayl thoeyay kedha, ngitha bangal ngaru ngoena mathamoene. Abramalpa koey zageth nuydh kedha wati za ayman. ⁴¹ Ngitha ngithamun thathiw pawaw pawalgal.'

Wa, thana kedha, 'Ngoeymun Thathi urapun, matha Awgadh kedha, a ngoey nungu mina kasil.'

Yesu kedha mulaydhin, 'Ngitha Sathanan kasil.'

⁴² Yesu kedha thanamulpa, 'Awgadh nay ngithamun mina Thathi, wa ngitha ngoena nay maman maypa, kedha zoenguz kedha, ngay Awgadhoengu ngapa a ngay in ngithamuniya. Ngay ngapa ngawnguz lawnga, nuydh ngoena ngapa wayan. ⁴³ Ngitha mingtu tidayinga ngay ngithamulpa midh na umepa? Ina kedha zoenguz, ngitha ngaw yapa koerngayinga, ubigasimoeypa. ⁴⁴ Ngitha ngithamun thathiw kasil, Sathan. Ngitha ngithamun thathiw ubilmaya toedipa a aymoeypa. Mina parungu ngapa nuy mabaygaw uma mathamay mabayg. Nuy mina pawangu koerawayg, nuy wara mina doegamoenu mayginga, koerawayg; wara mina za muynu nubiya mayginga. Nuy nanga ngoelkay yadu umepa, sena nungu pawa nuydh ayimpa, nuy koey sole yadayg, a nuy koey soliw apa kuyk.

⁴⁵ 'Wa, ngitha ngithamun wati thathiw kaziw kasil, a ngay na ngithamulpa mina yadu umepa nanga ngitha ngaru ngayapa mina yoepathamayginga! ⁴⁶ Mabaygan ngadh wati pawa iman ngaybiya muynu, a yakaman? Ngay nanga

ngithamulpa mina yadu umepa, ngitha minguz ngayapa mina yoepathamayginga. ⁴⁷ Nga nanga Awgadhaw mabayg nuydh ngaru karngegin Awgadhaw yoepa. Ngitha kedha zoenguz gasamoeyginga nungu ya, ngitha Awgadhaw mabaygal lawnga.’

Yesu ngaru gimal Abrama midh nanga

⁴⁸ Thana Yoewdhayalgal Yesulpa kedha mulemin, ‘Ngaru kedha ngi Samariyaw mabayg a, wati mari ngibiya muynu sipa?’

⁴⁹ Yesu kedha, ‘Ngay wati marigig. Ngay balbayginga Ngaw Thathipa apa pudhepa, ngitha midh paru ngayapa apasinga? ⁵⁰ Ngath matha ngayapa za lumayginga. Urapun mabayg nuydh poerapar luman ngayapa, a nuydh zoeyzi noeydheman ngoeba. ⁵¹ Ngay lak ngithamulpa mina yadu umepa, mabaygan ngadh karngegin ngaw ya, nubepa umapa lawnga.’

⁵² Nungu kedha yoengu thana Yoewdhayalgal nubepa kuniya kedha mulemin, ‘Wa, ina lak koey kakal kedha, ngi wati mariw malayzinga. Abrama umanga, a kalanu mura peropethal umamayl, a ngi nginunguz kedha, “Ngadh karngegin ngaw ya, nubepa umapa lawnga.”

⁵³ Ngi midh, ngi nginunguz koeyza aymipa Abramaniya? Ngalkan koey thathi Abram, um miyaydhin, a Peropethal lak kedha um pagadhin. Nginu wakay thoemamay midh, ngi nga?’

⁵⁴ Yesu kuniya mulaydhin, ‘Ngay nay ngaw geth koeyza aymiz, senabi za kasa zaginga. Mabayg urapun nuydh ngoena kadaypa maypa, matha kedha Ngaw Thathi. Ngitha kedha,

ngitha nuyn thawmanin ngithamun Awgadh.
⁵⁵ Lawnga ngitha koerawayg nungungu. Ngay ngulayg nungungu. Ngay nay kedha ngay nungungu koerawayg, ngay ngoelkay mabayg nay, ngitha midh nanga. Ngay nungungu mina ngulayg, a ngath nungu yaday karngemipa.
⁵⁶ Parunu kulay kay paypa, ngithamun thathi Abrama koey ika gasamoedhin kedha, nuy ngaw goeygingu ngulayg. Nuydh imadhin a nubepa koey ikalnga.'

⁵⁷ Thana nubepa kuniya mulaydhin, 'Nginu wathal mina apal pipti wathoepe, ngi midh paru kedha, ngidh Abraman imadhin, kedha kulkubaw mabayg?'

⁵⁸ Yesu kedha mulaydhin, 'Ngay ngithamulpa mina ya muliz, Abraman wagel kay kazi imadhin, ngay ngaru kulay igililnga†.' ⁵⁹ Nungu kedha yangukudungu nanga thana kulal kusuman nubepa thoeaypa. Kasa kay kedha Yesu uthiz a koey yoewth wanan, nuy uzaraydhin adhapa.

9

Wara mabayg nuy maygum kazimayngu, Yesu dhoey nidhadhin

¹ Wara thonara Yesun mab woelmay, mabaw lagoenu nuydh mabayg iman, nuyn kazi manin maygum. ² Nungu niyay kazil nubepa yapu poeybemin, 'Ngurpay Mabayg, ina minggu maygum kazi iman, ina sike modhab nungu wati pawangu lawnga nungu apuwaw thathiw?'

---

† **8:58** *Abraman wagel kay kazi imadhin, ngay Ngaru kulay igililnga: wara Zenesis 15.1-6 a Zenesis 17.8-10 geth tidi.*

³ Yesu kedha muliz, ‘Lawnga, nungu wati pawangu lawnga, a nungu apuwaw thathiw lawnga; zapul kedha kuniya pudhamoeyn, nuy maygum lak Awgadhaw zagethaw woenab iman nubiya mura mabaygaw parunu, a balbay tidan mura mabaygiya. ⁴ Wa, ina kapu buth zagethoepa aymoeypa. Ina nanga ngay zagethan mepa, ngalpa ngaru oengan nungu zageth, ngadh ngoena ngapa wayan; inur na pudhedhe bangal mabaygoepa wara zagethoepa aymoeypa lawnga. ⁵ Ngay nanga apa goewanu ngay thunge nubi apa goewapa.’

⁶ Nungu Yesun senabi yangukudungu kalanu, nuy mos alalaydhin boeradharoenu, a say sayab palan mosan. Nuydh pinin say maygumaw purkiya, ⁷ a mulaydhin nubepa kedha, ‘Uzar, nginu paru garwalag sew maynu, nel Salom. (Senabi nel pudhamoeyn kedha, wayan.) Nuy mabayg uzaraydhin, nungu paru garwalgaydhin; ngapa kuniya balbayginga, purka balbayginga nuy mina nagaydhin.’

⁸ Nungu pasiw mabaygal a thana ngaya nanga nuy imadhin kulay, nuy zapa yoewdhepu, thana kidhakidhan kedha, ‘In sike senawbi mabayg, nuy kasa urapun lagoenu niparuy a yoewdhepu zapa?’ ⁹ Wara mabaygal kedha, ‘Senaw nuy!’ a dhuray kedha, ‘Lawnga, senaw kasa nungu ngoedhalnga.’

Nuy mabayg kalanu nungunguz muliz kedha, ‘Ngay nuy.’

¹⁰ Thanu nubepa mulemin, ‘Ngi midh paru balbayginga nagayngu?’

¹¹ Nuy kedha muliz, ‘Mabayg nel Yesu, nuydh say aymoedhin, tadimoedhin ngaw purkan, a mulaydhin ngayapa, ‘Uzar sena may kay Silom, sew kay paru garwalag.’ Wa, ngay uzaraydhin. Ngay na garwalgaydhin nanga, senawbi thonara ngay balbayginga nagaydhin, zapul imaydhin.’

¹² Thana yapupoeybemin, ‘Ngalaga nuy?’

Nuy kedha, ‘Ngay koerawayg.’

Thana Parasayalgal zoeyzi nidhepa senawbi dhoey nidhay

¹³ Wara mabaygan nuyn madhin Parasayal-gapa imaypa, nga nanga kulay maygum. ¹⁴ Sena goeyga sabadh, Yesun na mabaygaw purka saytu gud palimoedhin, a nungu purkaw buya poeybadhin. ¹⁵ Thana Parasayalgal nuyn lak yapu poeyban kedha, ‘Ngidh midh paru purkaw zuru kuniya gasamangu?’

Nuy thanamulpa kedha muliz, ‘Nuydh say woedhamoedhin ngaw purkanu, a ngay paru garwalgayngu, a ngaw purkaw buya ngath kuniya gasamoengu.’

¹⁶ Dhuray Parasayalgal kedha mulemin, ‘Mabaygan ngadh senawbi za aymoengu, nuy Awgadhoengu lawnga, kedha zoenguz kedha nuydh sabadhaw sabi oengayginga,’ a dhuray kedha, ‘Nuy nanga wati pawa mabayg nanga nuy midh paru kedha koey zageth ayman, in midh nanga?’ a thanamuniya muynu lak mabaygal dhadh poelayzimayl.

¹⁷ Kalanu thana lak nuyn yapu poeybemin kedha, ‘Ngi kedha, nuydh nginu purka gud palemoedhin balbayginga nagaypa. Nginu wakay thoemamay midh nuy mi ngoedhal mabayg?’

Nuy thanamulpa kuniya muliz, ‘Nuy peropeth.’

¹⁸ Thana Yoewdhayalgaw kuykul mina yoepathamayginga kedha nuy kulay maygum a wagel nungu purka balbayg palemoedhin. Thana ngaru nungu apu thathipa thuremidhin mina yoepa. ¹⁹ Thana yapu poeybamoedhin palamulpa kedha, ‘In ngipen kazi? Ngipen yangukudu kedha nuyn maygum kazi madhin, midh paru nuy balbayginga nagayngu?’

²⁰ Nungu apu thathi kuniya kedha, ‘Ngalbe ngulayg nuy ngalben kazi, a ngalbe ngulayg nuyn kazi madhin maygum, ²¹ kasa kay kedha ngoelbe koerawayg nuy midh paru balbayg asingu nagayngu. Ngalbe lak koerawayg ngadh nanga nungu purka gud palimoengu. Yapu poeybemin kay nubepa. Nuy koey mabayg, nuy kay nungungu mulepa.’ ²² Palay kedha zoenguz koerawayg kudun tharemoedhin, palamun aka koeyza Yoewdhayalgaw kuyku mabaygoengu. Thana buwayal thoeyay ayman muwasin, ngadh mina yoepathanan Yesu nuy Awgadhaw Adhapa Thoemayzig, kedha mabayg ngaru adhapa thaman thoeythu poegay lagoengu. ²³ Kedha zoengu nungu apu thathi kedha umemar, ‘Senaw, nuy koey mabayg yapu poeybaw nuyn.’

²⁴ Thana wagelkun nuyn thuran ngan nanga maygum kazi madhin. Thana Parasayalgal kedha mulemin nubepa, ‘Ngi Awgadhaw parunu balbayginga muli, ngoey ngulaygal

kedha, mabayg ngidh ngan yadu poelgaypa, nuy wati mabayg.'

²⁵ Nuy mabayg kuniya mulaydhin, 'Ngay koerawayg nungungu nuy mina pawa mabayg, lawnga wati pawa mabayg, kasa urapun za ngay ngulayg; ngay kulay maygum, a nubi thonara ngay balbayginga nagepa.'

²⁶ Thana lak yapu poeyban nuyn, 'Nuydh ngin midh madhin, a midh paru nuydh nginu purkaw gud palemoedhin?'

²⁷ Nuy muliz, 'Ngay ngithamulpa mulema, a ngitha koerngayginga ngayapa; ngitha mipa lak yapu poeybemipa koerngaypa. Ngithamun sike lak ubi ngitha nungu niyay kazipa aymoeyn?'

Thana nuyn giw soelmadhin

²⁸ Nungu senabi yangukudungu thana nuyn giw soelmadhin kedha, 'Ngi senabi mabaygaw niyay kazi, ngoey lawnga, ngoey Mosen niyay kazi. ²⁹ Ngoey ngulaygal kedha, Awgadhan ya madhin Moselpa; a nubi wati mabayg ngoey nungungu koerawaygal, nuy ngalagaz ngapa.'

³⁰ Nuy mabayg kuniya, 'Ina mina wara za kedha, ngitha koey mabaygal koerawaygal kedha, nuy ngalagaz ngapa, kasa kay kedha nuydh ngaw purka gud palem. ³¹ Ngalpa mura ngulaygal kedha Awgadn nuy kurusipoe-gayginga wati pawa mabaygoepa. Nuy kurusipagepa mabaygal gaya apa pudhemipa nubepa a aymoeypa nungu ubilmayl. ³² Nubi za kulay aymayginga koezi pay parungu nabi apaw goewaw samangu, mabaygaw purka gud palem, mabayg na maygum kazi manin. ³³ Nuy nubi

mabayg ngaru Awgadhoengu ngapa, lawnga nay nuydh kedha ngoedhal koey zageth aymayinga nay.'

³⁴ Thana lak kuniya nubepa modhabiya mulemin, 'Ngin kazi madhin wati pawanu a koesimadhin wati pawanu; ngi midh paru nuthepa ngoeymulpa ngurpaypa?' Kalanu thana nuyn adhapa thamadhin thoeythu poegay lagoengu.

Nuy mabayg mina koeyma mina yoepathaman

³⁵ Yesu nanga karngemidhin, thana nuyn thoeythu poegay lagoengu adhapa thamadhin, nuydh nuyn lumadhin a imadhin. Nuy nubepa mulaydhin, 'Ngidh mina yoepathamaypa Mabaygaw Kazi a?'

³⁶ Nuy mabayg kuniya, 'Ngi kay mulepa, nuy nga, lak kay ngath nuyn mina yoepathamaypa!'

³⁷ Yesu kedha nubepa, 'Ngidh iman, a mabayg nga ngibepa yadu umepa kedha thonara, in ngay.'

³⁸ Nuy mabayg kedha muliz, 'Kuykulnga, ngath mina koeyma mina yoepathaman.' A senawbi thonara kulun pasayniz Yesuniya parunu.

³⁹ Yesu kedha, 'Ngay ngapa nubi apa goewapa adhamulaypa mabaygoepa, a kuth thoeraypa. Muynu kedha, maygumal purkaw zuru kuniya gasaman a ngaya nanga mina purkalmayl thana maygumal aymoeyn.'

⁴⁰ Wara Parasayalgal thana nubiya amadhan si, thana karngemin nuy na kedha umay. Thana yapu poeybemin nubepa, 'Ngidh lawnga ngoey

mamayipa? Ngibepa sike kedha ngoey maygumal a?’

⁴¹ Yesu kuniya modhabiya madhin thanamulpa kedha, ‘Ngitha nanga maygumal, wa moegina balbayginga, ngithamulpa gegeyadh gasamoeypa lawnga, kasa kay kedha, ngitha kedha, “Ngoey balbayginga nagemipa!” sey muynu kedha ngithamuniya ngaru gegeyadh.’

10

Yesun zageth matha kedha mamuy danal poethay zageth midh nanga

¹ Yesu lak adhamintidadhin thanamulpa kedha, ‘Ngay ngithamulpa mina ya muliz, mina zageth kedha, na ngoedhe mamuy danal poethay midh nanga. Mabayg nga nanga wati yabugudiya waliz muypa, mamuy niyay lagoepa, kakal kedha nuy wati mabayg, mamuypa adhapa woerdhaypa.

² ‘Mabayg nga balbayginga uthiz mamuy lagaw pasiya kulaw moeydhayzinga, nuy mamuy danal poethay mabayg. ³ Pasa pudhan, danal poethay mabaygan nubepa, a nungu geth mamuy nungu wakay karngemin. Nuydh nanga nungu mamuy nelay tharemoeyn yayanob, wa thana sobaginga karngemin, a nuydh thana yoelpamoeyn adhapa. ⁴ Nuy kulay thayiz maban, thana nubiya wagel asimoeyn, kedha zoenguz thana nungu wakayngu ngulaygal. ⁵ Thanamulpa koey zageth wara mabaygiya oesipa. Thana akan zilmemin nungungu, thana nungu yangu wakay sey sithamayginga.’

⁶ Wa, Yesu nuydh gimaw ya thonar tidar thanamulpa, mamuy zageth midh nanga, kasa kay kedha thana tidayginga nungu aykap muynu.

Yesu nuy mina Mamuy Danal Poethay Mabayg

⁷ Yesu lak muliz thanamulpa, ‘Ngay ngithamulpa mina yadu umepa, ngay ngoedhe mamuy pasagud. ⁸ Ngaybiya ngaya nanga kulay thoeyamipa kedha, thanamun koey zapul aymoeypa, thana kasa wati mabaygal, puru mabaygal, a thana mamuy l koerngayginga thanamulpa. ⁹ Ngay pasagud. Mabayg nga ngaybiya muy uthiz, wa nuy balbayginga, nuyn kaludhan. Kalanu zagethoeginga nuy muy uthiz ngoenapudhaypa, a adhpadhan mina maludh bupapa. ¹⁰ Wati mabayg na mamuy panu muy pudhiz, puru ayman, a mamuy uma mathaman, a idiman za muynu. Ngath ngapa oengan igililnga thanamulpa, mina ngaru igililnga, na apal a gimal.

¹¹ ‘Ngay Mamuy Mina Danal Poethay Mabayg, ngadh nanga ngulayg igililnga poeyban mamuypa. ¹² Kasa nanga ya lumayzi mabayg, nuy mina mamuy danal poethay mabayg lawnga, kedha zoenguz kedha nuydh thoeyd-hayl uruy nanga iman, nuydh mamuy l kasa waniz, akan zilamiz koey uruyngu. Senabi koey uruyn ngapa gegeyadh mamayin mamuyn, edhamoeyn. Thana akan zilmemin, urapun lagoenu niyayginga.

¹³ ‘Senawbi mabayg nuy kasa adhaz ngapa ya lumayzi zagethoepa, nuydh mamuy l mamu danal poethayginga, mina giyaw aymayginga.

¹⁴ ‘Ngay Mina Mamuy Danal Poethay Mabayg a ngay mura ngulayg thanamulngu, setha thana ngaw geth mamuyl, a thana ngawngu ngulaygal. ¹⁵ Ngaw ngulayg thanamuniya lak adhapudhay, matha kedha Ngaw Thathi midh nanga koey ngulayg ngawngu a ngay lak kedha nungungu koey ngulayg. Ngath ngulayg ngaw igililnga poeyban thanamulpa ngaru igilpa. ¹⁶ Ngay lawnga matha nubi mamuypa danal poethay mabayg, ngaw lak kedha wara mamuyl thana thabi kulaw aymayzi pangu mamuyl lawnga. Ngath kay ngaru thana garwoeydhamoeypa. Thana lak kedha ngayapa bangal koerngaylmayl. Kurusipa bangal thana urapun pangu mamuyl, a thanamun danal poethay mabayg bangal ngaru matha urapun.

¹⁷ ‘Ngay kedha zoenguz Ngaw Thathipa koey mamalnga, ngath ngaw igililnga poeyban thanamulpa, a ngath bangal lak kuniya gasamoene ngaw igililnga. ¹⁸ Ina ngaw kupay kedha, ngath ngulayg poeyban ngaw igililnga, a ngath lak kuniya manin. Ina Ngaw Thathiw ya ngayapa midh nanga. Koey zageth mabaygan yangukudu ayman ngaw igililmaypa.’

¹⁹ Thanamuniya lak dhadh palamoey aymiz Yoewdhayalgiya, kedha zoenguz nubi yoengu. ²⁰ Koey garsar mabaygal kedha umamoeyr, ‘Nubiya muynu wati mari, nuy rimarim, ngitha mipa nubepa kurusipagemipa?’ ²¹ Wara mabaygal kedha, ‘Nubiya nay wati mari nuy kedha mina ya mulayginga nay; maygumaw purka midh paru nuydh balbay tidamadhin. Wati mariya kedha kupay mayginga.’

Yesun adhapa iman Yoewdhaylgan

²² Gabu thonara, thanamun yoewthaw koey goeyga aymoedhin Yoerusalemoenu muynu, thana thanamun yoewth ngaru danal poethaypa, a nan buth pathan mura kusikus zoengu na maygi sakar lag. ²³ Yesun mab woelmay adhiya koey yoewthangu Solomonan adhazoelmayzinga.

²⁴ Thana Yoewdhaylgan nubepa yapa garwoeydhamoeydhin kedha, ‘Ngoey kay mi kuykuthalnga itha ngibiya, ngi kay ngoeymulpa balbayginga ya muli, ngi Awgadhaw Adhapa Thamayzi Mabayg, Keriso a?’

²⁵ Yesu kuniya muliz, ‘Ngay ngithamulpa mulayngu, a ngitha ngayapa mina yoepathamayinginga. Ngath nanga mi zagethal aymoeypa mura Ngaw Thathiw kupaynu muynu, ngitha ngaybiya yawaymipa, ngithamulpa ngaru kakal kedha ngay nga nanga. ²⁶ Ngitha ngaru mina yoepathamayinginga, minguz kedha, ngitha ngaw mamuyl lawnga. ²⁷ Ngaw mamuyl ngaw wakaypa kurusipagemipa, a ngay ngulayg thanamuniya, a thana ngaru puzimoeypa ngaybiya. ²⁸ Ngath poeyban thanamulpa ngaru igililnga, thanamulpa umoepa lawnga. Thana ngaw gethoenu muynu, a mabaygoepa koey zageth ngaw gethangu adhathoeyaypa.

²⁹ ‘Wa, thana mina ngayapa poeybamoeyn Ngaw Thathingu, a nuy ngaru adhapudhay mura mabaygiya koey zageth mabaygan adhathoeyaypa Thathiw danal poethayngu, sethabi danal poethayzi mabaygal. ³⁰ Thathi a ngay

ngalbe urapun.’ ³¹ Nungu senabi yangukudungu thana Yoewdhayalgan lak kulal kusumadhin nubepa thoeyaypa mamayir.

³² Kalanu Yesu mulaydhin thanamulpa, ‘Ngaw mina zagethal ngath koeyma aymoedhin ngithamuniya parunu. Sethabi zagethal ngayapa Ngaw Thathin aymoeypa mamayidhin. Ina ngithamun kuniya modhab a? Ngath mina zageth ayman ngitha ngalaga gegeyadh iman mura sethabi zagethoenu, a ngitha midh paru ngoena kulun mathamaypa ubin mamayipa?’

³³ Yoewdhayalgan kuniya mulemidhin kedha, ‘Ngoey ngin nginu mina zagethoepa kulan mathamaypa mayginga, kasa nginu pawa kedha, ngidh Awgadh mulupa thoeyaypa. Ngi kay kasa mabayg, ngi nginunguz Awgadh aymipa!’

³⁴ Yesu kuniya mulaydhin, ‘Ngitha midh paru kedha umamoeypa, ngithamulpa kakal kedha Minar Poelayzinga Sabinu muynu, na yangukudu kedha, “Ngitha kuyku mabaygal ngitha mura Awgadhal.” ³⁵ Ngitha ngulaygal Maygi Thusiw yangukudul ngaru mina yangukudul kuthaginga. Ina Awgadhaw gudaw yangukudu kedha, itha thabi kupay mabaygal thana Awgadhal, Awgadhan thanamulpa kupay manin, sena nungu ya, mabaygan ngadh oengaypa nungu zageth, ³⁶ ngay midh nanga, Thathin zageth ngayapa madhin a wayadhin ngoena nubi apa goewapa. Ngitha midh paru kedha umamoeypa, ngath Awgadh mulupa thoeyaypa, ngay kedha, ngay Awgadhaw Kazi?’

³⁷ ‘Ngath nanga Thathiw zagethal aymayingina, wa ngitha ngayapa mina yoepathamayingina nay.

³⁸ Ngitha yawaypa ngath nungu zagethal ay-moeypa. Ngitha midh, ngitha matha mina yoepathamayginga ngoena. Matha ngoedhagidh kedha ngitha ngaw zageth mina yoepathaman. Lak bangal ngitha sobaginga ngulayg asimoeyne mura, Thathi ngaybiya muynu a ngay Ngaw Thathiya muynu.’ ³⁹ Thana nanga karngemin, thana lak nuthemin nubepa gasamaypa, kasa kay kedha nuy adhapa uzariz thanamulngu. ⁴⁰ Kalanu Yesu a nungu niyay kazil adhapa lad-hudhin Yoerusalemoengu. Thana Yuridhaw Koe-sapa kuniya uzariz Yoewane Papatayso ngalaga nanga papthayso kulay mamayipu. Thana si memayipu.

⁴¹ Koey garsar mabaygal ngapa Yesulpa. Thana kedha, ‘Yoewanen yaday mina yaday, nuydh nungu geth wara adhapudhay zageth aymay-ginga, kasa kay kedha nungu yaday nuydh nubi mabayg yadu poelgaypu. Wa nan kuyku nidhan ina.’ ⁴² Koey garsar mabaygal Yesun mina yoepathamadhin senabi lagoenu.

11

Lazaroesan um

¹ Wara mabayg nel Lazaroes, nungu niyay lag Bethoeni. Nuyn gar kikiran gasamoedhin. Bethoeni na wara mudhaw lag Mariya ngalaga nanga meparuy, a nanu tukuyap Matha. ² Ina wara Mariya, ngadh nanga ganul wakasu mura suladhin Yesun ngaranu a siyara, kalanu nadh nanu yalbupan thepadhoepa adhapa madhin. Wa, nanu babath Lazaroes kikirilayg.

³ Palay Matha Yesulpa ya madhin kedha, ‘Kuykulnga nginu mina koey igalayg koey kikirilayg.’

⁴ Yesu nuydh na ya gasaman, nuy kedha mulaydhin, ‘Senabi kikiripa nubepa umoepa lawnga, Lazaroesoelpa. Sena kasa Awgadhaw poerapoerapa yakamoeypa, a muynu lak yakaman Awgadhaw Kaziw poerapar, purkan iman.’

⁵ Yesu nubepa koey mamalmayl Matha, a nanu tukuyap, a Lazaroes. ⁶ Kasa kay kedha nuydh na Lazaroesan yangukudu gasamoedhin kedha, nuy kikirilayg, nuydh lak mamu ukasar goeyga si mamamoedhin. ⁷ Kalanu nuy mulaydhin kay nungu niyay kazipa, ‘Ngalpa kuniya tidemipa, Yoewdhayapa.’

⁸ Thana niyay kazil kedha mulemidhin, ‘Ngurpay Mabayg, ngalpa ka matha kayne sizi ngapa, Yoewdhayalgan ngin kulaw mathamaypa madhin, ngidh mipa lak ubi ayman kuniya sipa?’

⁹ Yesu mulaydhin, ‘Goeyga matha ngoedhagidh zagethoepa aymoeypa, sethabi toewalob awal balbaygi kuykuthalnga zagethoepa. Ngunu nanga mab goeygiw buyanu balbayginga, wa nuy pa walayginga yabugudoenu dhadhal, kedha zoenguz kedha nuy buyanu ulaypa nubi apaw goewaw. ¹⁰ Mabayg nanga kubilulaypa, inurpa nuy pa walepa kedha zoenguz kedha, nuy thungegig ulaypa.’

¹¹ Senabi yangukudu kalanu Yesu lak muliz nubiya, Lazaroesan ya nuy muliz thanamulpa, ‘Nuy uthuy, ngath kay nuyn kadaypa woelmaypa.’

¹² Nungu niyay kazil kedha nubepa, ‘Kuykulnga, nuy kay nanga uthuy nanga, nuy kay

balbayg oesipa.’ ¹³ Yesun aykap muynu kedha, Lazaroës umanga; thanamun wakay thoemamay kedha, Yesu kedha mulaydhin, nungu kasa uthuy.

¹⁴ Kalanu Yesu thanamulpa balbayginga muliz kedha, ‘Lazaroës umanga, ¹⁵ kasa kay kedha ngayapa matha ngoedhagidh dhiwalnga kedha, ngay sin mayginga. Ngalpa ladhuypa nubepa, ngitha za imane a ngitha bangal mina yoepathamoene kay.’

¹⁶ Wara niyay kazi nel Thomas, nungu wara nel koetha kazi, nuy kedha mulaydhin thanamulpa niyay kazipa, ‘Ayawal, ngalpa asimoeypa nubiya, kalanu ngalpa kalmel nubiya umamayl.’

Yesu igilaw pasa gud pudhan, mabaygal kuniya umangu mamayin igilpa

¹⁷ Yesu a nungu niyay kazil mangemidhin nanga, thana gasaman kedha, Lazaroës umanga, thana nuyn moerama thayadhin sakaynu po goeygi kulay. ¹⁸ Sizi Bethoeni amadhan Yoerusalemoepa, thoeri kilomitanu apal.

¹⁹ Koeygarsar Yoewdhayaw mabaygal sizi ngapa Matha, Mariya, palamun babath umanga. Thana palamun ngoenakapoepa balbayg ti-daypa.

²⁰ Matha nanga ya karngemin kedha, Yesu kay mangepa, na adhapadhan nubepa yabugudoepa, Mariyana wanan lagoenu. ²¹ Matha Yesulpa kedha muliz, ‘Kuykulnga, ngi nay kay, ngoezu babath um mayginga nay; ²² kasa kay kedha ngay ngulayg kedha, ina nanga nuy umanga,

Awgadhan kay ngibepa maypa, ngi kay mipa na yoewdhepa nubepa.'

²³ Yesu muliz nabepa, 'Nginu babath kay kaday tarepa igilpa.'

²⁴ Na lak muliz nubepa, 'Ngay ngulayg, nuyng bangal kadaypa manine kuthaw goeyginu.'

²⁵ Yesu kuniya muliz nabepa, 'Mabaygaw kaday tharay yabugud ngay, a mina igililmaypa, yabugud ngay. Nga bangal mina yoepathaman ngoena, nuy bangal igililnga, kasa nuy kulay umanga. ²⁶ A ngunu nanga igililnga a mina yoepathaman ngaybiya muynu, nubepa umapa lawnga. Ina ngidh mina yoepathaman a?'

²⁷ Na kuniya muliz, 'Kuykulnga, wa ngath mina yoepathaman ngi Adhapatamayi Mabayg, Awgadhaw Kazi, nga nanga nubi apa goewapa ngapa.'

Yesu ngudi suliz

²⁸ Kalanu Matha lagoepa kuniya tidadhin. Nanu tukuyap yadu thuran koey gumi kedha, 'Ngurpay Mabayg kay, nuydh ngin lumadha.'

²⁹ Mariya na karngemin na sobaginga kaday tariz a uzariz adhapa nubepa gasamoeypa. ³⁰ Yesu nuy ka matha mangayginga mudhaw lagoenu, nuy matha si senabi lagoenu, Matha ngalaga na nubiya mangaydhin. ³¹ Thana Yoewdhayalgal thanamun lagoenu awm ngaya nanga palamun balbay tidaman. Thana nanga nan iman na adhapatdhan sobaginga, thana wagel asimoeyn. Thanamun wakay thoemamay kedha, na moeram gudoepa, sina kay koerkak badh gasampu.

³² Mariya mangiz Yesu mi thonara nanga. Nadh nanga nuyn iman na nungu siyara apa pudhiz, nadh tharan, ‘Kuykulnga, ngi nay kay, ngoezu babath um mayginga nay!’

³³ Yesu nan mayn iman, a Yoewdhayaw mabaygal ngapa kalmel nabiya, thana lak may mar. Wa, nuydh nungu ngoenakapun gasaman, koerkak badh, a ngoenakapoenu muynu ngoedhe muy siyappa. ³⁴ Nuy thanamulpa yapu poeybaydhin, ‘Ngitha nungu gamu ngalaga wanadhin?’

Thana nubepa kedha mulaydhin, ‘Aya, ngidh kay imaypa.’ ³⁵ Wa, Yesun ngudi sulaydhin.

³⁶ Thana Yoewdhayaw mabaygal kedha, ‘Imaw nungu mam mina koeyza nubepa.’ ³⁷ A dhurray thana kedha umamoeyr, ‘Nuydh maygumaw purka balbay tidaypu, midh paru nuydh Lazaroesan balbay tidayginga umangu?’

Lazaroes nuydh igililnga kuniya gasaman

³⁸ Yesun ngoenakap mapu mina koeyza, nuy balbayginga uzariz moeram gudaw sakaypa, muya uthay koey kulaw guda mathamayzinga.

³⁹ Yesu thanamulpa mulaydhin, ‘Senaw kula adhapa thamaw, muya uthay lagoengu!’

Matha, umaw mabaygaw babath Yesulpa muliz, ‘Kuykulnga, nungu goeygil po muynu moeram gudanu. Kulay mabaygoengu wati ganungu gasamoeyle!’

⁴⁰ Yesu nabepa kedha muliz, ‘Ngidh kedha ngoenanu maypa kedha, Ngay ngibepa mulema, ngidh bangal Awgadhaw poerapar kay imane ngidh nanga mina yoepathaman.’ ⁴¹ Thana kula adhapa thaman. Yesu kadaypa nagiz,

kedha muliz nungu Thathipa, ‘Ngay koeyma eso ngibepa ngidh kay ngayapa karngemir, ⁴² Ngay ngulayg kedha, ngi koey garsar thonaralnga ngayapa kurusipagepa, kasa kay kedha ngay kedha zoenguz kedha muliz, mabaygal itha, lak kay thana mina yoepathamaypa ngidh ngoena ngapa wayadhin.’

⁴³ Nabi yangu koeliya nuydh tharan koey gimiya, ‘Lazaroes, ngapa adhapadhar!’ ⁴⁴ Umaw mabayg adhapadhan, nungu geth a nungu ngar, moeram gudaw dhoemawakun nurayzinga, a matha kedha paruya mura thoeyayzinga. Yesu muliz thanamulpa, ‘Mura moeram gudaw dhoemawakul adhapa nungungu, a nuyn kay guythuyaw.’

*Wati buwayl thoeyay Yesulpa mathamoeypa
(Mathayu 26.1-5; Mareko 14.1-2; Luka 22.1-2)*

⁴⁵ Koey garsar Yoewdhayalgal ngaya ngapa Mariyalpa thana imadhin Yesun, nuy miza na aymoedhin a thana koeyma mina yoepathamadhin nubepa. ⁴⁶ Kasa kay kedha dhuray thana kuniya tidemidhin Parasayalgoepa, a yadu thuraydhin Yesu miza nanga aymoedhin, mabayg umangu igil paladhin.

⁴⁷ Thana Parasayalgal, a kuyku misnarel, a mura yoewthaw kuykul garwoeydhamoeydhin a ya uman kedha, ‘Ngalpa bangal miza aymoene. Mura adhapudhay zageth nabi mabaygan ayimpa. Adhapudhay zagethal mura mabaygoepa kakal. ⁴⁸ Ngalpa nanga nuyn kedha pawapa kasa wanan, mura mabaygan bangal nubepa ngapa

mina yoepathaman. Nuy nanga koey puridhar-alnga nanga, ngalpan mina amen bangal mulupa pudhedhe. Kedha nanga thana Romaniw kuykul ngulayg ngapa, a gegeyadh manin ngalpan koey yoewth a matha kedha ngalpan goegath mura idiman.'

⁴⁹ Wara thanamun kuyku misnare senabi wathoepa, nungu nel Kayapas. Nuy kedha mulaydhin, 'Ngitha mina koey koerawaygal, ⁵⁰ ngitha mingu imayginga? Matha ngoedhagidh kedha urapun mabayg umanga, mabaygoepa mura. Matha ngoedhagidh lawnga mura goegath gegeyadh bangal idimoeyne!' ⁵¹ Nuy nungunguz senawbi ya mulayginga, kedha maypa kedha, nuy kuyku misnare senabi wathoenu a nuydh kasa peropethaw ya yadu palgan kedha, Yesu bangal umanga mura Yoewdhayalgaw mabaygoepa.

⁵² A matha thanamulpa lawnga, Awgadhaw mabaygal bangal mura garwoeydhamoeyne urapun doegampa mura po gubaw gizungu, kuyk Yesun zageth.

⁵³ Senabi goeygingu Yoewdhayalgaw kuyku mabaygan ya ayman mathamaypa Yesulpa. ⁵⁴ Nuy lak kakal mabaginga Yoewdhayaw doegamuya. Thana geth wanemidhin ladhudhin lag amadhan mabaygoegi dhadhabuth, goegath nel Epreym. Yesu a nungu niyay kazil thana kalmel si memayipa.

⁵⁵ Yoewdhayaw Kaludhay Ay aymay amadhan aymaydhin. Mabaygal mura mudhaw la-goengu garwoeydhamoeydhin Yoerusalemoepa. Thanamun kulay ameniw kedha, thanamun

gamu a ngoenakap buth pathan koey goeygipa gasamoeypa. ⁵⁶ Thana Yesun lumar; thana ngapa koey yoewthoepa garwoeydhamoeyr. Thana kidhaidhan umamoeyr, 'Nginu wakay thoemamay midh, nubepa sike koey zageth nuy ngapa nabi thapa gasamaypa, lawnga midh?'

⁵⁷ Thana mura ngulaygal kedha, thana kuyku misnarel a Parasayalgal thana ya manin kedha, 'Mabaygan kay nga nanga ngulayg Yesu ngalaga, ngapa kay ngoeymulpa ya.' Thanamun ubi kedha, thana kay nuyn gasampa.

12

Lazaroesan babath nadh mura suladhin kapu ganul wakasu Yesun sanaya, koey modhabil idi (Mathayu 26.6-13; Mareko 14.3-9)

¹ Siks goeygil nanga amadhan thamiz Kaludhay Ay oemay thonarpa. Senabi thonara Yesu a nungu niyaykazil thana Betheninu mangemin, Lazaroesan lag ngalaga nanga. Nuy senawbi mabayg Yesun nuyn umangu kaday tharadhin.

² Thana Yesulpa ayawalmay ay ayman. Matha nadh ibupuydhan ayman muynu aygudaw lagoenu, a nanu babath Lazaroes nuy lak Yesuniya kalmel nir aygudaw lagoenu.

³ Kalanu nanu tukuyap Mariya kapu ganul wakasu madhin koey modhabilnga. Nadh mura kupal madhin Yesun siyara apal, a kalanu nanu yalbupan dubu madhin. Kasa mura muynu lagoenu kapu ganu thayan. Wakasu nel nad, nadh mura madhin.

4-5 Wara Yesun niyay kazi nungu nel Yudha koey imulayg, nuy ubigasidhin kedha, 'Ina midh paru kedha. Matha ngoedhagidh kedha, nan wakasu koey bokadhzoepa nay sakariya thayadhin, kalanu nan bokadhza aygi zagi mabaygoepa manin. Na koey modhabilnga, senaw urapun wathaw modhabiw bokadhza zagethaw mabaygoepa.' Nuy senawbi Yudha Keriothoelayg, wagem nuydh Yesun guda thayadhin. ⁶ Muynu nungu yangukudu kedha, nuydh aygi zagi mabayg ngoenanu mayginga, nuydh ngoenanu manin nungu matha ngoedhagidh. Minguz kedha nuy thanamun bokadhzangu danal poethay mabayg, a muynu nuydh purthaypu, puru kaz.

⁷ Yesu kedha muliz Yudhalpa, 'Ngidh mina za wanar nabepa, sena nanu kasa zagethaw lawnga. Nanu mina pawa nadh ngaw gamu buth pathan sena, ngaw umaw goeygipa. ⁸ Wa, setha nanga aygigal zagigal ngaru ngithamuniya kalmel, mabaygoepa thanamulpa ibupuydhaypa, mura thonar koeygarsar; matha bangal ngay ngithamuniya lawnga. Ina nanu mina thonar ngayapa ibupuydhaypa.'

⁹ Wa, senabi thonara dhadhal koeygarsar mabayg ngapa sethabi goegathoengu, Yoewdhayagal, kuyk ya mura zilmemidhin. Thana ngapa matha Yesulpa lawnga imaypa thanamun ubi imaypa Yesun ngan nanga kaday tharadhin umangu, Lazaroesan. ¹⁰ Yoewthaw kuyku misnarel ubigasimoeydhin, thana lak ya umadhin Lazarasoelma mathamoeypa. ¹¹ Minguz kedha? Koey garsar Yoewdhalgaw mabaygal

ubin memayidhin Yesulpa, kedha zoenguz thana gasamoedhin Yesu nuydh dan wal madhin nuyn umangu Lazarasan. Wa, thana Yoewdhayalgal thanamun ameniw kuykul wanamoeydhin a wagel asimoeydhin Yesuniya. Thana mina yoepathamadhin nuyn.

Yesu Yoerusalemoepa muypa

(Mathayu 21.1-11; Mareko 11.1-11; Luka 19.28-40)

¹² Sethabi goeyginu mabayg mina koey garsar garwoeydhamoeydhin Kaludhay Aypa. Wara goeyginu thana mura karngemidhin kedha, Yesu nuy kay mangepa Yoerusalemoenu muynu.

¹³ Thana wathay boeythay a kusiw boeythay pathamoeyn, a ladhudhin nubepa, nuyn thawmaypa, thana ikan, dhiwan wal tidumar kedha, ‘Awgadhaw Gudaz Puydhay Mabayg ngapa ngalpalpa

woenab ngi ngapa, Kuykulmay nelnu,
a matha kedha nungu kupaynu muynu.

Matha kedha Isoereylaw Mopakuyk.’

¹⁴ Yesu nuydh kayn asinaw kazi imadhin, nubepa niyaypa. Na matha kedha kulkubaw Minar Poelayzinga midh nanga,

¹⁵ ‘Ngitha Yoerusalemaw yoepkaz kazil,
a mura nanu mabaygal,

aka gasamayg kedha ngithamun Kuykulnga kay ngapa,

nubiya kay ngapa pawdh,
na kakal kedha nuy asinaw kazinu niyaypa.’

¹⁶ Thana niyaykazil kulay tidayginga kedha, setha kulay peropethan yadu poelgaypu nuyn Yesun. Wagel bangal nuy nanga kaday taraydhin, umangu koey poerapoeralnga, thana wakay thayamidhin thusi Minar Poelayzimayl, ‘Setha thonar tidayzimayl nubepa. Yangukudul mura kuyku nidhamoeydhin senabi goeyga Yoerusalemanu muynu. Ngalpa purkan imadhin a aymoedhin Yoerusalemoenu muynu.’

¹⁷ Wara mabaygan ngaya na Yesuniya kalmel senabi thonara, nel Lazaroës, Yesu nuyn kulay thuran moeram gudoengu, a nuy kaday thariz nubepa umangu. Koey garsar mabayg Yesuniya kalmel thana purkan imadhin nungu zageth, kalanu thana mura mabaygal ngulayg palaydhin. ¹⁸ Mabaygal mura Yoerusalemoengu adhapuydhoedhin Yesulpa, kedha zoenguz thana karngemidhin nungu adhapudhay zageth nuydh na aymoedhin.

¹⁹ Kasa kay kedha thana Parasayalgal kedha imadhin a kidhakidhan mulamoeyr Yesun kedha, ‘Nagemiw, ngalpalpa gasamoeypa lawnga. Mabaygal mura asimoeyn Yesuniya.’

Wara goegathaw mabaygal ubin memayidhin Yesulpa imaypa

²⁰ Dhuray Goerikaw mabaygal lak kedha ngapa Yoerusalemoepa senabi Kaludhay Ay aymoey thonara, thana ubin memayin Yoerusalemoepa oesipa Awgadhoepa thawmaypa. ²¹ Thana Pilipoelpa ladhudhin, nuy Bethsaydhalayg muynu Galilayoenu. Thanamun yapupoeybay kedha, ‘Ngoey Yesulpa imaypa ubin memayipa?’

22 Wa, Pilip nuy uzariz Andhoerupa muliz, a palay kalmel uzarman Yesulpa muleman.

23 Yesu kuniya mulaydhin kedha, ‘Wa, thonar gasaman Mabaygaw Kazin kay gasampa adhapudhay poerapar. 24 In ngay ngithamulpa mina ya muliz, kalanu kay poerapar, ngaru kulay kikir gasaman.’ Nuydh thanamulpa kedha adhamintidadhin, ‘Mabaygaw igililnga matha kedha kunaw kapu midh. Ngidh na kunaw kapu thayan apaw lagoenu, nuy um miziz, kalanu nuy lak malguy adhan, koesimiz a kayn koewsa puydhiz. Kapu nanga apaw lagoenu uthuyginga, nuy matha nungu kusayg mepa koewsaginga. 25 A mabaygaw igililnga lak kedha, kunaw kapu midh. Ngi nanga nginu igililmaypa nagepa ngidh guythuyan. Ngi nanga apaw igililmay zapa mina nagayginga nanga, ngidh gasaman balbayginga mina igililnga.

26 ‘Mabaygaw ngunu ubi ngoena danal poethaypa, nuy ngaybiya kalmel asin, ngay na ngalagiya, ngaw zagethaw mabayg ngaybiya kalmel, a Ngaw Thathin senabi mabaygoepa mina pawa ayman, kuyk nungu mina zageth, ngoenu gamu poethamay balbayginga ngayapa. 27 Ngaw ngoenakap mapu kedha thonara mina koezya. Ngay kay midh mulepa? Wara kedha, Thathi ngidh ngoena adhapa mar nabi kikiringu ngaybiya mangayle. Kasa kay kedha ngay nubi zapa ngapa apa goewapa, nubi zagethoepa oengaypa.

28 ‘Thathi ngath ngaru nginu ubilnga ayman, nginu kupay a nel gima gasampa!’

Mina senabi thonar yangukudu pagar darpangu mulupa kedha, ‘Wa, ngath aymoedhin, ngaw nel ina gima gasaman, a matha kedha ngath ngaru aymoene bangal.’

²⁹ Mura mabaygan si sir, ngur karngemidhin. Wara mabaygal kedha, senaw gigi, a dhuray kedha, ‘Angela nubepa yadu umepa.’

³⁰ Yesu thanamulpa muliz. ‘In nubi yangu wakay ngayapa lawnga, ngithamulpa matha ngoedhagidh ibupuydhaypa. ³¹ Thonara gasaman, in nubi apaw goewaw mabaygoepa zoezinoeydhaypa, a nubi apaw goewaw wati kuyku mabayg ngaru bangal mulupa thayane, ³² a ngoena bangal nanga kadaypa manine apa goewangu, wa mura mabaygal ngaru iman zageth a poerapar, thana mina yoepathaman a asimoeyn ngaybiya.’

³³ Itha nungu sethabi yaday nuydh yadu palgadhin kedha, nungu um mi kuniya nanga, a kikir nuydh gasamoene. ³⁴ Sethabi mabaygal nubepa kuniya mulaydhin, ‘Ngoey kedha gasaman Mosen Sabi ngurpay ngoeymulpa, Awgadhaw Adhapa Thamayzi Mabayg ngaru niparuy kuthaginga kuykuginga. Ngi midh paru kedha, “Mabaygaw Kazi ngaru kadaypa manin”, a, “Nuy Mabaygaw Kazi nga?”’

³⁵ Nuy kasa adhamintidadhin. Nuy nungu geth nubepa ya matha ngoedhagidh aymoedhin thanamulpa kedha, ‘Buya bangal ngithamuniya thawpay thonarpa, nagepu. Matha ngoedhagidh kedha ngitha buyanu muynu

toedipa, inurngu ngithamulngu dhadhaman-gayle ngithamun maboenu. Nga nanga in-uriya ulaypa, nuy koerawayg nuy mi kuniya ulaypa. ³⁶ Mina yoepathaman buyapa, itha ngitha buyanu memayipa. Iman sepa kedha ngitha buyaw mabaygal aymoeyn.'

Yesu na muwasidhin ya, nuy thanamulngu uzaraydhin adhapa, imaygi lagoepa.

Yoewdhaylgaw mabaygal lak mina yoepathamayinginga nuyn

³⁷ Wa, nungu adhapudhay zagethal koeyma thanamuniya kalmel, Yoewdhayalgaw mabaygiya, thana ngaru mina yoepathamayinginga.

³⁸ Ina kuyku nidhan kulay peropetha, Isayan yangukudu kedha,

'Kuykulnga, ngoey nginu mina yangu wakay yadu palgan,

mabaygan mina yoepathamayinginga.

A matha kedha mabaygan imayinginga kedha, nginu Kuykulmay gethaw bibir.'

³⁹ Na thanamulpa mina koey zageth mina yoepathamoeypa. Matha kedha Isayan wara Minar Poelayzinga kedha,

⁴⁰ 'Awgadhan thana maygumal aymoeydhin, a koey ridha kuykulmayl aymoeydhin thana.

Kalanu thana imayinginga, gasamoeyginga, ngur-pay,

a thana ngayapa buwayl thoeyayinginga, ngayapa thanamulpa balbay tidaypa.'

⁴¹ Kay paypa kulay Isaya imadhin Yesun poerapar, a nuy maw siparuy mabaygoepa yadu poelgaypu senabi thonara, wagel kay Yesu. ⁴² Wa, muynu nanga koeygarsar Yoewdhayaw mabaygal a thanamun kuykul dhuray, thana mina yoepathamadhin Yesun, kasa kay kedha thana kakal ya mulayginga. Thana akan Parasayalgoengu thanamulngu adhal wanayle yoewthangu. ⁴³ Thana koey ubilgal kedha, thana balbayginga mabaygaw purkapa, thana ngoenanumayginga Awgadhoepa kuniya midh.

⁴⁴ Kalanu Yesu gima gudiya maw siparuy kedha, 'Ngadh nanga ngoena mina yoepathaman, matha ngoena lawnga mina yoepathaman, matha kedha nuydh mina yoepathaman mabaygan ngoena ngadh ngapa wayadhin. ⁴⁵ Mabaygan ngadh ngoena iman nuydh matha kedha iman mabaygan ngadh ngoena wayadhin. ⁴⁶ Ngay ngapa apa goewapa buya. Mabaygal ngaya nanga ngoena mina yoepathaman, ngitha ngaru adhapa gud ayimpa inuraw pawangu.

⁴⁷ 'Mabaygan na karngemin ngaw ya a mina yoepathamayginga, aymoeyginga, nungu wati kuth ngawngu lawnga. Ngay ngapa mayginga nubi apa goewaw mabaygoepa zoeyzi nidhaypa, ngaw ubi kaludhaypa. ⁴⁸ Mabaygan ngadh ngoena adhapa yawaypa, a ngaw yoepa koerngayginga, wa, nungu zoeyzi noeydhay mabayg mepa. Sethabi yangukudul mura ngaw mulayzimayl, thana ngoedhe kedha zoeyzi noeydhay mabayg. Thana bangal koerngaygi mabayg zoeyzinoeydhedhe, kuthaw goeyginu.

⁴⁹ ‘Ngay kasa ngawngu yangukudul ya mulayginga, Thathin ngoena ngadh ngapa wayadhin, nuydh ngayapa yangukudu madhin, ngayapa mulaypa, nungu ubilnga. ⁵⁰ Ngay ngulayg kedha nungu sabi yangukudul mina balbayginga, thana matha kedha mabaygaw yabugud mina igililmaypa. Ngay kedha zoenguz ngaru oengan mura nungu gud ngithamulpa.’

13

Yesu nuydh nungu geth apapudhaydhin, nungu niyay kaziw ngaral garwalgamoeydhin

¹ Yesu a nungu niyay kaziw thana mura urapun lagoenu, thanamun Kaludhay Aypa gasamoeypa. Nuy Yesu ngulayg kedha nungu thonara amadhan thamiz, nubepa woenaypa ina apa goewa, a kuniya tidiz nungu Thathipa. Nungu mam koeygarsar thonaralnga nungu geth mabaygoepa nubi apa goewanu. A nungu mam thanamulpa ngaru mina koey za.

² Wa, thana kuthaw ay purthar. Sathanan nuydh nungu wati zageth muwasidhin Yoewdhan wakay thoemamaynu muynu a ngoenakapoenu muynu, nubepa Yesulpa gud araypa. Sena nuy Yudha Keriyothoelayg, Simonan kazi.

³ Yesu ngulayg kedha, Thathin mura zapul nungu gethanu wanaydhin; a nuy ngulayg kedha, nuy ngapa mulupa Awgadhoe-ngu a kuniya bangal Awgadhoepa. ⁴ Nuy kedha zoenguz zageth ayman ngoedhe kedha nuy zagethaw mabayg mina apal. Nuy nungu geth apa pudhaydhin; mamu koey sodh adhapa pudhaydhin, a

tawoel yathariz pasikapuya. ⁵ Nuydh woer sulan besininu. Kalanu nuydh kuykaymadhin zageth, nungu niyay kaziw ngaral garwalgamoeyn, a senabi yatharayzi tawelan poelex palimoeyn.

⁶ Kalanu Yesu ngapa Simiyona Petherulpa. Nuy Yesulpa kedha mulaydhin, ‘Kuykulnga maygi, ngi mulupa pudhayg ngaw ngaroepa garwalgaypa.’

⁷ Yesu kuniya kedha muliz nubepa, ‘Ngi koer-awayg, ngath miza nanga ayimpa. Ngidh bangal imane kay kalanu.’

⁸ Petheru kuniya, ‘Lawnga, koey zageth kedha ngidh ngaw ngar garwalgan.’

Yesu lak mulaydhin nubepa kedha, ‘Ngath nanga ngingu ngar garwalgayginga, ngi lak lawnga ngaw niyay kazi.’

⁹ Simona Petheru kedha muliz, ‘Kuykulnga, matha ngar lawnga, ngaw geth lak kedha a kuyk garwalgamar.’

¹⁰ Yesu kedha nubepa, ‘Lawnga, ngitha muwasin woer, ngithamulpa lak woerpa lawnga, matha kay ngaral.’ Kalanu Yesu lak adham-intidan thanamulpa kedha, ‘Ngadh nanga woer muwasin, matha ngar garwalgan kalanu, a nungu mura gamu balbayginga, kusikusingina. Ngitha balbayginga kusikusingina, kasa kedha mura ngitha lawnga.’ ¹¹ Wa, Yesu ngulayg, nuyng bangal ngadh na gud arane; nuy kedha zoenguz kedha mulaydhin, ‘Mura ngitha lawnga kusikusingina.’

¹² Yesu muwasidhin ngaraw garwalgay, a nuy lak koey sodh angaydhin, kalanu nungu niyay lagoepa kuniya uzariz. Nuy thanamulpa yapu

poeybiz kedha, ‘Ngitha mura tidan a, ngath miza na ayman ngithamulpa, a nanu aykap? ¹³ Ngitha ngoena thoeraypu “Ngurpay Mabayg,” a “Kuykulnga.” Wa sena mina ngay. ¹⁴ Ngay nanga ngithamun Kuykulnga a Ngurpay Mabayg, ngath ngithamun ngaral itha garwalgamoeyn, wa matha ngoedhagidh kedha ngitha lak kedha mina pawa ayman, kidhacidhan ngaral garwalgamoeyn. ¹⁵ Ina ngaw zageth ngath ngithamulpa yakaman, lak ngitha kedha ayman wara mabaygoepa, ngath ngithamulpa midh na ayman.

¹⁶ ‘Ngay ngithamulpa mina yadu umepa, zagethaw mabayg nuy koeyza lawnga nungu kuyku mabaygiya; a yaday woeyay mabayg nuy koeyza lawnga mabaygan ngadh nanga nuy wayan.

Wara mabayg thanamuniya muynu, Yesun kay gud araypa

(Mathayu 26.17-25; Mareko 14.12-21; Luka 22.7-23)

¹⁷ ‘Wa, ngitha gasaman nabi mina pawa, koey woenabalnga ngitha oengaypa. ¹⁸ Ngath lawnga ngitha mura yadu mamayipa; ngay ngulayg kedha, ngath ngaya nanga adhapa thamayidhin. Kasa kay kedha Minar Poelayzi yangukudu bangal ngaru kuyku nidhane kedha, “Wara mabayg, ngalben kasa ay urapun, kalanu nuydh ngoena dipa yoewthiz.”

¹⁹ ‘Wagel kay nubi za, ngath kulay yadu palgan. Wa, na bangal wagel kay aymidhe, ngitha na imane ngitha bangal mina yoepathamane ngay nga nanga. ²⁰ Ngay ngithamulpa mina yadu

umepa kedha, mabayg nga nanga gud woeydhiz, ngaw yaday woeyay mabaygoepa, matha kedha nuy ngayapa gud woeydhiz, a nga mabayg nanga ngayapa gud woeydhiz, nuy matha kedha gud woeydhepa mabaygan ngoena ngadh wayan ngapa.'

²¹ Yesun kedha yangu kal, nungu wakay thoe-mamay koey garsar, a nuydh thana balbayginga yadu thuriz kedha, 'Ngay ngithamulpa mina yadu umepa kedha, ngithamulngu urapun mabayg ngoena kay guda araypa.'

²² Thana mura niyay kazi nungu kidhakidhan nagemin. Thana madhu pamemin, 'Ngalpalngu mabayg nga urapun, nuydh ngan maypa?'

²³ Wara niyay kazi sey muynu, Yesulpa ubilnga nga, nuy nubiya pasinu nir. ²⁴ Simona Petheru nuy geth aymay a yapu poeybay nubepa niyay kazipa, 'Mabayg nga? Nuydh ngan maypa?'

²⁵ Nuy niyaykazi amadhan thamiz Yesulpa. Nuy yapu poeybiz nubepa balbayginga, 'Kuykulnga, mabayg nga, ngidh ngan maypa?'

²⁶ Yesu kedha kuniya mulaydhin, 'Ngath kay ngibepa yadu poelgaypa; ngath kay na ngabepa kunaw susu, sabinu thoerdhaypa a maypa kayke, wa mabayg senaw.' Nuydh kedha ayman, kunaw susu sabinu thardhan a Yudhalpa manin, nuy Simonan kazi, Keriyothoelayg nuy.

²⁷ Yudha nanga senabi kunaw susu madhin, Sathana mangiz nubiya gamunu. Yesu nubepa kedha, 'Kazayginga aymar, ngidh miyay aymar ngayapa.' ²⁸ Wara mabayg ngulayg lawnga thanamulngu Yesu mipa kedha umepa nubepa. Thana tidayginga.

²⁹ Nuy Yudha thanamun bokadhzoengu danal poethay mabayg. Wara niyay kaziw wakay thoemamay kedha, Yesu nubepa muliz, aypa barpudaypa, thana mi zapa ubin memayipa koey aypa; a wara kedha, zapul aygi zagi mabaygoepa mamayin.

³⁰ Wa Yudha nuydh kunaw susu manin, a sobaginga uzariz, na kubil nuy inuriya asin.

³¹ Nuy na uzaraydhin, Yesu mulaydhin kedha, ‘Kedha thonara Mabaygaw Kaziya poerapar koesimiz, a matha kedha Awgadhaw poerapar kakal yakaman Mabaygaw Kaziw zagethoenu muynu. ³² Ina kidhacidhan kedha, Awgadhan nanga nungu poerapar kakal yakaman Kaziya, wa nuydh ngaru kedha za ayman Kazipa kuniya; nuydh woenab a poerapar Kazipa poeyban, nuydh ngaru kedha thonara sobaginga ayman.’

³³ Yesu lak mulaydhin niyay kazipa kedha, ‘Ngaw kazil, ngay bangal ngithamuniya mina thawpaynga. Kalanu ngitha bangal ngoena lumaypu. Ina matha kedha ngay kulay mulaydhin Yoewdhayalgaw kuyku mabaygoepa kedha, “Ngithamulpa koey zageth ngitha ngaybiya asi-moeyne ngay ngalagapa nanga, ngath ngitha waniz.”

Kayn ya woedhayzi sabi

³⁴ ‘Ngath ngithamulpa kayn sabi manin kedha, mam kidhacidhan bangal ngath midh na ngithamulpa maman mamayidhin. Ngitha bangal ngaru mam oengaypu kidhacidhan. ³⁵ Ngitha na kedha kapu mamanu nipa, na ngaru bangal

kakal mura mabaygoepa kedha, ngitha ngaw niyay kazil.'

Yesu kulay ngulayg kedha Petheru nuydh nuyn kay gud thadhaypa

³⁶ Kalanu Simona Petheru yapu poeybiz, 'Kuykulnga, nginu mab bangal mi kuniya?' Yesu kedha muliz nubepa, 'Kedha thonara ngibepa ngaybiya oesipa lawnga ngay ngalagapa nanga, ngi koezi bangal wagel wara thonara.'³⁷ Petheru mulaydhin, 'Kuykulnga, zangu mingi ngayapa ngibiya oesipa lawnga. Ngath ngulayg ngaw igililnga kasa poeyban ngibepa.'

³⁸ Yesu nubepa kedha mulaydhin, 'Ngi mina butha poethayzinga a, nginu igililnga ngidh ngayapa poeyban? Ngay ngibepa mina yadu umepa, wagel kay pawl poeybedhe, ngi bangal kulay gud thadhedhe ngawngu thoeri thonaralnga kedha, ngi ngawngu koerawayg!'

14

Yesu nuydh niyay kaziw ngoenakapul balbay tidamoeyn

¹ Yesu kedha, 'Wa, senabi thonara bangal koey mapunga, ngitha ngoenakap kikir gasamayg. Kapu za kedha ngi gar balbamiz Awgadhiya a mina yoepathaman, a matha kedha kalmel ngay, nginu mina yoepathaman ngaru ngayapa kuniya. ² Ngay matha ngay kedha thonara Ngaw Thathiw lagoepa mina niyay lag buth pathaypa ngithamulpa. Ngaw Thathiw niyay lag mina koey rumalnga lawnga nay ngath ngaru ngitha ngulayg paliz. ³ Ngay na uzariz lagoepa butha

poethaypa ngithamulpa. Wa! Ngay bangal ngaru ngapa kuniya tidhedhe ngithamulpa ngayapa moeypa. Ngithamun niyay bangal ngaybiya ngay ngalaga nanga nipa.

⁴ ‘Wa, ngitha yabugudoengu ngulaygal ngithamulpa mabapa sipa, ngay ngalagapa nanga.’

Yesu nuy ngalpan yabugud Daparaw Thathipa

⁵ Kalanu Thomas mulaydhin, ‘Kuykulnga, ngoey koerawaygal ngi ngalagapa, ngoey kay midh paru yabugudoengu ngulaygal setha mangemipa?’

⁶ Yesu nubepa mulaydhin kedha, ‘Ngay ngithamun yabugud, a ngay mina, a ngay ngithamun igililnga. Wara mabaygoepa matha adhiya maboepa lawnga Thathipa, yabugud matha urapun, ngaru ngaybiya. ⁷ Ngitha koey garsar thonaralnga ngaybiya kalmel a ngoena yawaypu. Ngitha ngawngu mina ngulaygal nay, ngitha ngaru Ngaw Thathingu ngulaygal. Koezi pawpa ngitha ngulaygal nungungu a matha kedha ngitha nuyn yawaypa.’

⁸ Pilip medha muliz, ‘Kuykulnga, ngoey-mulpa mina matha ngoedhagidh kedha ngidh Thathi yakaman ngoeymulpa, ngoeymun ubilnga matha kedha.’

⁹ Yesu kuniya mulaydhin kedha, ‘Pilip, ngi midh paru ngawngu koerawayg, ngay in kay ngithamuniya mina koey kuykuthalnga? Ngi kay ngawngu matha koerawayg a? Mabaygan ngadh ngoena iman, matha kedha iman Ngaw Thathi. Ngi mipa kedha muliz, “Yakamar Thathi?” ¹⁰ Pilip

ngidh ngoelkay yoepathaman kedha, ngaw igililinga Thathiya muynu a matha medha Thathiw igililinga ngaybiya. Senaw ngay ngithamulpa mi yangukuduya umepu, thana ngaw yaday lawnga. Na kedha kuniya Thathi ngaybiya muynu kalmel, nuydh nungu zageth ayman ngaybiya, a mina yangukudul poeybamoeyn ngayapa.

¹¹ ‘Wa! Ngitha ngaru mina yoepathamaw ngaw senabi yangukudu ngithamulpa kedha, ngay Thathiya muynu a Thathi in ngaybiya muynu. Kasa kay kedha, ngidh nanga ngaw ya mina yoepathamayinginga nanga, ngidh purkan gasaman ngaw adhapudhay zageth ngath ayman, kalanu ngidh ngaru mina yoepathaman kedha, ngay Thathiya muynu a Thathi in ngaybiya muynu.

¹² ‘Ngay ngithamulpa mina yadu umepa kedha, ngadh nanga ngayapa mina yoepathaman, ngidh ngulayg ayman thabi zagethal kedha, ngay midh nanga. Wa, ngitha ngulaygal nanga, ngaw zageth mina koeyza ngithamuniya parunu. Kasa kay kedha ngay nanga Thathipa kuniya, ngithamun zagethal ngaru bangal adhapudhay ngaw kulay zageth midh nanga ina apal. Kedha zoenguz ngay Thathipa kuniya. A ngitha ngaw mabaygal itha apal, ngitha ngaru bangal mura thabi zagethal aymoeyne bangal. ¹³ A ngithamun mi ubilnga za, tharan ngaw nel, a ngath kay ayimpa ngibepa. Wa, ngath bangal koeyza ayman ngithamulpa, a nungu Thathiw poerapar yakaman nungu Kaziw zagethaya. ¹⁴ Ngitha na ngayapa yoewdhemin ubilmaypa, ngaw nel tharan a ngath ayman. Ngithamun yapu poeybay

zapul ngaru ngaw nel a kupaynu muynu.

¹⁵ ‘Wa, zapul kedha kuniya pudhamoeypa; ngadh nanga ngoena maman maypa, nuydh balbayginga ngaw ubil yangukudu ayman. ¹⁶ A in nubi mina zageth ridh palane kedha, ngay bangal Thathipa yoewdhedhe, nuydh bangal ngithamulpa wayane wara Ibupuydhay Mabayg. Nuy senawbi mabayg bangal ngithamuniya ngaru. ¹⁷ Nuy Maygi Mari a nuydh bangal ngitha balbayginga ngurpamoeypu Awgadhaw doegamuya. Nubi apa goewaw koerngaygi mabaygoepa koey zageth nubepa koerngaypa, thana nubiya oesiginga, minguz kedha thana koerawaygal nungungu a nungu zageth imayinga. Ngitha ngulaygal nungungu, kedha zoenugu kedha, nungu niyay kalmel ngithamuniya, a wagel nuy bangal thanuridhe ngithamuniya muynu. ¹⁸ Ngay nanga matha lawnga aymidhe, ngayapa ngithamulpa kasa woenaypa lawnga, mabaygoeinga danal poethaypa, ngay lak bangal ngapa kuniya ngithamulpa.

¹⁹ ‘Thonar amadhan thamiz, ngay bangal danag asine nubi apa goewaw mabaygoengu, matha ngitha bangal ngoena yawaypu, a ngithamun igililnga bangal ngaru, kuyk ngay igililnga. ²⁰ Senabi thonara na ngapa, ngitha bangal ngulayg asimoeyne kedha, ngay muynu Ngaw Thathiya koeyma thonarlnga, a ngitha lak kedha ngaybiya muynu, a ngay ngithamuniya muynu ngaru. ²¹ Ngadh nanga mura ngaw ubilmayl koey ridhanga gasampa, a ayman, nuy senawbi mabayg nuydh ngoena maman maypa. A Thathin lak kedha nubepa mam

ayman senawbi mabaygoepa ngadh nanga ngoena maman maypa. Ngath lak kedha nuyn maman manin a yakamiz nubepa.'

²² Wara niyay kaz sey nel Yudha, nuy wara Yudha, Keriyothoelayg lawnga. Nuy kedha yapu poeybaydhin, 'Kuykulnga ngi minguz kedha, ngi bangal ngoeymulpa yakamidhe, nubi apa goewaw koerngaygi mabaygoepa lawnga?'

²³ Yesu kedha mulaiydhin nubepa, 'Na kedha kuniya, mabaygan ngoena ngadh maman mamaypa, nuydh ngaw ngurpay karngemin, wa, Ngaw Thathi nuyn maman manin senawbi mabayg, a Ngaw Thathi a ngay, ngalbe bangal ngaru nubiya muynu niyay lag aymoene.

²⁴ A ngadh nanga ngoena maman mayginga nuy ngaw ngurpaypa kurusipoegayinga, kawraginga. A itha yoeday ngitha gasamoeyn, ngaw yoeday lawnga, setha ngapa ngaybiya Ngaw Thathingu, ngoena ngadh na wayadhin ngapa. Setha koey mapu yangukudul.

²⁵ 'Ngath itha yangukudul ngithamulpa mamayin kedha zoenguz kedha ngay thawpay thonarpa ngithamuniya in. ²⁶ Kasa kay kedha senawbi ibupuydhay mabayg, Maygi Mari, ngan bangal nanga wayane Ngaw Thathin, nuydh ngaru ngaw nel oengane. Nuydh bangal ngitha ngurapidhe zapun mura, matha kedha nuydh bangal wakay thoemamay poeybaypu ngath ngitha kulay midh ngulayg palimoeypu.

²⁷ 'Ngithamun wakay thoemamay bangal ngaru urapun. Senabi mina za ngath ngithamuniya wanan, sena ngawngu ngath ngithamulpa manin. Wa, nubi pawdh ngath ngithamulpa

maypa nanga, na kedha lawnga kow apaw goewaw koerngaygi mabaygaw pawdh midh nanga. Ngitha koeyma wakay thoemamayg a matha kedha aka gasamayg.

²⁸ ‘Ngitha karngemin ngay kulay muliz ngithamulpa kedha, ngay bangal geth wanedhe, a ngay lak ngapa kuniya ngithamulpa. Ngitha midh paru ika dhiw gasamayginga ngaybiya kalmel kedha, ngay uzariz Ngaw Thathipa kuniya nuy ngaybiya mina koey gimal, a nungu niyay lag mina lag. ²⁹ Wa, wagel kay thabi zapul, ngath kulay ngitha ngulayg paliz. Na bangal na senabi za aymidhe, ngitha mina yoepathamoene.

³⁰ ‘Ngayapa thonar thawpay asin ngithamulpa yapa. Nag nubi apaw goewaw wati kuykulnga, nungu amadhan mangay. Nuy bibiriginga ngayapa mulupa maypa, ³¹ kasa kay kedha nubi mina za ngaru yakamiz nubi apa goewaw mabaygoepa. Thana ngaru bangal imane kedha ngath maman manin Ngaw Thathi, muynu ngath aymoeyn mura nungu ubilmayl, nuy mulaydhin ngayapa. Ayawal ngalpa koezi ladhuypa adhapa.’

15

Yesu nuy mina nagu, goereypaw

¹ Yesu nuydh matha aymar nungu ngurpay, nungu niyay kazipa. Nuy adhamintidadhin thanamulpa kedha, ‘Ngay mina nagu, goereypaw puy koewsaw apaw lagoenu muynu a Ngaw Thathi nuy apaw lagaw danal poethay mabayg.

² Koewsagi tham nuydh ngawngu adhapa

pathan, a thamal koewsalmayl nanga nuydh buth pathan kasa moegina adhapa pathan, lak thana koeyma koewsa puydhemin. ³ Ngitha mura buth pathayzimayl, kuyk ngaw ngurpan ngithamulpa. ⁴ Ngitha ngaybiya matha puzimoeypa nanga, ngay lak ngithamuniya ngaru kalmel. Tham kasa magan ay puydhayginga nanu geth; na nanga kuykungu nanga kalmel mina mayzinga, wa senabi tham koewsalnga. A ngithamulpa lak kedha koewsapa puydhaypa lawnga ngithamun geth, ngitha ngaru ngaybiya puzimoeypa, lak ngitha koewsalmayl aymoeyn.

⁵ ‘Wa, ngay nagu a ngitha thamal. Nga na mabayg ngaybiya kalmel, a ngay lak kedha nubiya kalmel, wa koewsa koey garsar mabaygaw igililmaynu. Ngawginga nanga, ngithamulpa zapul mura mapu asimoeyn. ⁶ Ngaybiya nanga puziginga, wa nuyn adhathayan puy tham midh nanga umapa wanan. Kalanu sethabeti uma thamal garwoeydhamoeyn a muypa thoeyamoeyn, a thana yayamoeyn.

⁷ ‘Ngitha nanga ngaybiya puzimoeypa, a ngaw ngurpay yaday ngitha mina gasamoeypa, ngitha na mi ubilmaypa yoewdhemipa, wa ngitha sobaginga gasaman. ⁸ Ngaw Thathiw poerapar kedha kuniya yakamiz, ngithamun mina zageth koeyza, igililnga koewsalnga. Kedha nanga mabaygal iman kedha ngitha ngaw niyay kazil. ⁹ Ngaw mam ngithamulpa mina koeyza kedha ngoedhalnga Thathin midh ngoena man maypa. Ngitha ngaru bangal ngaw man manu muynu.

¹⁰ ‘Wa, na kedha kuniya, ngitha nanga ngayapa koerngaylgal, wa ngitha ngaw mamoenu muynu memayipa, ngay midh nanga Ngaw Thathipa koerngaylnga, ngay koey garsar thonarlnga nungu mamoenu muynu.

¹¹ ‘Ngay kedha zoenguz ngithamulpa nubi yadu umepa, ngaw ubi kedha ngithamun bangal ika mina koeyza mura gudiya yoewdhiz, matha kedha ngaw ika midh gudiya yoewdhiz ¹² Ngaw sabi ngaru waza kedha, mam kidhakidhan angan, ngath midh ngitha mura maman mamayipa. ¹³ Ina adhapudhay mam, mabaygan igililnga poeyban nungu igalgoepa, wara mabaygan ngur thoeyayinga senabi mam.

¹⁴ ‘Wa, ngitha ngaw igalgal, ngitha nanga ngaw ya ayman, ngay midh na muliz ngithamulpa. ¹⁵ Koezi pawpa ngayapa ngithamulpa zagethaw mabaygoepa thoeraypa lawnga. Zagethaw mabaygal thana mamu ngulaygal lawnga thanamun kuyku mabaygaw buwayl thoeyay midh nanga. Matha ngoedhagidh kedha ngath ngitha igalgal tharemoeyn. Minguz kedha ngitha ngulaygal ngaw buwayl thoeyayngu. Mura sethabi zapul ngay Ngaw Thathingu ngurapipa. ¹⁶ Ngitha ngoena adhapa thoemayinga ngithamun kuyk, lawnga ngath ngitha adhapa thamayidhin a kusumadhin, yadu palgadhin mina mabaw lag ngithamulpa. Lak ngithamun igililmayl koewsalnga gudiya adhan, sethabi koewsal ngaru ngithamun igililmaynu. Ngitha mizapa nanga yoewdhemin, ngaw nel tharan. Lak Thathin ngithamulpa poeyban. ¹⁷ Ngaw sabi ngaru waza kedha, mam kidhakidhan angan.’

*Nabi apaw goewaw mabaygal adhapa imepa
Yesun mabaygal*

¹⁸ Yesu nuydh matha aymar nungu ngurpay nungu niyay kazipa kedha, ‘Wa, ngitha bangal gasamoene nubi apaw goewaw mabaygal ngaru ngitha pasipa yawaymoeypa; ngitha ngaru ngoenanu manin kedha, thana ngoena kulay adhapa imadhin, matha kedha thanamun kulay wati ngoenakap ngayapa. ¹⁹ Ngitha nay thanamun doegam mabaygal, thana ngitha maman nay mamayipa, kasa kay kedha ngath ngitha adhapa kusuman thanamulngu ngitha lak sew mabaygal lawnga. Thana kedha zoenguz ngithamun wati igalgal. ²⁰ Ngoenanu maypa ngay ngithamulpa midh mulaydhin kedha, zagethaw mabayg koezya lawnga nungu kuyku mabaygiya. Ngadh nanga kulay ngoena gegeyadh danal poethaypa; wa, thana lak kedha ngitha gegeyadh danal pathepa. Thana nay ngayapa karngemin, wa thana lak kedha ngithamulpa koerngayl gal nay. ²¹ Thana bangal kedha zoenguz ngitha gegeyadh danal pathamoeypu, ngitha ngaw mabaygal. Minguz kedha, thana koerawaygal mabaygan ngadh ngoena ngapa wayadhin. ²² Ngath nay thanamulpa ngurpay poeybayginga thana moeginga balbayginga nay, na lawnga thanamun kuyk kedha, thanamun pasiya mab. Lawnga ngath thana balbayginga ngurpaydhin, a thana kurusipoegayginga, thanamun gegeyadh ngaru mepa.

²³ ‘Ngadh nanga ngoena adhapa yawaypa, senabi mabaygan lak kedha Ngaw Thati adhapa yawaypa. ²⁴ Zagethal lak kedha, ngath nay kedha

ngloedhal adhapudhay zageth yadu palgayginga thanamulpa, setha mi zagethal kulay mabaygan aymayginga, sena lawnga thanamun gegeyadh. Lawnga ngath mura thanamulpa yadu palgan kakal ayman, a thana ngalbe kalmel adhiya thareman, ngay a Ngaw Thathi.

²⁵ ‘Wa, na ngaru kedha, thanamun minar poelayzi sabi na bangal kuyku nidhane kedha, “Thana kasa moegan ngoena adhiya thoer-aypa.” ²⁶ Kasa kay kedha, midh thonara nanga ibupudhay mabayg Maygi Mari bangal ngapa, Thathingu nuy bangal ngaw ya mina sakar pudhane. Wa, nuy mina. ²⁷ A ngitha lak kedha ngaw ya yadu poelgaypu bangal, kedha zoenguz ngitha kuykuthalnga ngaybiya koezi pay ngapa parungu, a ngitha mina ngulaygal.’

16

Yesu nuydh matha aymar nungu ngurpay nungu niyay kazipa

¹ Yesu nuydh matha aymar nungu ngurpay nungu niyay kazipa kedha, ‘Ngath kedha kuniya zapul mura kakal waniz ngithamulpa, ngithamulngu kapu akasiw maboengu guythuyayle bangal, mapu thonar nanga ngithamuniya mangedhe. ² Thana ngulayg ngitha adhal waniz thanamun thoyethu poegay lagoengu. Sethabi goeyginu koey garsar yoewthaw mabaygal kedha, ngitha wati pawa mabaygal. Thana midh thonara ngithamulngu urapun mabayg uma mathaman, thanamun ngoenanu manin kedha, thana

Awgadhoepa mina zageth ayman. Thanamun kasa wakay thoemamay kedha, ngitha koey wati pawalgal. ³ Thana kedha zoenguz nubi za koey puridharalnga ayman, thana mina koerawaygal Thathingu a matha kedha ngawngu.

⁴ ‘Wa, ngay ngithamulpa kulay in muliz, midh thonara nanga gasamoene thanamulpa senawbi wati zapa aymaypa, ngitha bangal ngoenanu manine ngay na ngithamulpa muliz in.

Maygi Mariw zageth

‘Ngath kulay ngithamulpa nubi mapu ya yadu poelgayginga; kedha zoenguz ngay ngithamuniya kalmel danal pathaypa sethabi thonara. ⁵ Kedha thonara na wardh nge! Ngay buth pathiz nubepa kuniya tidaypa ngadh ngoena ngapa wayadhin. Ngitha minggu ngayapa yapu poeybayginga kedha, “Ngi ngalagapa?” ⁶ Ngitha midh paru koey koerkak badh gasaman muynu ngoenakapoenu, ngaw nabi yoengu?

⁷ ‘Maygi, koerkak badh gasamayg. Ngay ngithamulpa mina yadu umepa kedha, kapu za ngay geth waniz ngithamulngu. Minguz kedha, ngay bangal danag asine ngithamulngu nanga. Wa! Wara koey Ibupuydhay Mabayg bangal mangedhe ngithamuniya. Ngay na kow, nubepa ngithamuniya mangaypa lawnga. Kasa kay kedha ngay bangal ngaru kadaypa, a nuy bangal senawbi thonara ngithamuniya mangedhe.

⁸ ‘Nuy nanga Ibupuydhay Mabayg na ngapa nuydh bangal buwayl idimoene apaw goewaw mabaygal kedha, thana kulay koerawaygal mina pawa midh a wati pawa midh pudhaypa, thana

mina yabugud kulay imayginga a Awgadhw minamay zageth lak kedha thana koerawaygal. ⁹ Sethabi mabaygal ngaru bangal Maygi Maripa kurusipagemine a buwayl thoeyamine; minguz kedha thanamun kulay mab gegeyadh, thana ngoena mina yoepathamayginga. ¹⁰ Thana ngaru bangal kurusipagemine a buwayl thayamine, minguz kedha thana kulay mina yoepathamayginga kedha, ngay ngaru bangal Ngaw Thathipa kuniya. ¹¹ Thana ngaru bangal kurusipagemine a buwayl thoeyamine, minguz kedha thana kulay imayginga kedha, Awgadhw nuydh muwasin, kuth tharan Sathanalpa, nubi apaw goewaw wati kuykulmaypa.

¹² 'Ngaybiya ya mina koeygarsar ngithamulpa mulaypa, kasa kay kedha ngath ngaru ngitha koey gabudhan ngurpamoeypa ngithamulpa kedha thonar matha ngoedhagidh lawnga kedha ngurpaypa. ¹³ Kalanu bangal Maygi Mari na ngapa nanga, nuy mina yakamayzi mabayg Awgadhw mina zapul midh nanga. Nuydh ngitha gethiya yoelpamoeyne a poeybamoeyne mura mina ngurpay. Nuy matha nungungu ya mulayginga, mina yangukudul nuydh na karngemipa a umepa ngithamulpa, thana bangal zapul kedha ngapa kalanu. ¹⁴ Nuydh thabi ngurpay zapul bangal ngawngu gasamoeyne a poeybamoeyne ngithamulpa. Muynu nuydh ngaw poerapar yakamoene.

¹⁵ 'Mura Ngaw Thathiw zapul thana matha kedha ngaw zapul. Kedha zoenguz ngay kedha, Maygi Marin bangal kusumoene mura zapul ngath nubepa bangal mamayine, a

nuydh sethabi zapul bangal yadu palgamoeyne ngithamulpa. ¹⁶ Lak mina moegina pawpa ngithamulpa lak ngayapa imaypa lawnga, a lak bangal sizi pawpa ngitha ngoena lak bangal imane.’

Kulay bangal koerkak badh a wagel bangal koey ika

¹⁷ Dhuray nungu niyay kazil kidhakidhan muynu kedha mulemin, ‘Nuydh miyay thonar tidaypa? Nuydh mulai ngalpalpa, “Lak mina moegina pawpa ngithamulpa lak ngayapa imaypa lawnga, a lak bangal sizi pawpa ngitha bangal ngoena lak imane.” Wara nuy kedha muliz, “Ina nabi za na kedha kuniya, kuyk ngay bangal Thathipa.” ’ ¹⁸ Thana wara kedha, ‘Ngalpa koerawaygal, nuydh mipa mina moegina pawpa mamayipa, nuy miyaw yadu umepa?’

¹⁹ Yesulpa kakal kedha thanamun ubilnga. Nuy matha yapu poeybiz thanamulpa, ‘Ngithamun wakay thoemamay koey garsar sike ngaw kedha yangukudungu, “Lak mina moegina pawpa ngithamulpa lak ngayapa imaypa lawnga, a lak bangal sizi pawpa ngitha bangal ngoena imane.”

²⁰ ‘Ngay ngithamulpa mina yadu umepa kedha, ngitha bangal gegeyadh gasamoene, koerkak badh a may, nubi apaw goewaw mabaygaw ika dhiw senawbi thonara, kasa kay kedha ngithamun koerkak badh, nuy bangal sobaginga sakariya thayadhe, ngapa koey ikalnga dhiwalnga aymidhe. ²¹ Na ngoedhe kedha nge, yoepkaz

midh nanga, nanu kazimay thonar gasaman, kulay kaziw kikirin pungaypa, moegina kuykuthalnga nadh kikir gasampa, na nanga pudhuya adhan kazi iman, nanu kikir nanungu yakaturiz, nanu koey ika kedha, mapeth kazi iman, nubi apa goewapa. ²² Na kedha ngoedhalnga za ngithamuniya, kedha thonara ngithamun koerkak badh. Ngay nanga ngithamuniya mangedhe ngithamun ngoenakap bangal koey ikalnga. Senawbi ika koey zageth mabaygoepa adhapa maypa ngithamulngu.

²³ ‘Senabi goeyga bangal ngapa ngithamulpa wara zapa ngayapa yoewdhepa lawnga. Ngay ngithamulpa mina ya muliz kedha, senabi goeyginu Thathin bangal ngithamulpa mamayipu ngitha mi zapa nanga yoewdhemipu ngaw nel tharan, ngaw kupaynu muynu. ²⁴ Koezi pay ngapa parungu, ngitha ngaw nel thoerayginga, zapa yoewdhemipa. Kapu za kedha ngitha yoewdhemin a gasaman, kalanu ngithamun ika muwasin mura gasaman.

Yesun mabaygal lawnga mulupa thoeyamoeyn

²⁵ ‘Ngath kasa ngithamulpa adhamintidan thabi yaday, ngaw yangu thonara na gasamoene, ngayapa lak adhiya mulaypa lawnga, ngay bangal balbayginga muledhe ngithamulpa Thathiw ya. ²⁶ Senabi goeyginu nanga ngayapa lak lawnga yoewdhaypa ngithamulpa zapa Thathingu. Ngitha senabi thonara bangal ngitha ngithamun geth kupayl gal nubepa yoewdhemin, ngaw nel tharan.

²⁷ ‘Wa, Thathiw mam ngaru ngithamulpa koezya, kedha zoenguz kedha ngithamun mam ngayapa koezya, a ngithamun mina yoepathamay ngayapa kedha, ngay ngapa Awgadhoengu. ²⁸ Ngay ngaru ngapa Thathingu, ngay koepa ngapa apa goewapa. Wa ngath bangal apa goewa wanane; ngay bangal kuniya Thathipa.’

²⁹ Kalanu nungu niyay kazil nubepa mulemidhin, ‘Nagi nginu yaday koey kakal thabi thonara, lak lawnga adhamintidan. ³⁰ Ngoey ngulayg asimoeyn kedha, ngi ngulayg mura zangu, a nginu yaday koey sakaralmayl pudhamoeypa, lak mabaygoepa ngibepa yapu poeybaypa lawnga. Kedha zoenguz na ngoeymulpa kakal aymiz ngi Awgadhoengu ngapa.’

³¹ Yesu mulaiydhin thanamulpa, ‘Wa, ngithamun mina yoepathamay kedha thonara kasa moegi ngayapa ³² a mapu thonar bangal mangedhe, na kuyk ayman ina. Na nanga mapu asine, ngitha bangal yaynanab ngithamun lagoepa kuniya ladhune, ngoena bangal matha ngoena wanane. Senabi thonara ngayapa matha ngayapa maypa lawnga, nuy Thathi ngaru ngaybiya kalmel.

³³ ‘Ngay ngithamulpa nubi ya muliz, ngithamun ngoenakapoepa balbayg poelaypa, ngithamun ngoenakap ngaru ngaybiya kalmel, koeyma ngoenanu maythayle. Mura nubi apaw goewaw koey bibiril mabaygal bangal ngitha koeyma garguy mamayine. Lawnga ngitha ngaru koey puridharalnga bangal siparuy. Akan

maygi ngitha imane, ngath bangal mulupa idimoene sethabi mabaygal.'

17

Yesu thoeythu pagiz nungu niyay kazipa

¹ Yesu na muwasin ya niyay kazipa, nuy daparpa kadaypa nagaydhin a kedha mulayd-hin, 'Thathi, ina thonar gasaman ngidh ngoena gima thoeridhiz koey poerapoeranu muynu, a nginu poerapar lak yakaman Kaziw igililmaynu muynu. ² Ngidh nubepa kupay madhin mura mabaygiya gimal. A nuy Kazi ngulayg mina igililnga dhadhiya manin mura sethabi mabaygiya ngaya nanga ngidh mamayidhin nubepa danal pathaypa.

³ 'Ngaru igililmaynu muynu kedha, mabaygal ngulayg asimoeyn nginungu, ngi mina Awgadh. Wara Awgadhoeginga, a matha kedha ngibiya pasinu Yesu Keriso ngan na ngidh ngapa wayadhin. ⁴ Ngath nginu poerapar yawayar ina apal, a ngaw zageth ngidh ngayapa poeybadhin, ngath muwasin. ⁵ Thathi, ngay gar ngibepa lak yoewdhiz, ngidh ngayapa nginu parunu nginu poerapar mar. Senabi poerapar mina kulay ngoeban kalmel za, wigel kay nubi gugu ubidh theoyayzinga sama woeydhadhin.

⁶ 'Ngath ngin kakal aymadhin thanamulpa mura nginu maynguzi mabaygal ngaya nanga ngidh ngayapa mamayidhin mura apa goewaw mabaygoengu. Thana nginu mabaygal a ngidh thana ngayapa mamayidhin. Thana koey koern-gaylmayl nginu ngurpaypa. ⁷ A thana iman mura

sethabi mina zapul ngingungu. Kedha thonara thana koeyma ngulayg asimoeyn kedha, sethabi mina zapul ngapa ngalagaz toedipa, ngapa ngingunguz.

⁸ ‘Wa, mura senabi ngurpay zageth ngidh ngayapa madhin, ngath aymoedhin thana ngurpamoeydhin a thana gasamoedhin thanamun ngoenakapoenu. Thana kayib ngulaygal kedha, ngay ngapa ngingunguz, lak thana mina yoepathaman ngay nginu Woeyayzi Mabayg.’

⁹ Wa, Yesu lak muliz nungu Thathipa kedha, ‘Ngaw thoeythu poegay kedha thonara thanamulpa, mura nubi apa goewapa lawnga, matha thanamulpa nginu adhapa thoemayzi mabaygal ngayapa, thana nginu mabaygal. ¹⁰ Mura zapul ngaybiya nginu zapul, a nginu zapul ngaw zapul matha kedha mabaygal. Ngaw poerapar nagedhe bangal sethabi mabaygiya. ¹¹ Ngay kuniya tidiz ngapa ngibepa, ngay lak lawnga ina apal kuykuthalnga; thana matha thana itha apal apa goewanu. Maygi Thathi, ngi thanamulpa giyaw aymar thana bangal nginu mabaygal muynu nginu koey bibiril kupay a nginu nel. Thana bangal kedha, urapun ngoeba midh nanga urapun kalmel.

¹² ‘Ngay nanga ina apal ngaw danal poethay ngaru thanamulpa, ngay koey poeypiyam, kuyk nginu poeybayzi kupay ngayapa a nginu nel. Wara thanamulngu thadhumay oesinginga, matha urapun guythuyaydhin. Na ngaru kedha nuyn kulay ngapa Maygi Thusin yadu palgarngu,

nungu kuth. Wa na Maygi Thusiw ya ngaru kuyku nidhan.

¹³ ‘Wa, ngaw thonar gasaman ngay ngapa kuniya tidiz ngibepa. Ngay mamu ngibepa muliz ina apal, thanamuniya parunu, lak thana tidan a koey ika gasaman thanamun ngoenakapoenu, kedha ngaw ika midh nanga. ¹⁴ Ngath thana-mulpa nginu ngurpay aymoedhin, kalanu apa goewaw mabaygan thana adhapa imaydhin. Minguz kedha? Thana apaw goewaw mabaygal lawnga, matha kedha ngay midh nanga, ngay nubi apaw goewaw mabayg lawnga.

¹⁵ ‘Ngay ngibepa yoewdhayginga thanamulpa apa goewangu adhapa maypa. Lawnga ngay yoewdhiz ngibepa thanamulpa danal poethaypa Sathanalngu. ¹⁶ Thana kow apaw goewaw mabaygal lawnga, matha kedha ngay kow apa goewaw mabayg lawnga. Thana bangal kedha zoenguz koey mapunga gasamoene. ¹⁷ Adhapa thamayir thana, ayman mina ngoenakap, ngurpan ayman thanamulpa mina yadu, nginu ya mina ya, matha ngoedhagidh thanamulpa bal-bayginga maboepa wati zapul aymayg.

¹⁸ ‘Matha kedha ngidh midh na ngoena wayan nabi apa goewapa, ngath lak kedha thana wayiz mura po gubaw gizuya. ¹⁹ Wa, ngaw igililnga ngaru kakal kabuthan ngibepa, kalanu thana lak kedha ngulayg thanamun igililmayl ngibepa kakal kabuthan, kuyk thana gasaman nginu mina ngurpay.

Yesu thoeythu pagiz mura mabaygoepa

²⁰ ‘A matha thabi niyay kazil lawnga ngaw thoeythu poegay ngaru thanamulpa mura ngayapa ngadh bangal mina yoepathamaypa, mabaygal ngaya ngapa wagel, a mina yoepathaman kuyk thabi ngurpayzi mabaygaw zageth. ²¹ Thathi, itha ngaw yoewdhayzi mabaygal, a matha kedha thanamun zagethazi mabaygal wagel. Ngaw koey ubilnga kedha, thana bangal urapun kedha ngoedhalnga, ngi midh ngaybiya muynu a ngay ngibiya muynu, thana bangal ngoebaniya muynu. Lak apa goewaw mabaygan iman koey koerngaylmayl itha a thanamun kidhakidhan mam balbayginga. Kalanu mabaygan mina yoepathaman kedha, ngay ngapa ngingungu. ²² Ngath poerapar madhin thanamulpa kedha ngoedhal poerapar ngidh ngayapa madhin, lak thana bangal kalmel urapun aymoeyne matha kedha ngoeba midh nanga urapun.

²³ ‘Wa, ngay thanamuniya muynu a ngi ngaybiya muynu, thana mura mina urapun, kalanu nabi apaw goewaw mabaygan iman a mina yoepathaman kedha, ngidh ngoena ngapa wayan, a ngingu mam thanamulpa kedha koeyza, ngingu mam ngayapa midh nanga.’

²⁴ Yesu lak mulaydhin kedha, ‘Thathi, mabaygal itha ngidh ngayapa mamayidhin, ngaw koey ubilnga kedha, thana bangal ngaybiya ngay ngalaga nanga, lak thana imane ngaw poerapar, senabi poerapar ngidh kulkub ngayapa madhin, kuyk ngingu mam ngayapa mina kay paypa kulay, wagel kay nubi apa goewa kuyk aymoeydhin.

²⁵ ‘Mina Thathi, nabi apaw goewaw mabaygal nginungu koerawaygal. Kedha kay, ngay ngulayg nginungu, a matha kedha mabaygal itha, thana ngulaygal kedha, ngidh ngoena wayadhin mulupa. ²⁶ Ngath ngin yadu palgarngu thanamulpa, a ngath ngaru aymarngu thanamulpa, nuy senabi mam ngidh ngayapa aymarngu, kedha ngoedhal mam pathridoepa, muynu thanamuniya koey ridhanga kaday sipa, a matha kedha ngaw igililnga thanamuniya muynu.’*

18

Yesun kunumadhin
(*Mathayu 26.47-56; Mareko 14.43-50; Luka 22.47-53*)

¹ Yesu nanga thoeythu poegay muwasidhin, nuy a nungu niyay kazil thana ladhudhin Kidron Padaw Dhadhar Sakariya pudhemidhin war doegamoenu apaw lagoepa. Kalanu thana muy aremin sike. ² Yudha nuy imulayg nuy ngulayg kedha Yesu a nungu niyay kazil ngalagiya na garwoeydhamoeypu thonar koeygarsar.

³ Wa, Yudha nuydh mabaygal madhin apaw lagoepa matha kedha, Romaniw koewbu mabaygal a koey yoewthaw danal poethay mabaygal. Kuyku mabaygan, misnarel a Parasayalgal thana wayaydhin. Thanamuniya koewbu rugal a thungiyal gurimoeyr. Wagel kay thana mangemidhin si, ⁴Yesu nuy kulay ngulayg kedha,

---

* **17:26** *Keriso nanga ngibiya muynu mepa: wara Romaniw Thusi 8.10 geth tidi nginu igililnga ngaru balbayginga.*

nubepa kay za miyay aymipa. Nuy paypa thamiz, a yapu poeybiz thanamulpa kedha, ‘Ngitha ngan lumaypa?’

⁵ Thana kedha, ‘Yesu Nazarethoelayg.’

Nuy kedha, ‘Ngay nuy.’ Yudha imul poethayzig si thanamuniya sir.

⁶ Yesu nanga thanamulpa kedha muliz, ‘Ngay nuy.’ Thana pawpa thamemin a apal pudhemin boeradharoepa. ⁷ Yesu lak yapu poeybaydhin kedha, ‘Ngitha ngan lumaypa?’

Thana kedha, ‘Yesu Nazarethoelayg.’

⁸ Nuy Yesu kedha, ‘Ngay ngithamulpa mulema kedha, ngitha sike ngoena nanga lumaypa, wa itha dhuray wayay.’

⁹ Wagel kay thabi zapul nuy kulay mulaydhin kedha, ‘Mabaygal itha nginu adhapa thamayzi-mayl ngayapa, ngath wara urapun guythuyay-ginga.’

¹⁰ Simona Petheru nuy kuyay thurikalayg, nuydh paradhin a pathadhin getha doegam kawra, kuyku misnariw zagethaw mabaygoengu. Nungu zagethaw mabaygaw nel Malkoes.

¹¹ Yesu kedha Petherulpa, ‘Senaw nginu kuyay thurik kuniya wanar. Nginu wakay thoemamay midh? Ngath bangal ngaru senabi kuth gasamane Ngaw Thatin ngayapa ngaru senabi kuth poeybadhin?’

¹² Kalanu thana Romaniw koewbu mabaygal kalmel thanamun kuyk a dhuray Yoewdhayalgaw danal poethay mabaygal ngapa Yesun kunumadhin, ¹³ a madhin Anasasalpa. Nuy koey misnari, a nungu kaziw alay nel Kayapas,

mina koey misnari senabi wathoenu. ¹⁴ In nuy Kayapas kulay mulaydhin thanamulpa Yoewd-hayalgaw kupay mabaygoepa kedha, ‘Matha ngoedhagidh kedha urapun mabaygan igililnga poeyban mura mabaygoepa.’

*Petheru koerawayg kudun tariz Yesulngu
(Mathayu 26.69-70; Mareko 14.66-68; Luka
22.55-57)*

¹⁵ Simona Petheru a wara niyay kazi, palay wagel woelmemar Yesuniya, dhoerdhimaynbaygal nuyn mi kuniya yoelpar. Kuyku misnare koey ngulayg wara niyay kazingu, a zagethaw mabaygal muy thayadhin nuyn Yesuniya kalmel, kuyku misnariw boeradharoepa muypa.

¹⁶ Petheru nuy adhal sir. Kalanu wara niyay kazi ngoenungu koey misnari koey ngulayg, nuy kuniya uzaraydhin pasagudoepa, zagethaw yoepkazipa mulaydhin, Petherulpa soeyzi muypa yoelpaypa. ¹⁷ Na yoepkaz pasagudoenu adhal nubepa Petherulpa yapu poeybiz, ‘Ngi wara senawbi mabaygaw niyay kazi a?’

Petheru gud thadhiz, ‘Ngay lawnga.’

¹⁸ Senawbi thonara koey gabu thonara; zagethaw mabaygal a danal poethay mabaygal muy zazamadhin, a gamu komoepa muyab kaday thardhamadhin. Petheru thanamuniya kalmel sir komoepa.

*Kuyku misnare yapu poeyban Yesun
(Mathayu 26.59-66; Mareko 14.55-64; Luka
22.66-71)*

19 Senabi thonara kuyku misnaren Yesun koeyma kuyk wakayar, nungu niyay kazipa, a wara nungu ngurpan.

20 Yesu kuniya mulaydhin, ‘Mabaygal mura ngulaygal, ngay wara gumi ya mulayginga. Mura ngaw ngurpay ya mabaygiya parunu, matha kedha moegina yoewthanu, a koey yoewthanu, Yoewdhayalgal ngalaga nanga garwoeydhamaypa. 21 Ngidh mipa ngaybiya kuyk wakaypa; matha ngoedhagidh kedha ngidh mabaygiya lumaw ngaw ya ngadh na karngemirngu. Thana mura ngulaygal ngaw yaday midh nanga.’

22 Yesun senabi yangukudungu wara danal poethay mabayg koey yoewthaw, nuy ubigasidhin Yesun senawbi yangukudungu, a nuydh Yesun dakanu woerimadhin. Nuy kedha mulaydhin, ‘Maygi! Kedha mulayg kuyku misnarepa.’

23 Yesu kuniya mulaydhin nubepa, ‘Ngay na gegeyadh muliz nanga, yakamar senabi gegeyadh mabaygoepa, a wara kedha ngaw yangukudu sike balbayginga, ngidh mipa ngaybiya woeriman?’

24 Kalanu koey misnaren Anas nuyn matha kunumayzinga wayan kuyku misnarepa nel Kayapas.

Petheru lak gud thadhaydhin thoeri thonaralinga

(Mathayu 26.71-75; Mareko 14.69-72; Luka 22.58-62)

25 Nuy Petheru muynu komoepa si matha sir, thana nuyn lak yapu poeybar, ‘Ngi wara nungu niyay kazi a?’

Petheru gud thadhaydhin, ‘Lawnga, ngay lawnga.’

²⁶ Wara koey misnarew zagethaw mabayg, ngoenu tukuyap Petheru kawra pathadhin ad-hapa, kedha yapu poeybiz, ‘Ngath ngin imadhin si, nubiya puy koewsaw dharbaw lagoenu?’

²⁷ Petheru lak gud thadhaydhin. Senabi thonara pawl poeybiz.

Yesun Pilathoniya parunu tharan

(Mathayu 27.1-2,11-14; Mareko 15.1-5; Luka 23.1-5)

²⁸ Thana Yesun sizi Kayapasan lagoengu ad-hapa yoelpadhin, Romaniw kuyku mabaygaw koey lagoepa. Na mina bathaynga, boelibal zilamiz. Thana Yoewdhayalgaw kupay mabaygal muya uthayginga Romaniw koey lagoepa, thanamun thoyethu poegay sabingu idimoeyle. Thana ngaru sabinu balbayginga Kaludhay Ay na purthaypa.

²⁹ Wa, Pilatho adhapadhadhin a yapu poeybamoeydhin thanamulpa kedha, ‘Ngitha miyay za gegeyadh yawaypa nubepa?’

³⁰ Thana kuniya kedha mulemidhin, ‘Nuydh nay za gegeyadh mayginga, wa ngoey ngapa nuyn yoelpayginga nay.’

³¹ Pilatho kedha thanamulpa, ‘Wa, ngitha nuyn mariw a zoeyzi kay ngoeydhay ngithamun sabi midh nanga.’

Thana kuniya kedha, ‘Ngoey kupaygigal mabaygoepa uma mathamoeypa.’

³² Wa, Yesu kulay ngulayg, a nuydh yadu palgadhin nungu senawbi um. Ina kuyku nidhadhin. ³³ Pilatho koey lagiya lak kuniya muy ariz, Yesun thuran kedha, ‘Ngi Yoewdhayalgaw Kuykulnga a?’

³⁴ Yesu kuniya mulaydhin kedha, ‘In senabi ya nginungu, lawnga dhuray mabaygal ngibepa ngaw ya umamoeyrngu?’

³⁵ Pilatho kuniya Yesulpa kedha, ‘Ngidh mipa ngoena kedha maypa, ngay yoewdhayalayg. Setha nginu mabaygal matha kedha thanamun kuyku misnarel. Thanana ngin ngayapa yoelpanu. Ngayapa muli, ngidh za miza aymoengu?’

³⁶ Yesu kuniya mulaydhin, ‘Ngay kedha ngoedhalnga lawnga nubi apaw goewaw kuyku mabaygal midh nanga; ngay nay kedha ngoedhal kuyku mabayg nay ngaw mabaygan ngaru koewbu ayman ngoena kaludan. Yoewdhayaw kuyku mabaygoengu ngawngu gasamoeyle. Lawnga ngaw basalaya wara doegamoengu.’

³⁷ Pilatho kuniya Yesulpa muliz, ‘Ngi midh muliz, ngi Mopakuyk a?’

Yesu kuniya, ‘Balbayginga ngi kedha, ngay Mopakuyk, ngoena kedha zapa kazi imadhin, a kedha zapa ngay koepa apa goewapa, senabi urapun zapa, ngath ngaru mina ngurpay yadu poelgaypa. Nga mina doegamu mabayg, nuy kurusipagepa ngayapa.’

Pilatho nuydh wara za gegeyadh imayginga Yesuniya muynu nubepa kuthapa maypa (Mathayu 27.15-31; Mareko 15.6-20; Luka 23.13-25)

³⁸ Pilatho nubepa kuniya muliz, ‘Mina za miyay, mina doegamu mabayg nga?’

Kalanu nuy Pilatho adhapadhadhin a Yoewdhayalgaw kupay mabaygoepa muliz, ‘Ngath wara za gegeyadh imayginga nubiya muynu, nubepa kuthapa maypa. ³⁹ Wara ngithamun kulba pawa kedha ngayapa ngithamulpa urapun kunumay mabaygoepa pa woeyaypa, ngithamun Kaludhay Ayngu thonara na gasaman. Ngitha ubilgal ngayapa, ngath kay Yoewdhayaw Kuykulnga pa woeyaypa ngithamulpa?’

⁴⁰ Thana thabukirin koey gimiya wal tidhumar kedha, ‘Lawnga, nuy lawnga, ngoeymun ubi Barabasoelpa.’ Barabasan koey thabukirilayg nuydh Romaniw kuyku mabaygal mathamoeypa mamayipa.

19

Yesun koewbu mabaygoepa madhin, a thana nuyn palngidhin

¹ Kalanu Pilatho koewbu mabaygoepa madhin Yesun, a thana nuyn palngidhin. ² Thana koewbu mabaygal poethalay thaman, korone ayman a nubiya kuykuya thayan giwn soelmaypa. A thana matha kedha nubiya kuyku mabaygaw kuykuthal dhoemawakun ubaman bamagadh gamulnga.

³ Kalanu thana ngapa nubepa egi paray ya mulemin, ‘Ngi Yoewdhaw Mopakuyk a? Matha ngoedhagidh, kedha nginu igililnga koey kuykuthalnga.’ Lak thana nubepa ngapa gethan poelngin nuyn.

4 Pilatho lak adhapadhadhin Yoewdhayaw mabaygoepa a mulaydhin kedha, 'E! Nagemiw. Ngath kay nuyn ngapa maypa ngithamulpa imaypa, ngath nubiya za gegeyadh imayinga nubepa wati kuthapa tharaypa.'

5 Wa, Yesun adhapa yoewthaydhin, nubiya kuykunu thoeyayzinga patal korone, a nubiya bamagadh gamul sodh pagar. Pilatho kedha mulaydhin thanamulpa, 'Ngapa nagemiw, mabayg in.'

6 Thana nanga kuyku misnarel a yoewthaw danal poethay mabaygal purkan gasaman nuyn, thana wal tiduman kedha. 'Sathawro puydhaw nuyn! Sathawro puydhaw nuyn!'

Pilatho kuniya mulaydhin thanamulpa kedha, 'Ngitha mariw in, sathawro puydhaw nuyn. Ngath za imayinga nubepa wati kuth thoer-aypa.'

7 Yoewdhayalgal kuniya mura mulemin kedha, 'Ngalpan sabi muynu kedha, nuydh kay ngaru um gasampa, kedha zoenguz kedha nuy nungu geth Awgadhaw Kazi aymayngu.'

8 Pilatho nanga thanamun kedha ya gasaman, nungu aka mina koeyza, ⁹ nuydh lak kuniya muy yoewthiz koey lagoepa, Yesulpa yapu poeybiz nubepa kedha, 'Ngi ngalagaw mabayg?' Yesu kuniya ya mulayinga.

10 Pilatho lak mulaydhin nubepa kedha, 'Ngi midh paru ngayapa ya mulayinga; ngoenanu madha ngaybiya kupay mepa ngibepa gud id-huypa, matha kedha ngaybiya kupay lak mepa ngibepa sathawro puydhaypa.'

11 Yesu kuniya mulaiydhin kedha, ‘Awgadhan nay ngibepa kupay mayginga, ngidh ngayapa za aymayginga nay. Ngoena nanga ngadh ngibepa poeybanu, nungu gegeyadh ngaru koeyza ngibiya.’

12 Nuydh nanga Pilatho Yesun senawbi ya karngemidhin, nuydh koeyma lumadhin, Yesulpa gud idhuypa. Kasa kay kedha mura Yoewdhayalgaw moeyay kuniya wal tidumar kedha, ‘Ngidh kay nuyn guythuyaypa, ngi bangal mopakuyku mabaygaw wati igalayg aymidhe. Ngunu nanga mopakuyku mabaygaw kupaypa ubi nuy ngaru wati igalayg aymiz ngithamun mopakuyku mabaygoepa.’

13 Pilatho nanga nabi ya gasaman, nuydh Yesun ngapa adhapa yoewthiz. Kalanu Pilatho apa thanuraydhin zoeyzi noedhay mabaygaw niyay lagoenu. Nuy senawbi lagaw nel Kulaw Mabawlag. (Yoewdhayaw yangukudu kedha Gabatha.) 14 Thonar amadhan dhadha goeygipa thamiz. Wara goeyginu kay Kaludhay Ay. Pilatho kedha muliz Yoewdhayalgoepa, ‘Nag! Ngithamun mopakuyk ina.’

15 Thana lak wal tidhun, ‘Mathamaw, mathamaw, nuyn sathawropa niylan uthu.’

Pilatho kuniya muliz, ‘Ngitha midh paru ngayapa niylan uthuyapa maypa sathawropa ngithamun Mopakuyk?’

Thana kuyku misnarel kuniya mulemidhin kedha, ‘Ngoey wara Mopakuyku mabaygoegigal, matha Romaniw mopakuyk ngoeymun kuyku mabayg.’

16 Kalanu Pilatho Yesun poeybadhin zagethaw mabaygoepa sathawropa puydhaypa.

Yesun niylan uthun sathawropa

(Mathayu 27.32-44; Mareko 15.21-32; Luka 23.26-43)

Wa, thana nuyn madhin sathawropa puydhaypa.

17 Kalanu Yesu adhapadhadhin, nubiya thabaynu sathawro mer. Thana gasamadin lag nel Kuyku Ridh. (Yoewdhayalgan nan kedha thoeraypa Golgotha.)

18 Thana nuyn sathawro puydhadin senawbi lagoenu. Wara ukasar mabayg wadgam, wadgam puzimar, a nuy dhadhal. 19 Pilatho gimal koey minar paladin. Nuy kedha paladin a nungu zagethaw mabaygoepa madhin sathawropa gimal woeydhaypa kedha, 'Yesu Nazarethoelayg, Yoewdhayalgaw Mopakuyk.' 20 Yesun sathawro amadhan koey mudhaw lagoepa, nuy sathawronu puzir. Koey garsar mabaygal geth tiday nuyn senawbi minar badhanu. Na Minar Poelayzinga, Yoewdhayalgaw yangukudu, Romaniw yangukudu, a Goerikaw yangukudu.

21 Thana Yoewdhayaw kuyku misnarel kedha mulemidhin Pilatholpa, 'Kedha poelayg "Yoewdhayalgaw Mopakuyku Mabayg." Matha ngoedhagidh ngidh kedha palan, "Nabi mabaygaw ya kedha, 'Ngay Yoewdhayalgaw Mopakuyk.'"'

22 Pilatho kuniya muliz kedha, 'Ngath nanga midh palan, wa ngath palan, na matha kedha woenipa.' 23 Thana koewbu mabaygal nanga

muwasidhin Yesun sathawro puydhay, thana nungu dhoemawakul kusuman, a thanamulpa po mabaygiya dhadhiya mamayin sethabi rugal. Kasa kay kedha thana nanga nungu kuykuthal dhoemawak manin thanamulpa kakal kedha, na urapun mayn thoepayzinga, thanamulpa koey zageth dhadhiya maypa dhoemawakungu idimayle.

²⁴ Thana koewbu mabaygal kidhakidhan mulemin, 'Ngalpalpa pakadamoeypa lawnga, Ngalpa kay daysaw sagul ayimpa, imaypa kedha nan kay modhabiya ngadh gasampa.' Na kay nabi za ngapa Maygi Thusiw kulba yadu balbayg oesipa, 'Thana ngaw gamu rugal dhadhiya mamayin thanamulpa, a thana daysaw sagul aman, imaypa kedha ngaw kuykuthal dhoemawak ngadh kay gasampa.' Wa, thana koewbu mabaygan kedha ayman.

²⁵ Dhuray yoepkazil Yesulpa amadhan sathawropa sir, nungu apu a nungu apuwaw tukuyap, a wara Mariya Koelopasan ipi, a wara Mariya Magdalaniw goegathaw yoepkaz.

²⁶ Wa, Yesu nuydh nungu apu imadhin, na si sir, a nabiya pasinu niyay kazi nga nanga Yesulpa koey mamalnga. Nuy Yesu nuy nungu apupa muliz, 'Apu, senaw nginu kazi.' ²⁷ A wagel nuy niyay kazipa muliz, 'Sena nginu apu.' Sizi pawpa senawbi niyay kazin nan nungu lagoepa madhin, na nubiya si meparuy.

Yesun um
(*Mathayu 27.45-56; Mareko 15.33-41; Luka 23.44-49*)

²⁸ Yesu nuy ngulayg asin mura zapul kuth palgemoeydhin. Maygi Thusiw kulba minar poelayzimaypa kuyku nidhaypa, nuy kedha muliz, ‘Ngoena nguken naypa.’ ²⁹ Na muyl za si, nabiya muynu wara umal nguki kasa moeinga sisaber-alnga. Thana spanz thardhan puy thamanu pagan a Yesulpa kadaypa yoewdhan gudoepa. ³⁰ Yesu nuy waniz senabi umal nguki, kalanu muliz kedha, ‘Wa, ina muwasin.’ Kalanu nuydh kuyk mulupa pathidhan, a nuydh muwasin.

Koewbu mabaygan Yesun bawan pagan

³¹ Thana Yoewdhayaw kupay mabaygal imadhin kedha, thonar thawpay asin, ina wikiw kuthaw goeyga, bathaynga sabadh, na thanamun wara koey goeyga. Thana ubigigal kedha sathawro mabaygal matha gimal puzimoeypa koey sabadhoenu. Thana kedha zoenguz Pilatholpa mulemidhin ngaroepa patidaypa. Lak kay thana sobaginga um memayipa, a thanamun gamul adhapa mamayin satharawongu gimaz, wigel kay sabadh gasaman.

³² Wa, thana koewbu mabaygal ladhun a ngar pathidhaman, Yesuniya mi mabayg nanga kalmel gimal puydhamoedhin. Wara mabayg kulay a wara doegam mabayg wigel. ³³ Thana nanga ngapa Yesuniya mangemin, thana iman nuydh muwasin kulay. Kedha zoenguz thana ngar pathidhayginga. ³⁴ Thanamulngu urapun koewbu mabaygan, Yesun pasiya beroya bawan pagadhin, ngapa sobaginga kulka a woer adhadhan.

³⁵ Urapun mabaygan ngadh na imadhin purkan, nuy umay nuydh midh na imadhin, lak ngitha karngemin a mina yoepathaman nuy mina yadu umepa. Wa, nuy nungu geth ngulayg, nuy ngaru mina yadu umepa. ³⁶ Ina kuyku nidhan, Maygi Thusiw Minar Poelayzinga kulkub ngapa kedha, ‘Wara urapun nungu ridh pathid-hayginga.’ ³⁷ A wara nabiya Minar Poelayzinga kedha, ‘Mabaygan bangal nuyn purkan imane kedha, thana nuyn midh bawan pagadhin.’

*Yesun kulaw sakaynu muynu wanadhin
(Mathayu 27.57-61; Mareko 15.42-47; Luka
23.50-56)*

³⁸ Wara mabayg nel Yoewsepa, nuy Aramathiyalayg, nuy Pilatholpa mulaydhin Yesun gamupa maypa. Yoewsepa lak kedha Yesun kalmel puziw mabayg, koey muya nuy, Yoewdhayalgaw kupay mabaygoengu akan, nungungu imayle. Pilatho nubepa Yoewsepalpa kudu madhin, gamupa maypa. Wa, nuydh madhin. ³⁹ Nubiya pasinu wara igalayg nel Nikodemoes, wara thonar nga nanga Yesulpa kulay uzaraydhin, kubilu. Wa, palay kalmel sizi uzarmoedhin zagethoepa. Nikodimoesaniya 30 mura kilogram puy ikay kapu pisa ganulmayl, a wara lak kedha kapu ganul zapul uma gamupa pinipa (thanamun yangukudu kedha moer a aloez).

⁴⁰ Kalanu palay Yesun gamu madhin a buth pathan thanamun Yoewdhayalgaw pawa midh nanga. Thana kapu ganul wakasul pinidhin, kalanu dhoemawakun nuradhin. ⁴¹ Wara apaw

lag si amadhan Yesun ngalaga nanga math-amloedhin; si muynu kayn sakay, wara mabay-gaw gamu si kulay wanayginga. ⁴² Ina sabadh mina amadhan thamayidhin. Palay sabad-hoengu kikimoedhin zagethan, senabi kayn sakaynu nungu gamu wanadhin.

20

Yesun moeram gud ayginga

(Mathayu 28.1-8; Mareko 16.1-8; Luka 24.1-12)

¹ Sabadhaw koeliya koey bathaynga mina in-uriya, Mariya na uzaraydhin moeramgudoepa. Na wara Mariya Magdelinalayg. Nadh imadhin kula sakay gudoengu adhathoeyayzinga. ² Na kuniya zoelmaydhin palamulpa Simona Petheru, a wara niyay kazi Yesulpa nga nanga koey mamalnga. Na palamulpa mulaydhin, 'Thana Yesun adhapa mangu sakayngu. Ngalpa koerawaygal, thana ngalaga wanangu!'

³ Kalanu Petheru a wara niyay kazi palay uzarmoedhin sakay gudoepa. ⁴ Palay zilmeman. Petheru nuy wagel mangiz a wara niyay kazi mina koey wamen pungar a moeram gud kulay gasaman. ⁵ Nuy balbayg pudhiz moeram gudiya, a gamu nurayzi dhoemawak iman. Nuy kasa adhaz nagay sakayngu, muy yoewthayginga.

⁶ Nubiya wagel ngapa Simona Petheru. Nuy matha uthiz moeram gudiya. Nuydh lak kedha kasa dhoemawak iman. ⁷ A Yesuniya na kuykuya nuray dhoemawak, na kalmel gamu dhoemawakunu mayginga. Na nanu kusayg tupal thoeyayzinga mer.

⁸ Kalanu nuy kulay mangayzi niyay kaz lak muya uthaydhin imaypa. Nuydh zapul purkan imaydhin, a mina yoepathamadhin. ⁹ Paru goeyginu Yesun niyay kazil mamu mina gasamoeyginga, Maygi Thusiw Minar Poelayzimayl kedha, nuy bangal kaday tharedhe umangu. ¹⁰ Kalanu palay kuniya tidemoedhin lagoepa.

Yesu kakal aymaydhin Mariyalpa Magdaliniw mabayg

(Mathayu 28.9-10; Mareko 16.9-11)

¹¹ Kasa kay kedha Mariya na may si sakaynu adhal. Na Mariya Magdelinalayg. Na matha may oesir, a na balbayg pudhiz sakay gudoepa. ¹² Muynu nadh imamoeman ukasar angela goerab gamul rugalayg, Yesun gamu maynguzinga ngalaga nanga. Yesun gamu matha lawnga. Wara angela kuykunu sir, a wara ngaranu. ¹³ Palay lak nabepa yapu poeybemidhin, ‘Kake ngi mingi may oesipa?’

Na kuniya muliz, ‘Thana ngoezu Kuykulnga adhapa manu; ngay koerawayg thana nuyn ngalaga wananu?’

¹⁴ Nabi yangu kalanu na adhapa nagiz, nadh Yesun iman. Nuy sir sina moeram gudanu pasinu kasa kay kedha na koerawayg nuy Yesu. ¹⁵ Yesu nabepa yapu poeybaydhin, ‘Kake, ngi mingi may oesipa? Ngidh ngan lumaypa?’

Nabepa kedha, nuy apaw lagaw zagethaw mabayg. Na nubepa kedha muliz, ‘Ngidh gar nanga nuyn manu, ngidh kay ngayapa sey sithamar ngidh nuyn ngalaga wananu, lak kay ngath nuyn maypa?’

16 Yesu nabepa mulaiydhin, ‘Mariya?’

Na nubepa parul thoeyiz, a thanamudh kedha muliz, ‘Rabonay.’ (Muynu kedha, Ngurpay Mabayg.)

17 Yesu kedha nabepa, ‘Ngoena gasamayg. Ngay bangal mamu Ngaw Thathiya mangedhe. Ngi mamu ngaw igalgoepa uzar kedha kay muledhe, ngay bangal kaday tharedhe Ngaw Thathipa, a ngithamun Thathi, matha kedha ngaw Awgadhoepe a ngithamun Awgadh.’

18 Senabi yangu kalanu Mariya niyay kazipa uzaraydhin. Na thanamulpa mulaiydhin Kuykulnga nabepa midh na umay, si sakaynu pasinu.

*Yesu lak yakamaydhin nungu niyay kazipa
(Mathayu 28.16-20; Mareko 16.14-18; Luka 24.36-49)*

19 Wa, sethabi zapul mura aymoeydhin wikiw kuykuyam goeyginu. Goeyga nanga pawpa mizin manga thana mura niyay kazil kalmel nir, pasa kinu uthuyzinga muynu lagaw, kedha zoenguz thana Yoewdhayaw kupay mabaygoengu akan memayir. Yesu ngapa thanamuniya dhadhal tariz. Nuy thanamulpa kedha mulaiydhin, ‘Pawdh ngithamuniya kalmel’. 20 Senabi yangu kaliya, nuydh thanamulpa geth yakaman a bero. Niyay kaziw ika mina koeyza, thana nanga nuyin iman, Kuykulnga.

21 Yesu lak muliz thanamulpa, ‘Pawdh ngithamuniya kalmel. Matha kedha Thathin midh ngoena wayadhin, ngath lak kedha ngitha wayiz.’ 22 Nuydh nanga nabi ya

muwasin, nuydh gub poeyban thanamulpa, a kedha mulaydhin, 'Gasamaw in Maygi Mari. ²³ Koezi pawpa ngitha ngaw mina zagethaw mabaygal. Ngitha wara thonara mabaygaw wati pawal gud woeyamoeyn; wa thana gud woeyamoeyn; a ngitha mi mabaygaw wati pawa gud woeyayginga, wa thanamun wati pawa gud woeyayginga.'

Yesu a Thomas

²⁴ Wara urapun toewalob niyay kazingu, nel Thomas (nungu moegina nel koetha kazi). Nuy senabi niyay thanamuniya mayginga, Yesun na niyay kaziya mangaydhin. ²⁵ Thana na niyay kazil na nuyn yadu thuradhin kedha, 'Ngoey Kuykulnga imangu!'

Thomas kedha mulaydhin thanamulpa, 'Ngath bangal ngaw purkan nungu nilaw arkath gethanu imane, a matha kedha dhimur bangal manine sethabi badhiya, a ngaw gethan gasamoene bero badhiya, wa ngath bangal mina yoepathamane. Ngath nanga ngaw purkan imayg, ngayapa mina yoepathamaypa lawnga.'

²⁶ Urapun wiki koeliya thana niyay kazil lak muynu lagoenu nir, a Thomas thanamuniya kalmel. Pasa muyngu thamudhayzinga. Yesu ngapa thanamuniya dhadhal tariz. Nuy thanamulpa kedha mulaydhin, 'Pawdh ngithamuniya kalmel.'

²⁷ Thomasalpa nuy kedha muliz, 'Nginu dhimur mar, nagi ngaw gethoepa, luwayar nginu geth, ngaw bero gasamar. Maygi ngoelkay yoepathamayg, koeyma wakay thoemamayg, mina yoepathamar!'

²⁸ Thomas nubepa kuniya muliz kedha, ‘Ngaw Kuykulnga, a ngaw Awgadh!’

²⁹ Yesu nubepa muliz, ‘Ina moegina balbayginga kedha, ngidh mina yoepathaman, ngidh ngoena purkan iman; koey woenabalnga mabaygan ngadh nanga ngoena mina yoepathaman kulay, mamu ngoena purkan imayinga.’

Ina nabi thusi mipa minar poelayzinga

³⁰ Yesu koeyma adhapudhay zagethal aymoeydhin nungu niyay kaziw parunu, itha muynu nabi thusinu kasa moenarimayl poelayzimayl, koeyma lawnga. ³¹ Itha kedha zapa Minar Poelayzimayl, ngithamulpa mina yoepathamaypa, Yesu nuy Adhapa Thamayzi Mabayg, Awgadhaw Kazi. Senabi mina yoepathaman, ngitha gasaman ngaru igililnga, kuyk nungu maygi nel a kupay.

21

Yesu nuydh yakamaydhin seben niyay kazipa

¹ Senabi kaliya, thana niyay kazil kuniya ti-daymidhin Galiyoepa, a Yesu lak yakamaydhin thanamulpa senabi malu buwadhoenu. ² Thana urapun lagoenu garwoeydhamoeydhin, matha itha Simona Petheru, Thomas (nungu wara nel Koetha Kazi), Nathaniyel (nungu mudhaw lag Kana muynu Galilayanu), a wara ukasar Zebadin kazi, a lak wara ukasar niyay kazi.

³ Simona Petheru thanamulpa mulaydhin kedha, ‘Ngay kay wapiya uzaripa.’ Thana kedha mulemin, ‘Ngoey ngibiya asimoeypa.’ Wa, thana ladhun, butiya pathemin. Senabi kubilu thana

yan nuthaydhin, wapipa. Thana wara za gasamoeyginga.

⁴ Wara na goeyga palgin, Yesu woerngu dhanganu adhal sir. Nungu niyay kazin nuyngurpayginga. ⁵ Nuy thanamulpa kedha muliz, ‘Ngaw igalgal, ngitha aydegal a?’

Thana kedha, ‘Lawnga, zaginga.’

⁶ Nuy kedha muliz thanamulpa, ‘Getha doegamuya thayaw, butiya pingge, ngitha kay gasamoeypa.’ Thana na thayan nanga pingge, mina koeyma wapi aygi thayan, mamu yan yoewthay butoepa, na koey wapilnga.

⁷ Wara niyay kazi koey mamalnga Yesulpa, nuy muliz Petherulpa, ‘In Ngaru Kuykulnga.’ Petheru nanga gasaman kedha, in Kuykulnga, nuydh sobaginga yatharaydhin kuykuthal waku. Nubiya kulay matha nungu zagethaw thawpay wakaw. Kalanu woerpa pagan, Yesulpa. ⁸ Thana wara niyay kazin but ngapa kadaypa madhin thawalpa; pingge wapilnga yoewthay mina koey guda palam. Thana lawnga koeysigal thawaloen-gu, matha 150 mita. ⁹ Thana na gimal woernu thayma gasaman, thana iman kunar bukeralnga, wafil gimanoeka niyamir a thoewa ay.

¹⁰ Yesu thanamulpa mulaydhin, ‘Wafil ngapa mamayir, ngithamun kayn gasamayzimayl.’

¹¹ Simona Petheru nuy butapa uzariz, pingge ngapa kadaypa uthiz. Koey garsar koey wafil 153 mura. Kasa kay kedha pingge pakadhamoeyginga wapiw mapun.

¹² Yesu muliz thanamulpa, ‘Ayawal, aygudoepa.’ Thana ngaru nubepa yapu poeybayginga, ‘Ngi nga?’ Minguz kedha, thanamulpa

kakal nuy Kuykulnga. ¹³ Yesu ngapa uzariz, thoewa aypa thanamulpa mamayin. A wapil lak kedha. ¹⁴ Ina thoeri thonaralnga Yesu nuy yakamoeydhin niyay kazipa, nuy na kaday tharaydhin umangu.

Yesu a Petheru

¹⁵ Senabi aygudaw kal, Yesu nuy Simona Petherulpa adhamintidadhin kedha, ‘Simona Yoewanen kazi, ngidh ngoena koeyma maman maypa, wara niyay kazil midh nanga a?’

Petheru kuniya, ‘Kuykulnga, wa, ngi ngulayg ngay koey igalayg ngibepa.’

Yesu kedha muliz, ‘Ngidh bangal aydu poeybaw Ngaw kazi mamuypa.’

¹⁶ Ukasar thonaralnga Yesu nubepa lak muliz, ‘Simona Yoewanen kazi, ngi midh, ngidh ngoena koeyma maman maypa?’

Petheru kuniya, ‘Kuykulnga, ngi koey ngulayg, ngay nginu mina igalayg.’

Yesu lak nubepa muliz, ‘Ngidh ngaw mamuy danal pathepu.’

¹⁷ Thoeri thonaralnga Yesu moeygoepa mulaydhin Petherulpa kedha, ‘Simona, Yoewanen kazi, ngi midh, ngi ngayapa koey igalayg?’ Petheru mina koeyma koerkak badh miyaydhin kedha, Yesu nubepa thoeri thonaralnga yapu poeybadhin, a mulaydhin, ‘Ngi midh, ngi ngayapa koey igalayg a?’

Petheru kedha, ‘Kuykulnga, ngi ngulayg mura zangu. Ngi ngulayg kedha, ngay ngibepa koey igalayg.’

Yesu nubepa kuniya mulaydhin, ‘Ngaw mamuyil bangal danal pathepu.

18 ‘Ngay ngibepa mina ya muliz, ngi na kayn mabayg ngi nginu ubilmaynu gurguy ulaypu, koey bibirilnga zagethoepa ulaypu. Ngi bangal nanga thathi aymidhe, ngidh geth adhapa luwayan, a wara mabaygan ngin gegeyadh danal pathane, a ngin ngar nidhan, manin ngin nginu ubigi lagoepa.’

19 Yesun nabi yangukudun nuydh yadu palgadhin Petherun um midh bangal nanga, a muynu Petheru nuydh Awgadhaw poerapar kakal ay-moeyne. Kalanu Yesu nubepa kedha muliz, ‘Ngi ngaybiya asir.’

Yesu a wara niyay kazi nubepa koey mamalnga

20 Petheru kuniya buwayal thayiz, a iman palamuniya kalanu, wara niyay kazi ngapa, Yesu ngan nanga koeyma maman maypa. Nuy senawbi niyay kazi nga nanga kulay thonara Yesulpa balbayg pudhay, Kaludhay Ayngu Thonara, a yapu poeybiz, ‘Kuykulnga, ngin bangal ngadh gud arane Yoewdhayalgaw kuyku mabaygoepa?’

21 Petheru nuyn nanga imadhin nuy Yesulpa yapu poeybiz kedha, ‘Kuykulnga, in nubi niyay kaziw igililnga bangal midh?’

22 Yesu kuniya muliz, ‘Ngidh nubi mabaygaw igililmaypa wakay thoemamayg, kasa midh nuy bangal sike matha igililnga kurusipa ngay ngapa kuniya. Lawnga ngi nubiya wakay thoeyayg. Ngi ngaybiya asir.’

²³ Yesun yangukudu na mura imun manin mura niyay kaziya kedha, nubi niyay kazipa umapa lawnga; kasa kay kedha Yesu kedha mulayginga kedha, 'Nubepa umoepa lawnga.' Nuy kedha mulaydhin Petherulpa, 'Nuy bangal sike matha igililnga kurusipa ngay ngapa kuniya, ngi nubiya wakay thoeyayg.' ²⁴ In nuy nubi niyay kazi itha ngungungu thabi yaday ngapa, a matha kedha nuydh urapun mabaygan minar palimoeydhin. Ngalpa ngulaygal, in nanga nuy mi yadu umepa, thana mina yaday.

Kuth

²⁵ Koey garsar zapul, Yesun aymoeyzimayl, thana na urapun dhadh nanga, urapun urapun na thusil aymoeyn, ngaw ngoenanu manin kedha, ina apa goewa buthag asin senabi thusipa, thana nay mura thusil aymoeydhin.

Minar Poelayzimayl
Bible portions in the Kala Lagaw language of Torres
Strait, Australia

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators

Language: Kala Lagaw (Kala Lagaw Ya)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2021-11-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 22 Nov 2019

10d4fb7f-25e7-5ff4-bc73-ba235b9172fa